ZAKİR MİRZƏYEV

QURAMA VƏ OYUN HAVALARI

Qarmon (in h) üçün

Deşifrə, nota alınma və təhlil

Aydın K. Əzim

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

ÜZEYİR HACIBƏYLİ adına BAKI MUSİQİ AKADEMİYASI

Zakir Mirzəyev

QURAMA VƏ OYUN HAVALARI

Qarmon (in h) üçün

Ali və orta ixtisas musiqi məktəblərinin ifaçılıq fakültəsində təhsil alan tələbələr üçün

DƏRS VƏSAİTİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 03 fevral 2014-cü il tarixli 108 №-li əmri ilə təsdiq edilmişdir

Bakı – Mütərcim – 2014

Deşifre, nota alınma və tərtib edəni:

Aydın Kərim oğlu Əzim
Azərbaycan Respublikası Əməkdar İncəsənət Xadimi, Üzeyir Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyası "Bəstəkarlıq" kafedrasının professoru

Elmi redaktor:

Gülnaz Abutalıb qızı Abdullazadə
Azərbaycan Respublikası Əməkdar İncəsənət Xadimi, fəlsəfə elmləri doktoru, Üzeyir Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyasının elmi işlər üzrə prorektoru, professor

Rəyçilər:

Vaqif Əmir oğlu Əbülqasımov
Azərbaycan Milli Konservatoriyasının elmi işlər üzrə prorektoru, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor

Maral Cəbrayıl qızı Manafova
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin elmi işlər üzrə prorektoru, professor

Aida Zeynal qızı Tağızadə
Azərbaycan Respublikası Əməkdar İncəsənət Xadimi, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Üzeyir Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyasının professoru

Ceyran Emin qızı Mahmudova
sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Üzeyir Hacıbəyli ad. Bakı Musiqi Akademiyasının professoru

Zakir Mirzəyev. Qurama və oyun havaları. *(Qarmon (in h) üçün)* / Deşifre, nota alınma və tərtib edəni: Aydın Kərim oğlu Əzim. – Bakı: Mütərcim, 2014. – 96 s.

$Z \frac{4310020000}{026}$ 33-14

© A.K.Əzim, 2014

Önsöz

Möhtərəm musiqisevərlər! Ötən yüzilin 50-ci illərindən başlayaraq ta 70-cı illərin sonuna qədər dəvam edən zaman diliminə musiqimizin tarixi baxımından diqqətlə nəzər salsaq əgər, o zaman Azərbaycan xalq instrumental musiqisinin sür`ətlə inkişafı və yüksəlişini müşaidə edə bilərik. Məhz bu illərdə Əhsən Dadaşov və Hacı Məmmədov (tar), Habil Əliyev və Təl`ət Bakixanov (kəmança),Kalvalı Ağa Asəf Səyyidov və Əli Əfsər Şəkili (zurna), Bəhruz Zeynalov, Həsrət Hüseynov və İzzət Alı Zülfüqarov (balaban), Nadir Axundov və Əli Əkbər Əsgərov (clarinetto), Məmməd Ağa Ağayev və Teyyub Dəmirov (qarmon), Əmrah Gülməmmədov, Hüseyn Saraclı və Kamandar Əfəndiyev (saz) kimi böyük sənətkarların musiqi mənliyi və mahirliyi formalaşmış, məxsusi şəkil almışdır. Bu parlaq və mahir musiqiçilərin Azərbaycan musiqi ən`ənələrinə sadiq olması və mövcud gələnəklərə arxalanması isə nəhayətdə onların xalqımız tərəfindən hərarətlə qəbul olunub, cox sevilən orijinal musiqi əsərlərinin meydana gəlməsi üçün sağlam zəmin olmuşdur.

Bu kitabda deşifrə olunub nota alınmış və təqdim edilən oyun havaları, qeyd etdiyim illərdə yetişən, musiqimizin parlaq yıldizı, musiqisevərləri, eləcədə mütəxəssisləri bilə mə`nalı çalğısı və mahirliyi iylə mütə`sir edən qarmon ustamız Zakir Mirzə`nin ( Zakir Mirzəyev) musiqi təfəkkürünün orijinal nümunələridir. Bu quramalar (composizione) Zakir Mirzə tərəfindən bəstələnmiş, sərbəstcəsinə ifa olunmuş, və müxtəlif illərdə Azərbaycan Televiziya və Radio`sunun və keçmiş Sovet məkanında yerləşən müxtəlif səsyazma studiyalarında lentə alınmış əsərlərdir ki, onların çoxu halhazirda Radio`muzun Qızıl fondunda qorunub saxlanilmaqdadır. Zakir Mirzə bir tərəfdən klassic qədim oyun havalarımızın bənzərsiz ifaçısı olaraq tanınmış , digər tərəfdən isə özünün bəstələdiyi orijinal rəqs və muğam quramaları ilə xalq arasında məhşur olmuşdur. İste`dadlı sənətkarımız ondan əvvəl gələn qarmon

ustalarımızdan Əhəd Dədə, Teyyub Dəmirov, Məmməd Ağa Ağayev, İsfəndiyar Coşqun, Səfər Əli Vəzirov və başqalarının ən dəyərli ifaçılıq ən`ənələrinə vəfadar olmuşdur və onların meydana gətirdiyi ifaçılıq yöntəmlərinə əsaslanaraq , qeyrət və ağır əmək nəticəsində özünün bənzərsiz ifadə tərzi`ni əldə eləmiş ki, zənnimcə bu əslində qarmon ifaçılığında bir inqilabdır və Azərbaycanda, musiqi aləti olaraq qarmonun gələcəyinə Zakir Mirzə tərəfindən atılan nəhəng bir addımdır.

Zakir Mirzə sən`ətinin səciyyəvi xüsusiyətlərindən ən önəmlisi onun qerçək mahirliyidir (*virtuoso*).Mahirlik, və ya Avropa tə`biriylə desək *virtuoz`luğ* anlayışı ,bir çox musiqisevər və musiqiçilər tərəfindən,- “ hər hansı bir ifaçının musiqi alətində çevik və iti çalması, barmaqların inanılmaz dərəcədə pərdələrin və dillərin üzərində sür`ətli hərəkət etmək bacarığı “ kimi qəbul olunmuşdur. Bu artıq ən`ənəyə çevrilmiş olan fikir nisbətən doğru olsada,*virtuoz`luğun* musiqi həqiqətini tam olaraq əks etdirmir. Belə ki, mahirlik və ya *virtuoz`luq* məncə hər hansı bir ifaçının çevik və iti çalmaqla yanaşı, istifadə etdiyi musiqi alətinin həm aşkar, həm də gizli, heç kimin istifadə etmədiyi və hətta bu vaxta qədər mə`lum olmayan bədiyi və texniki imkanlarını üzə çıxarmakdan ibarətdir. Belə bir *performanc*, bu bacarıq məhz Zakir Mirzə sən`ətinə məxsusdur. Sağ və sol əllərinin çeviklikdə eyni səvyyədə olması, gözlənilməz istinad pərdələrinə toxunaraq inandırıcı gəzışmələrin meydana gəlməsi, muğam təfəkkürünün sivriliyi və itiliyi, kompozision cəsarəti, ucu bucağı olmayan musiqi fantaziya, nüans`ların bacarığla sərgilənməsi, hətta qarmonun tulumunu bilə məharətlə istifadə etməsi və diyər səciyəvi xüsusiyyətlər Zakir Mirzə`nin gerçəktən mahir usta olduğunu göstərməktədir. Ustad sənətkarın əsərlərində musiqi təfəkkürümüzün və classik musiqimizin təməlini təşkil edən ***“ boyatı”*** (Üzeyir bəyin olduqca maraqlı tə`biri !) , ***“kəsmə”*** və ***“döymə”*** kimi ana yöntəmlərindən cəsarətlə istifadə etməsi nəzərə çarpır və onu digər sənətkarlarımızdan fərqləndirir. Zakir məhz bu yol ilə bəstələdiyi əsərlərin olqunlaşmasına zəmin yaradır və qurduğu quramaların orijinllığına nail olur. Xalq ruhunda olan və zövqlə çaldığı oyun havalarının çoxu əslində

rəqs etmək vəya toy şənlikləri, məclis və mərasimlərdə oynamaq üçün deyil, onları dinləmək, onlardan zövq almaq, insanların ruhunu oxşamaq üçündür. Zakir Mirzə`nin əsl qayəsi musiqi düşüncələrini məclisə toplaşan camaata , sən`ətin gerçək dəyərini bilən dınləyicilərə ötürmək, onlarla fikirlərini paylaşmaqdır. Bu arada Zakir Mirzə`ni dinlərkən istər-istəməz Avropa bəstəkarların mövcud olan ən`ənəvi rəqslər üzərində (məsələn: İtaliada ***rondo, tarantella***; Fransada ***menuet, gavotte***; Almaniyada ***allemanda, ländler, walzer*** v.s.; İspaniyada ***pasacalle,chacona, bolero fandango*** v.s.; Polşada p***olonaise, mazurek*** v.s. kimi) məxsusi işləyərək "ciddi" sayılan musiqi janrlarına (piece, sonata, symphonie v.s.) gətirdiklərini yada düşür.

Yüksək ifaçılıq mədəniyyətinə sahib olan Zakir Mirzənin bəstələdiyi əsərlərin qaynağı xalq oyun havalarımızın olduğu və bu havaların klassik nümunələriylə bağlılığı aşikardır və təbiidir, fəqət bu əlaqələrin daha incə tellərini sezmək üçün xalq oyun havalarımızın bə`zi xususiyyətlərindən bəhs etmək yerinə düşər, deyə düşünürəm.

Azərbaycan oyun havaları haqqında, onların fopma, ahəng və melodiq xüsusiyətlərini ortaya çıxarıb tədqiqat aparan alimlərimizin sayı az olsada, bu bəstəkarlarımız üçün çox önəmli olan elmi problemin çözülməsi yolunda xeyli məsafə qət` edilmiş və müəyyən nailiyyətlər qazanılmışdir. Burada Rəhmətlə yad etdiyimiz böyük alim və folklorşunas Bayram Hüseynli`nin "Azərbaycan xalq rəqs melodiyaları" elmi işini xususiylə və təqdirlə geyd etmək istərdim. . Unudulmaz tədqiqatçı burada yallı, halay, və demək olar ki Azərbaycanın bütün bölgə və regionlarinda elin yaşaddığı çeşidli oyun havalarını toplamış, deşifrə edib nota almış və 1965 – 66-cı illərdə Bakıda nəşr olunmuş 2 dəftərdən ibarət olan məcmu`əsində onların maraqlı nümunələrini təqdim etmişdir. B. Hüseynli bu məcmuədə həmçinin oyun havalarımızın bir çox xususiyyətlərini eninə boyuna təhlil etmiş və özünun dəyərli mülahizələrini irəli sürmüşdür. Möhtərəm alimimizin maraqlı

fikirlərinə əlavə olaraq oyun havalarımızın şəkil alma (forma) baxımından , bə`zi xususiyyətləri haqqında düşüncələrimi bir neçə kəlmə ilə izhar etmək istərdim.Sözü gedən mövzu haqqında fikirlərim, çoxdandan bəridir irəli sürdüyüm və söylədiklərimə qət`iyyətlə inandığım tezisə bağlıdır: ***“ Musiqi və ana dili, musiqi və şe`iriyyat əkizdilər, əkiz yaranıb və biri birinə qaynaqdır. ”*** Əslində bu fikri isbat etmək üçün bir çox örnək mövcuddur və onlardan bir neçəsini misal olaraq gətirmək olar. Məsələn, təxminən XIX-cu yüzilin sonu və XX-ci yüzilin başlanqıc çağında Bakı şəhərində və ətraf kəndlərdə evi işıqlandırmaq, isindirmək və s. üçün əhaliyə ağ neft satırdılar və bununla məşqul olan əsnaf müştərilərini bu avaz ilə çağırardı:

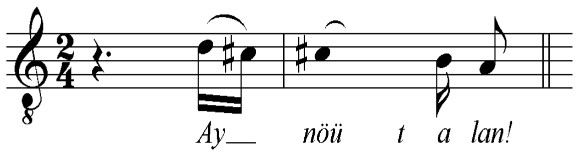

Bu son dərəcə sadə nəfəsin ağ neft satanın dilində olması heç də təsadüfi deyil, çünki Şirvan, Gəncə, İrəvan , Qarayazı ozanlarımızın “Kərəm gedişi ” adlandırdıqları *bu motiv el içində çox sevilir və aşıq məclislərində çalınan peşrev`lərin, “Döymə Kərəm”, “ Şirvan kəsməsi “ , “ Yanığ Kərəm “, “ Kərəm köçdü “, “ Müxəmməs “, “Dübeyt “ kimi aşıq qaydalarının, “ Tərəkəmə” , “ Qoç Əli” , “Vağzalı” kimi oyun havalarının , muğam dəstgahlarımızda yer alan bir çox dəraməd və rənglərin, eləcədə şikəstələrimizin çoxunun musiqi məğzini təşkil edir və misal gətirdiyim havaları oluşturan cümlələrin sonunda təkrar-təkrar , sanki şe`irdə olan* ***rədif*** *kimi tələffuz olunmaqdadır.* Bu arada qeyd edim ki “Kərəm gedişi” həmdə Azərbacan türklərinin yüzillər boyunca yetiştirdikləri məhşur Segah muğamının əsas *“in tono” su,* ən`ənəvi boğazıdir:

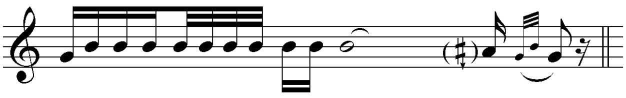

Rədif isə bildiyimiz kimi aşıq və divan ədəbiyyatımızda tez - tez rastımıza gələn bir üslub , yəni misranın sonunda qafiyədən sonra təkrar olunan sözdür Molla Məhəmməd Füzuli Bağdadi`nin qəzəllərindən bir örnək :

Dil ki, sərmənzili ol zülfi- pərişan ***olmuş***,

Nola cürmi ki, asılmasına fərman ***olmuş***.

Adəm əvvəl səri- kuyin verib almış cənnət,

Eşidib tə`ni- mələk, sonra peşiman ***olmuş***.

Gördüyümüz kimi bu məşhur qəzəlin rədifi ***olmuş*** ifadəsidir. İmdi də Ustadın bu iki beytinin strukturunu Zakir Mirzə`nin bəstələdiyi ***"Ulduzu"*** oyun havasının quruluşu ilə tutuşduraq:

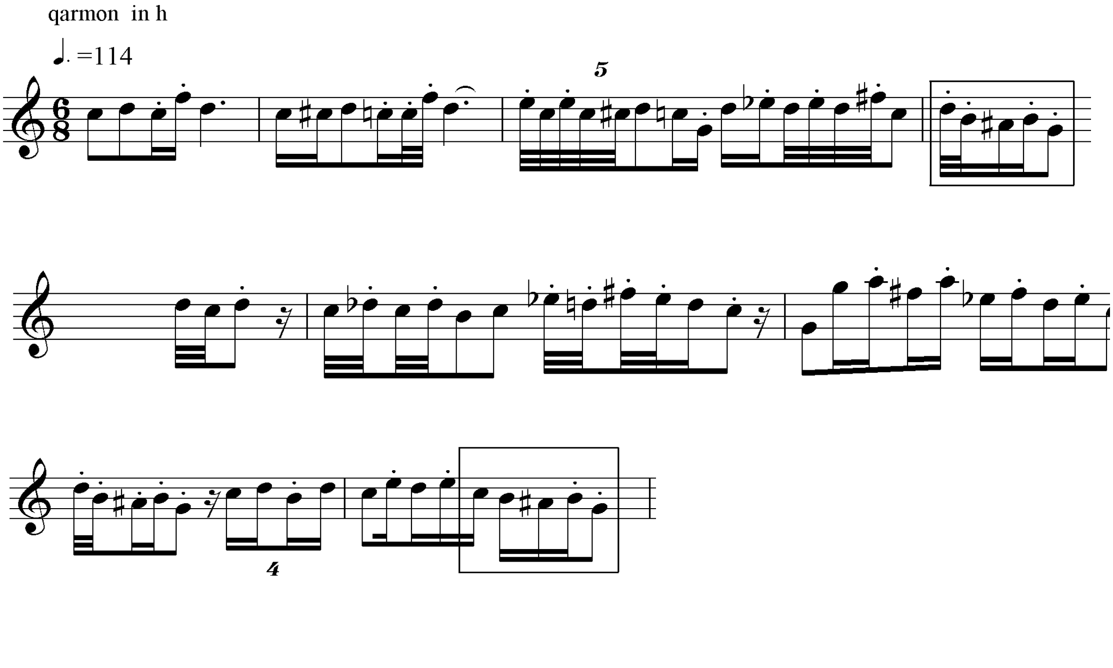

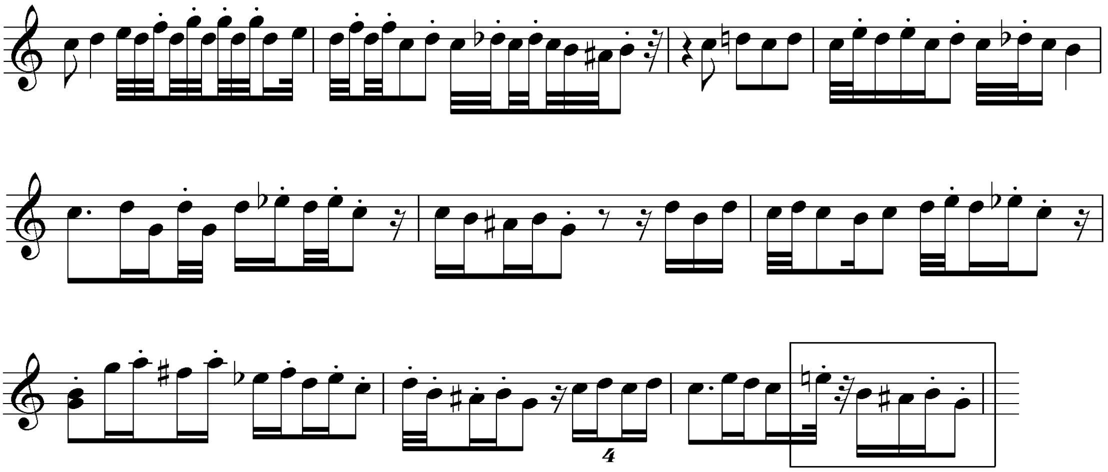

Burada bir tərəfdən təqdim olunan gəzəl və havanın üslub bənzərliyi, digər tərəfdən isə cümlələrin sonunda işarət etdiyim ən`ənəvi " Kərəm gedişi " nin, sanki bir " rədif " kimi yer alması nəzərə çarpır .

Başqa bir misal. Bu dəfə böyük ustad Kalvalı Əli Dədə`nin (Əli Kərimov) el içində çox sevilən, məşhur ***" Heyva gülü"*** bəstəsinin musiqi məğzinə nəzər salaq :

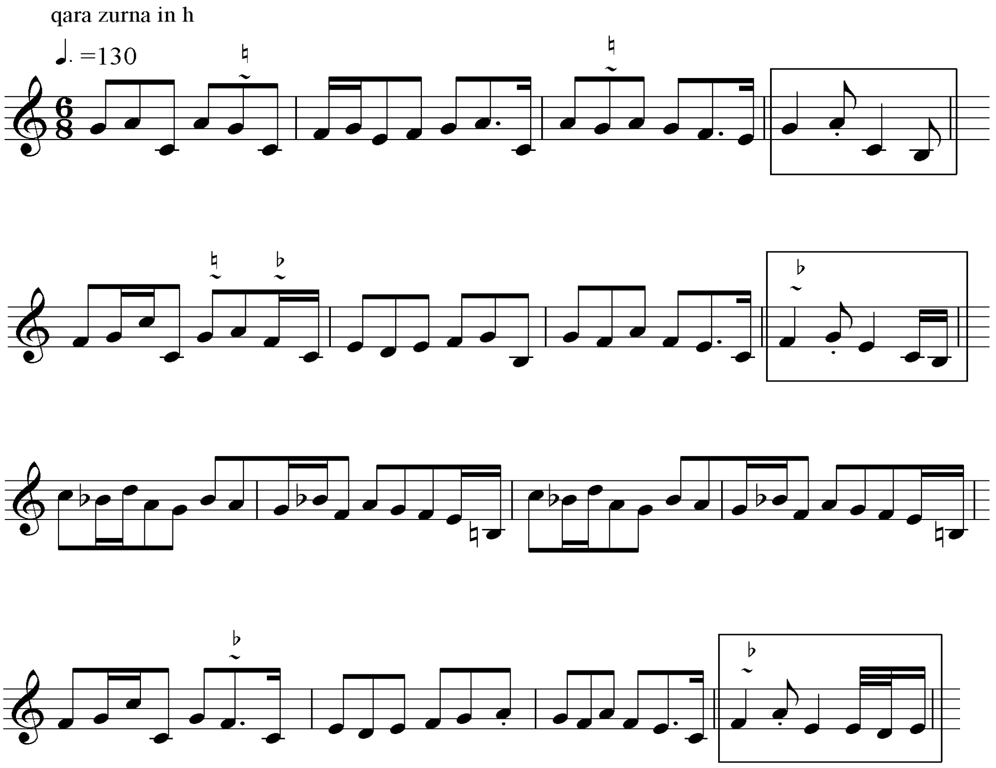

Əgər işarət etdiyim cümlə sonu ifadələrini (cadenza) şərti olaraq ***qafiyə*** deyə tanımlasaq , o zaman biz misal gətirilən dönəmin (periodo) quruluşunu ədəbiyyatımızda ***bayatı***`ya tam uyqun olduğunu aşkar ğörə bilərik :

Araz axar yan ***gedər***,
Üstünə min can ***gedər***.
Yaramı yar bağlasın,
Yoxsa axar qan ***gedər***.

Digər tərəfdən əgər təqdim etdiyim melodik dönəmın bir başqa xüsusiyyətini , yəni 2-ci və 4-cü cümlələrin eyni olmasını nəzərə alsaq (ki bu cəhəd bir çox havalarımıza da xasdır), bu səfər "Heyva gülü" yapısının aşıq şeiriyyatında mövcud olan ***gəraylı*** çeşidinə tam bənzərliyi açıq şəkildə müəyyən olunur . Göycəli Aşıq Əli Əsgər`dən:

Ala gözlü, telli ceyran

Öldürəcək bu qəm məni!

Həsrətindən oldum xəstə,

Öldürəcək bu qəm məni!

İmdi isə müqaisə üçün Zakir Mirzə`nin " Muğam və rəqs" quramasının rəqs bölümündən bir iqtibas:

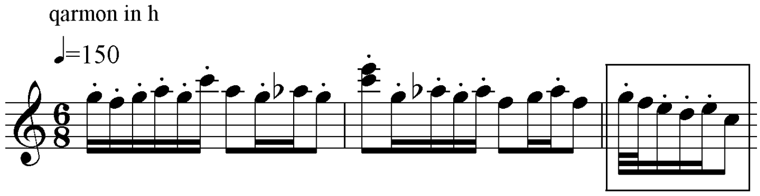

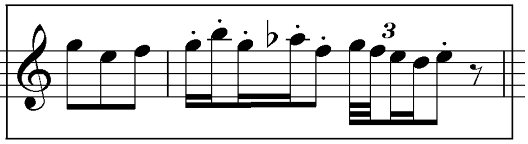

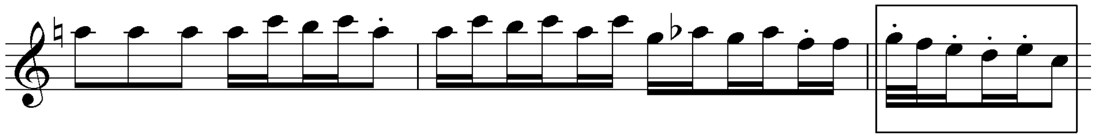

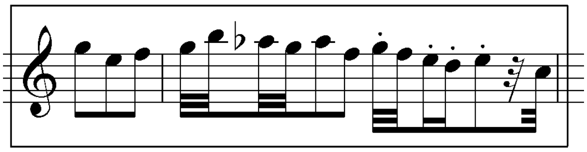

Gördüyümüz heyrətamiz struktur bənzərliyi musiqimizin önəmli xüsusiyyətini *– **sözlə sazın qaynaşaraq şəkil alma (forma) baxımından birbirlərinə tə`sir etməsini açıq şəkildə göstərməktədir.*** Digər tərəfdən isə yüzillərnən cilalanan və artıq ən`ənəyə çevrilmiş olan bu melodik özəlliklərə Zakir Mirzə`nin daxilən bağlı olduğu, və məxsusi orijinal tərzdə (assımmetrik cumləlәri nəzərdə tuturam) onlardan istifadə etməsi göz önündədir.

Dəyərli musiqisevərlər ! İste`dadlı sənətkarımız Zakir Mirzə`nin qarmon üçün bəstələdiyi oyun havaları və kompozisiyaların başında heç şüphəsiz "Muğam və rəqs" adlandırdığı əsər durur. Bu son dərəcə orijinal quruluşa malik olan qurama Zakirin necə deyərlər şah əsəridir və musiqimizdə biçiminə görə yeganə nümunədir. Əsərin forma xüsusiyyətləri ilə aşağıda yazdığım təfsilatda daha ətraflı tanış ola bilərsiniz. Burada isə quramada yer alan və böyük coşqu ilə ifa olunan Segah muğamının Manəndi Hisar şö`bəsini xüsusiylə qeyd etməliyəm. Manəndi Hisarın bir şö`bə olaraq Segah muğamında xanəndə və musiqiçilər tərəfindən nisbətən az istifadə olmasını, vəya istifadəsi bir nəfəsə ,istinad pərdəyə toxunaraq, yəni ötəri olduğunu muğamat xiridarları yaxşı bilirlər. Zakir Mirzə`nin " Muğam və rəqs"də işlədiyi və bəlağətlə ifa etdiyi Manəndi Hisar daha geniş, daha müfəssəl alınmış və gerçək şö`bə halına gəlmişdir. Beləliklə unudulmaqda olan şö`bəyə Zakir Mirzə yeni həyat vermiş, yeni təravət gətirmişdir. Məhz bu səbəbdən sonralar (ötən yüzilin 70-ci,80-ci illəri) Segah muğamının Manəndi Hisarına musiqiçilərimizin marağı qat-qat artmışdır.

İmdi də Zakir Mirzə tərəfindən bəstələnmiş və bu kitabda dərc olunan əsərlərin ayrı-ayrılıqda formasının təfsilatını təqdim edirəm.

- **Ulduzu**

AB

A.

Muğam önçalğısı (makam preludos)

(manəndi hisar , mübərriqə , ayaq) 14 nəfəs boyatı ; -

B.

Oyun havası (Danza)

ABA

A (a^2) - B (b^2) - A_1 (a^2) ; - B (b^2 + artırma) - A_1 (a) ; - A (a^2) - B (b^2) - A_1 (a^2) ; - (+ ayaq sonluğu).

rədifli

Segah

- **Firudini – Bəxtəvəri**

AB

A. Firudini

AB

- $\{ (a^2 - b^2)$ - B. (vurma) $\}^2$ *rədifli*

Şüştər

- *Bəxtəvəri*

ABA

- $\{ (a^2 - b^2 - c^2) \}^2$; -
- ($d^2 - e^2$ + artırma – f^4 bağlayıcı) ; -
- ($b^2 - c^2 + c^2$ sonluq).

Çahargah

- **Arifi**

ABCB

- (a^2) - B. (b^2) - C. ($c^2 - d^2$) - B. ($b^2 + b^2$ sonluq).

gəraylı

Şüştər

- **Şənlik**

ABA

- ($a^2 - b^2$) ; – ($a^2 - b^2 - c^2 - b^2$) ; – ($a^2 - b^2$) ; -
- Zəmin xara - 3 nəfəs döymə - kəsmə ; - (+ bağlayıcı gediş) ; -
- ($a^2 - b^2 - c^2 - b^2$ + b sonluq).

rədifli – gəraylı

Zəmin xara

- **Gülşəni**

A

A . { ($a^2 - b^2$) – (cb) ^{2} } ^{2} + (cb sonluq) ^{2}.

rədifli – gəraylı

Şüştər

- **Qızıl gül**

AB

- { ($a^2 - b^2$) ; - B. ($c^2 - d^2$) } ^{3} ; - (+ d^2 sonluq)

Şüştər

- **Qurama**

AB

A. { $a^2 - (b^2)^2$ } ^{2} ; - (vurma) ; - B. mənsuriyə, bəstə nigar , ayaq – 11 nəfəs döymə - kəsmə ; - { (vurma) ; - + ($b^2)^2$ sonluq }

Çahargah

- **Muğam və rəqs**

ABCD

- *Önçalğı (Preludos)*

A

- $(a^2)^2$; -

B. Rəng (İnterludos)

A

A. $(a^2 - b)^2$; -

C. Muğam (Makam recetatione)

manəndi hisar, mübərriqə, təxtgah, ayaq – 18 nəfəs boyatı ; -

D. Rəqs (Danza)

AB

(giriş vurması) ; -

- { (a^2) ^{2} – b^2 + (a^2) ^{2} ara sonluğu } ; - B. (a^2 – b – c) ^{2} ; -
- { (a^2) ^{2} – b^2 } ; - { B. (a^2 – b – c) ^{2} } + { A. (a^2) ^{2} sonluq } .

Segah

Zakir Mirzə`nin virtuoz çalğısının deşifrəsi və nota alınması bəndənizə ancaq və ancaq muassir elektronik bilgisayar (kompyuter) avadanlığı və xüsusi proqlamların yardımı ilə müəssər olmuşdur.

Bu mütəvazi işimin musiqisevərlərin, mütəxəssislərin, müəllim və tələbələrin marağına səbəb və çalışmalarına faydalı olacağından əminəm.

Əməkdar İncəsənət Xadimi, bəstəkar, professor

Aydın K. Əzim

Bakı 10. 2012 il

[1] Fərəh Əliyeva. XX əsr Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixinin qaynaqları. III-cü kitab. Bakı 2006 Nurlan nəşr. səh. 185. “ *Boyatı* ” - vəzni sərbəst, sözlərin ritmi ilə gəlişən uzun-uzadı söylənən və ya çalınan havalara xalq tərəfindən verilən ad (uzadı, muğam, bə`zən muğan və s.) - yenə də Üzeyir bəy Hacıbəylinin qeyd etdiyi kimi “*bəhrsiz musiqimiz...”* – Üzeyir Hacıbəyov. Seçilmiş əsərlər. Bakı 1985 Yazıçı nəşr. səh. 198

[2] ” *Kəsmə* ” – vəznı və ritmi müəyyən, bəlli olan, söylənən və ya çalınan havalara verilən ad (mahnı,şərqi, təsnif və s.)

[3] ” *Döymə* ” - təməlində dəqiq vəznli ritmiq ostinato bulunan, üzərində isə vəzni sərbəst söylənən (yəni “bəhrsiz”) və ya çalınan (boyatı şəklində) yöntəmlərə verilən ad. (şikəstələr, zərbi muğamlar və s.)

[4] Bayram Hüseynli “ Azərbaycan xalq rəqs melodiyaları “- I-ci dəftər 1965, II-ci dəftər 1966-cı il. Bakı. Azərnəşr.

[5] “ *Nəfəs”* – muğam və boyatılarımızda bir nəfəsə oxunan və ya çalınan irili - xırdalı kəlmə və cümlələrin hər biri.

[6] Maraqlıdır, ki hind klassik raqa`larda da belə bir özünə məxsus musiqi rədif `i mövcuddur (bə`zi hallarda olmasi mütləqdir), ancaq bizim havalarda olduğu kimi cümlə sonlarında deyil, fərqli olaraq raqa`nin ahəng və ritmik mərhələlərin (*tala*) tam sınırlarında istifadə olunmaqdadır.

[7] *In tono* – latınca “təğənni edərək (yəni sözləyərək) tələffuz edirəm” Bir sözlə musiqidə *intonation* Музыкальный энциклопедический словарь. Москва «Советская Энциклопедия» 1990 səh. 214

[8] Ərəb və fars sözləri lüğəti. Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının nəşr. Bakı – 1967. səh.513

[9] Məhəmməd Füzuli. Əsərləri. 5 cilddə. Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası Nəşriyyatı Bakı 1958 1-ci cild səh. 180

[10] *Dönəm* (ital.- *periodo*) - musiqidə ən az 1, bir qayda olaraq 2, bə`zən isə bir neçə cümlədən ibarət olan, tamamlanmış musiqi düşüncəsinin ifadəsinə deyilir.

[11] Bayatılar. İkinci nəşr. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı Bakı 1960 səh. 65

[12] Aşıq Ələsgər. Birinci kitab. “Elm” nəşriyyatı Bakı 1972 səh. 67

[13] Unudulmaz tarzən və bəstəkar Əhsən Dadaşovun rəhbərliyi ilə gerçəkləşən və məhşur xanəndəmiz Qədir Rüstəmov tərəfindən ifa olunan “Sona bülbüllər” mahnısının müvəffəqiyyəti mə`lumdur. Ama bu müvəffəqiyyətin əsl nədəni, məncə, muğam hissəsində məhz Manəndi Hisarın xanəndə tərəfindən gözəl tələffuzudur. Xatırladaq ki bu diqqəti çəkən hadisə Zakir Mirzənin “Muğam və rəqs”indən bir müddət sonra baş vermişdir. Ümumiyyətlə Zakir Mirzənin Manəndi Hisarı çox orijinaldir və bu gəzişmələrə “Zakiri” adı versək zənnimcə doğru olar.

[14] Bu təfsilatda böyük hərflərlə (A,B v.s.) təhlil olunan musiqi əsərlərin hissələri; kiçik hərflərlə (a,b v.s) hissələri oluşturan kəlmə və cümləleri;yuxarıda olan index rəqəmlərlə (a^2, b^2 v.s.) hissələrin, kəlmə və cumlələrin təkrar və variantların miqdarı; aşağıda olan index rəqəmlərlə (A_1 B_1 v.s.) hıssələrin versiyası qeyd olunub.

Zakir Mirzə`dən qurama və oyun havaları

1.Ulduzu

açılması
Aydın K. Əzim
B12032011

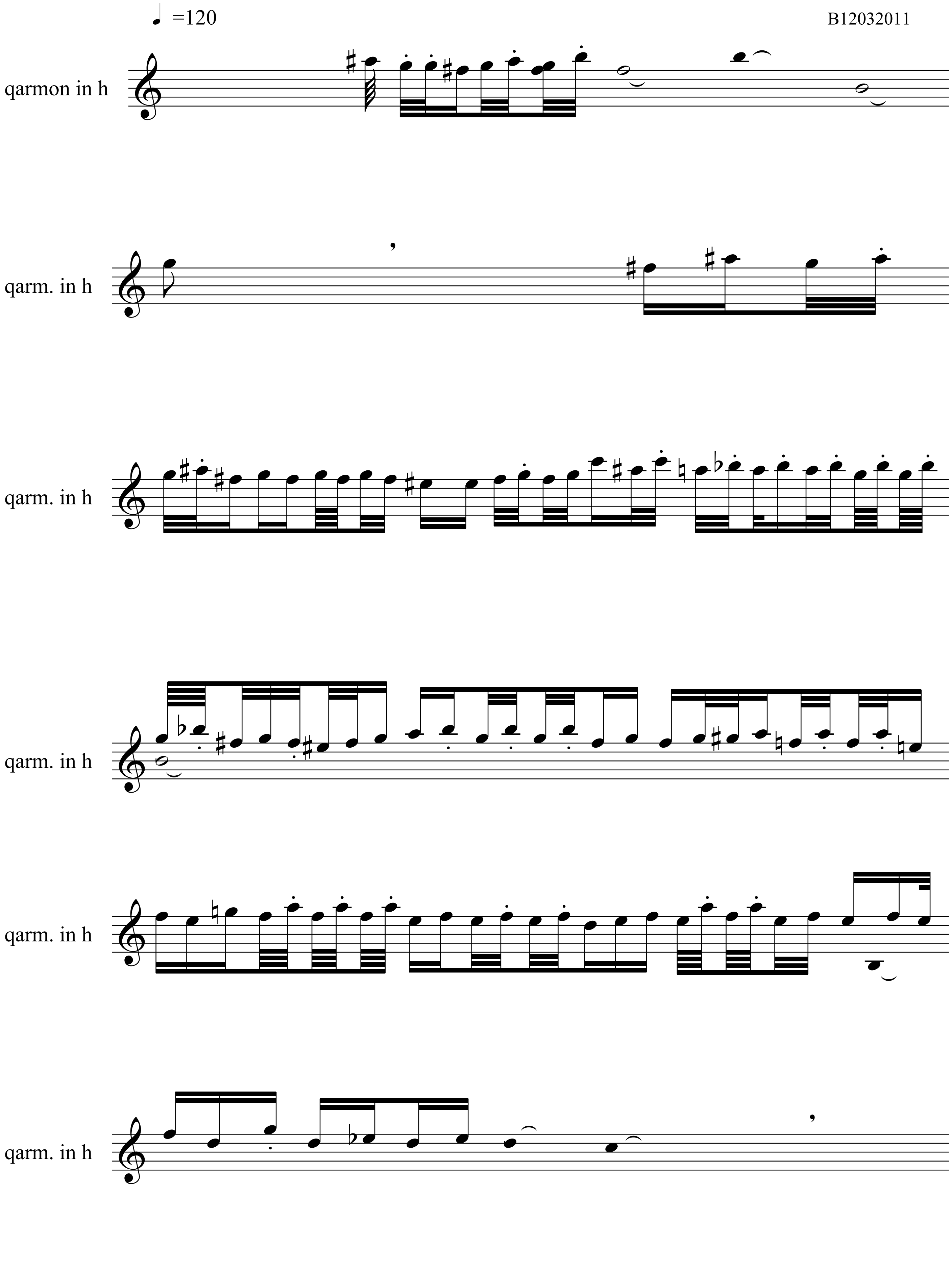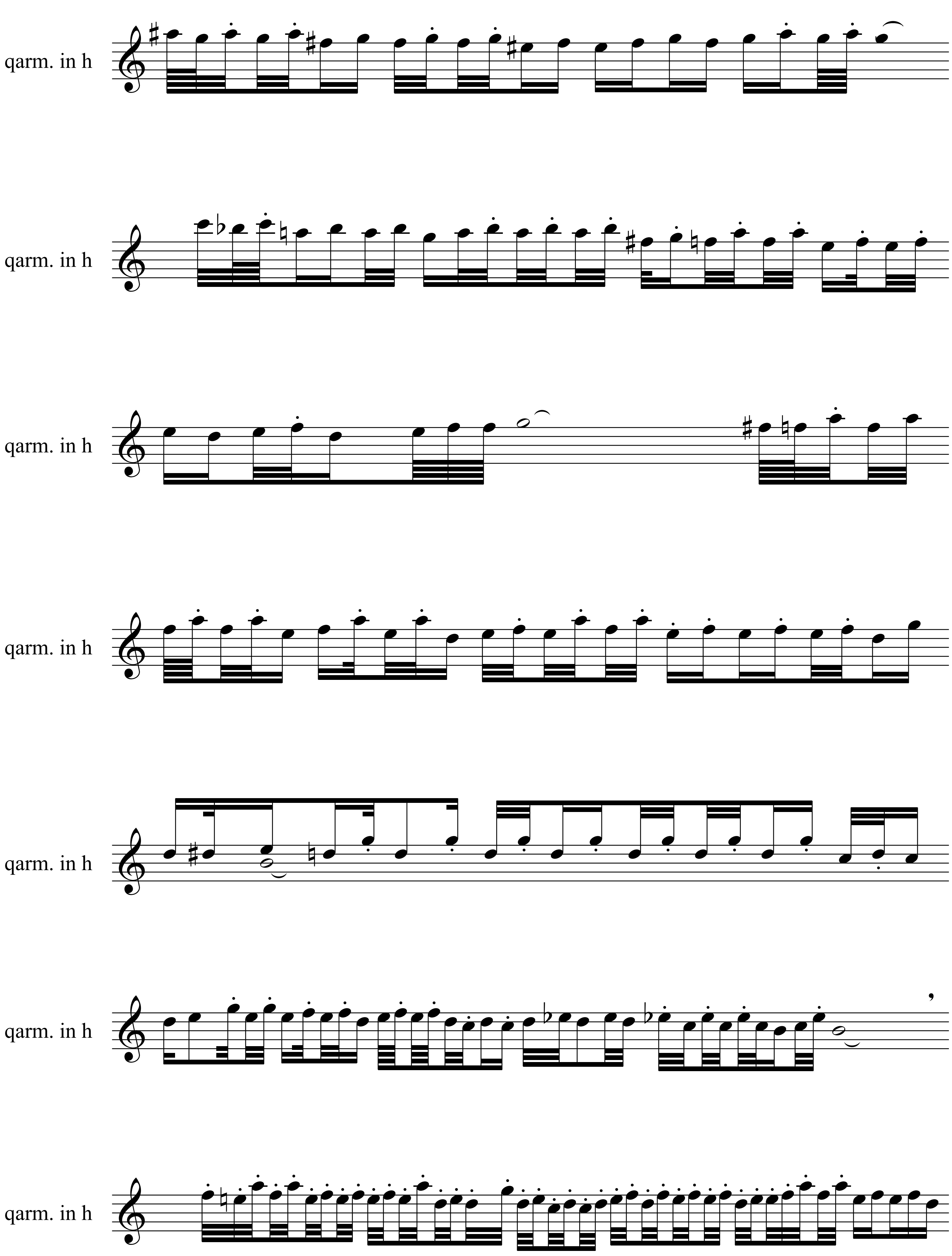

qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
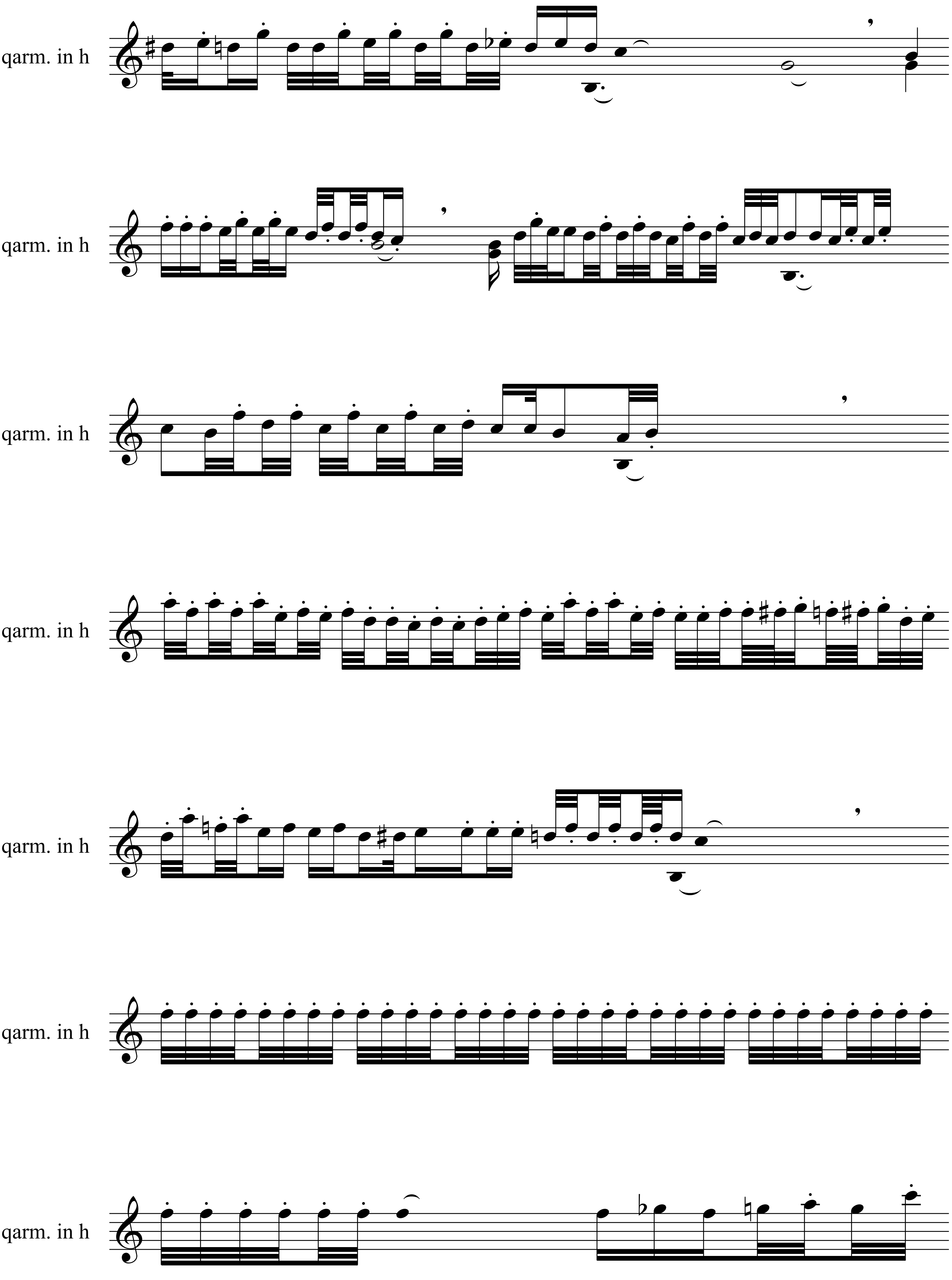
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
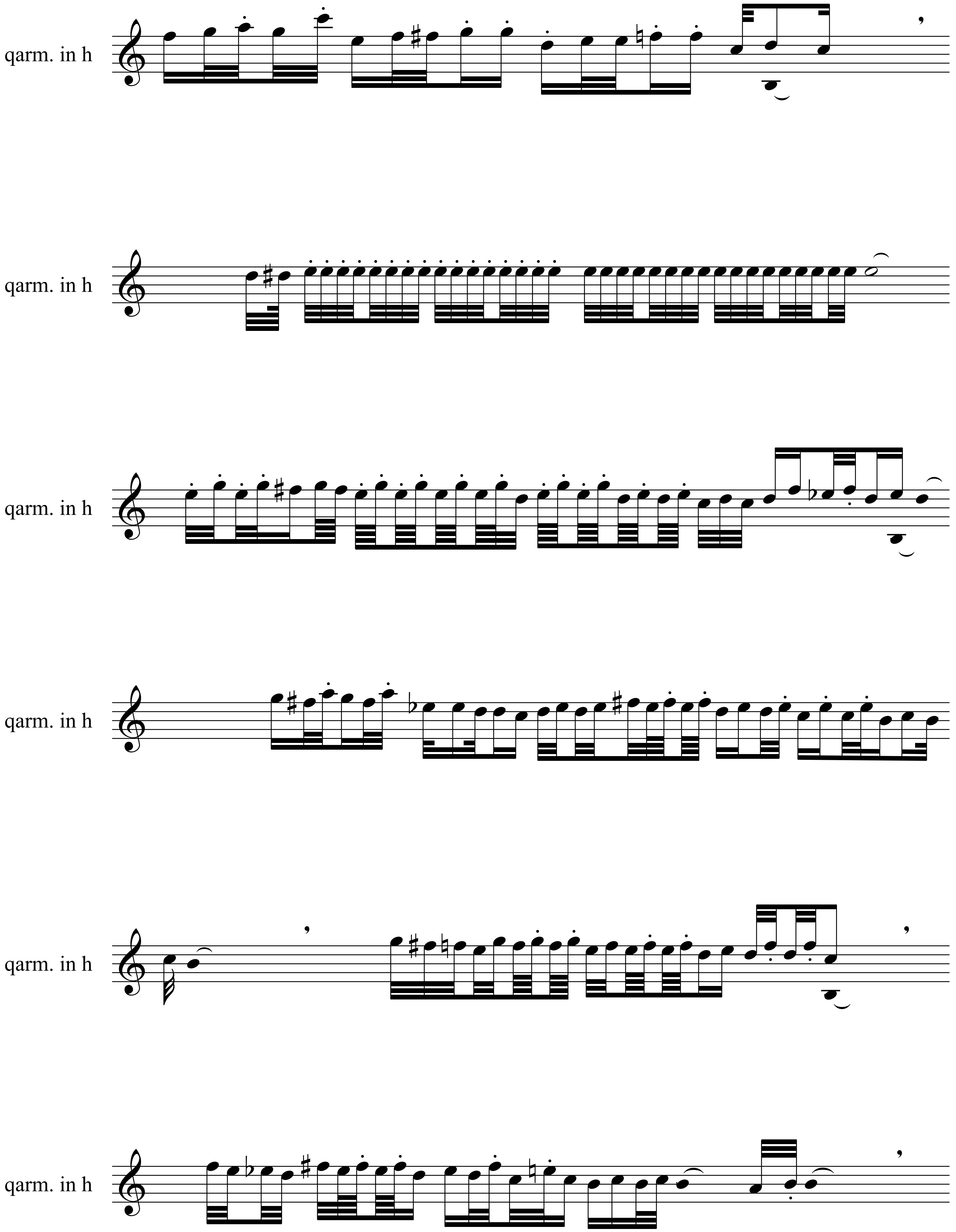
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

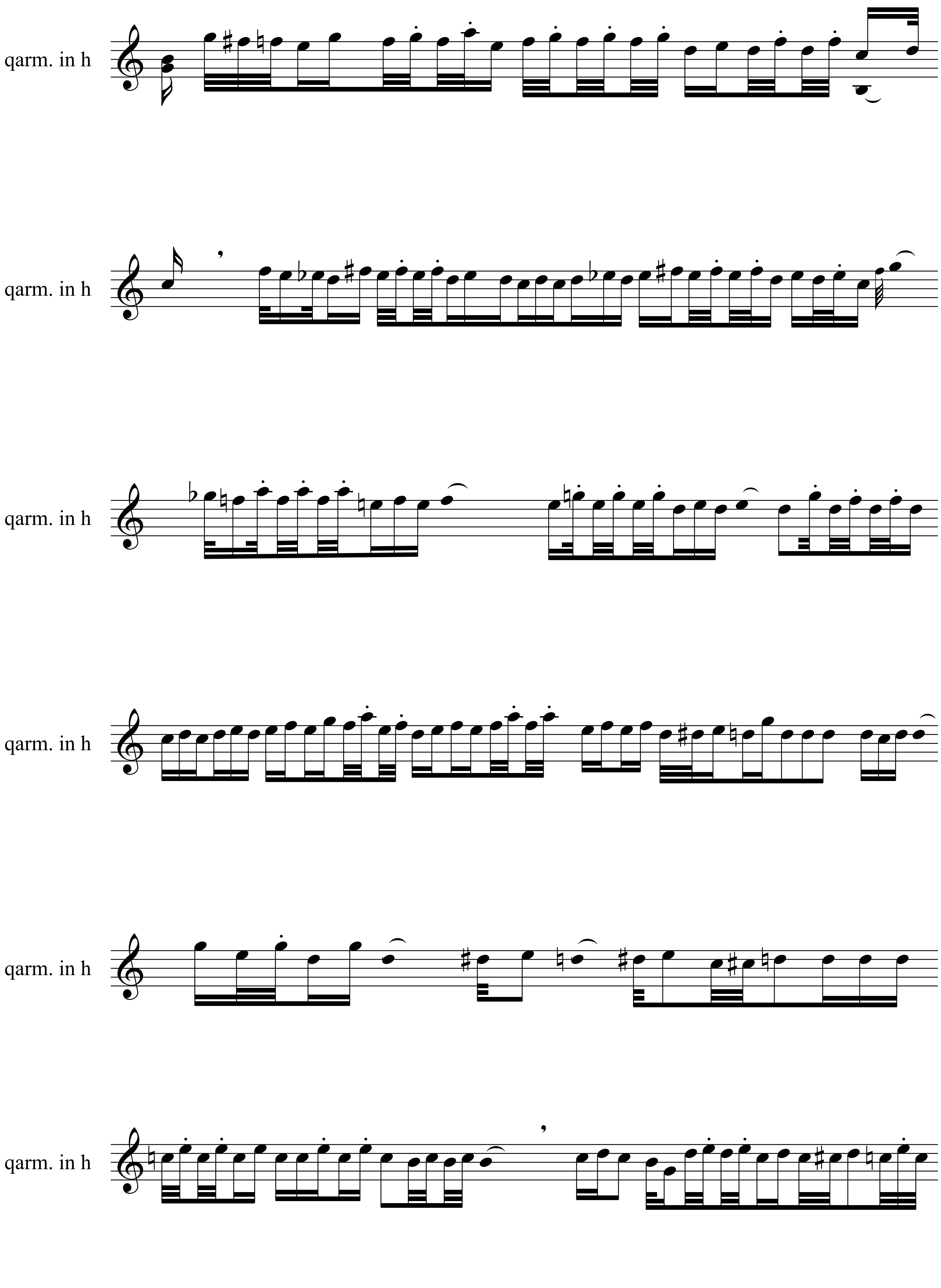
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
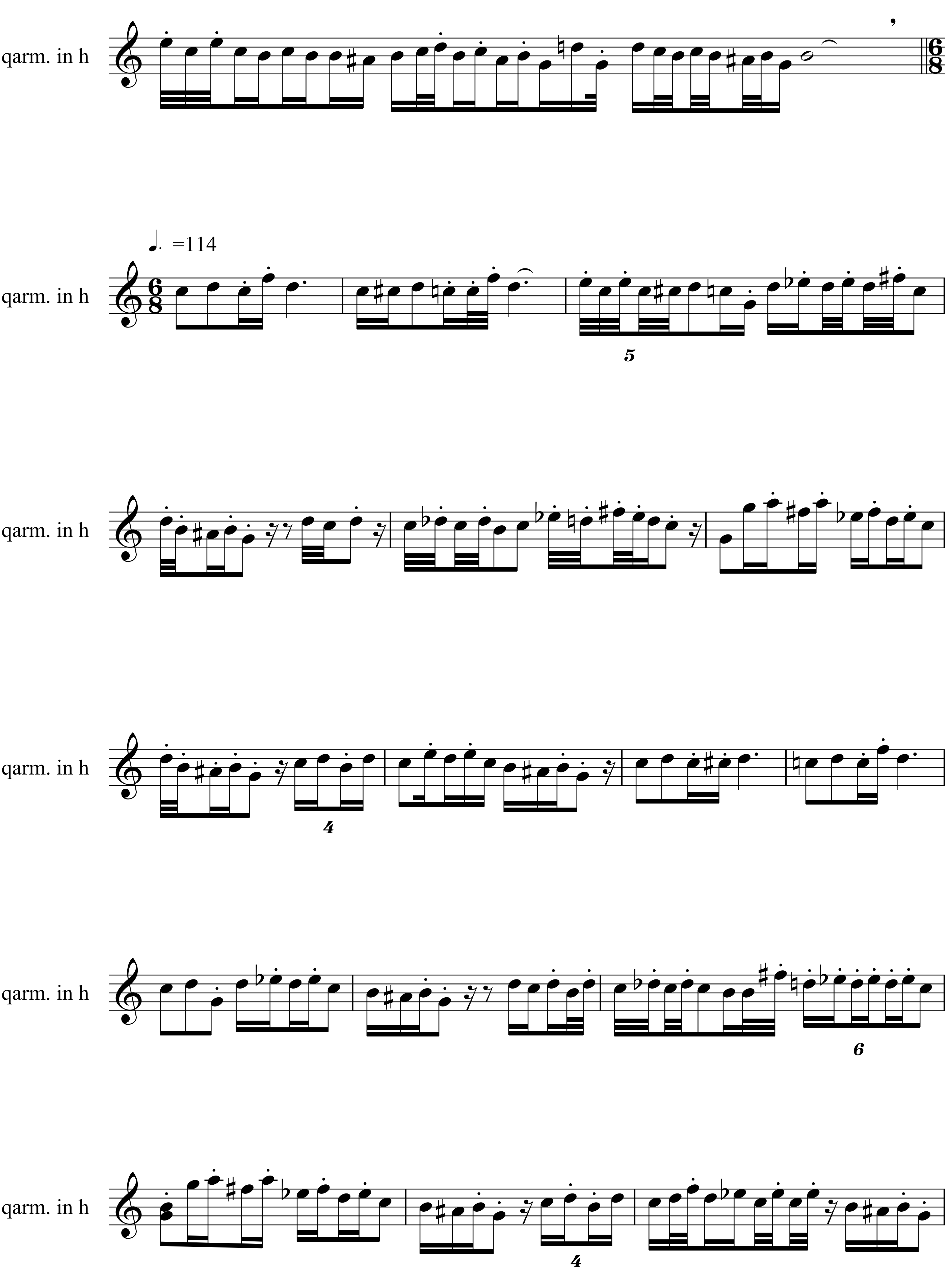
qarm. in h
♩. =114
qarm. in h
5
qarm. in h
qarm. in h
4
qarm. in h
6
qarm. in h
4
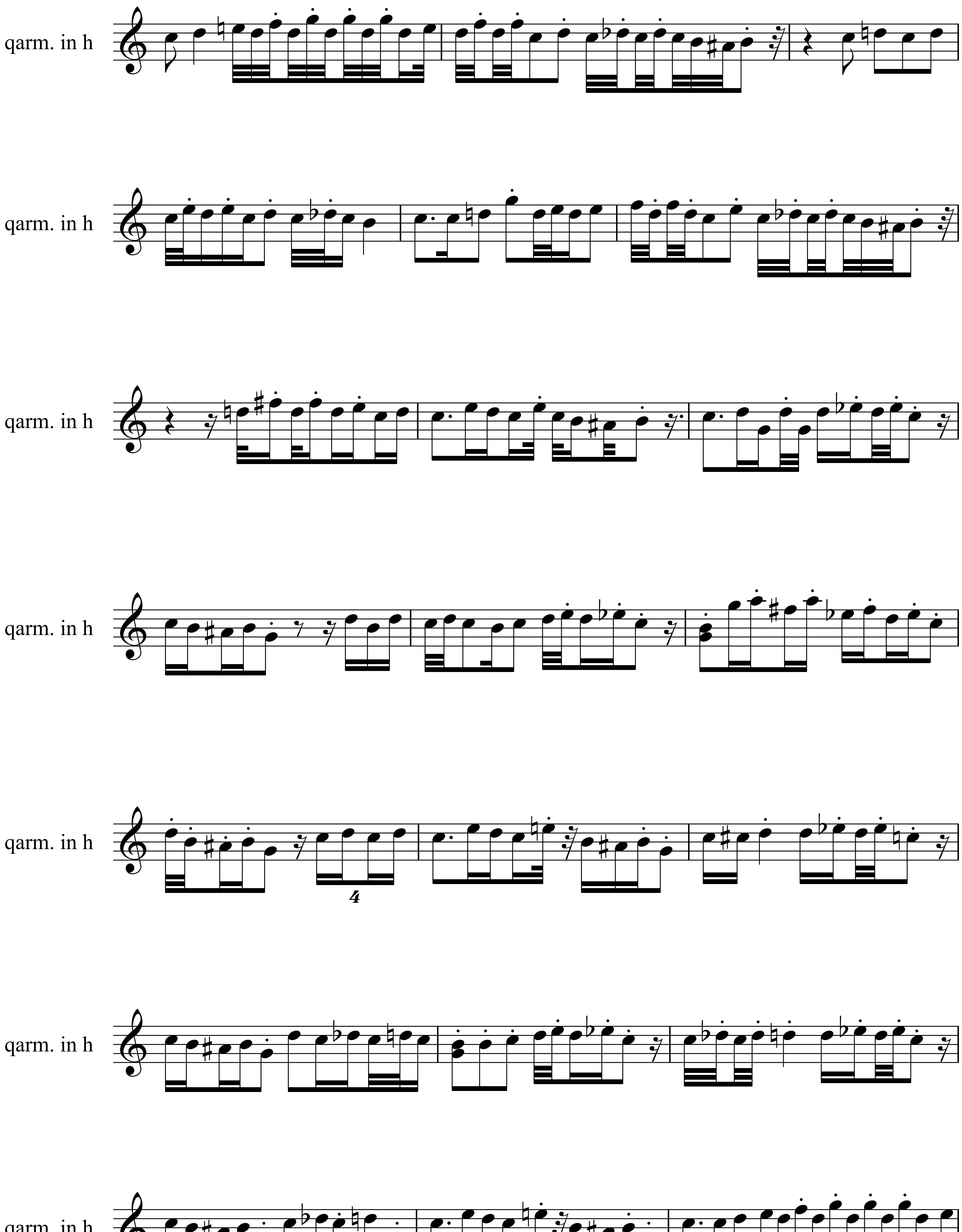
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
4
qarm. in h
qarm. in h
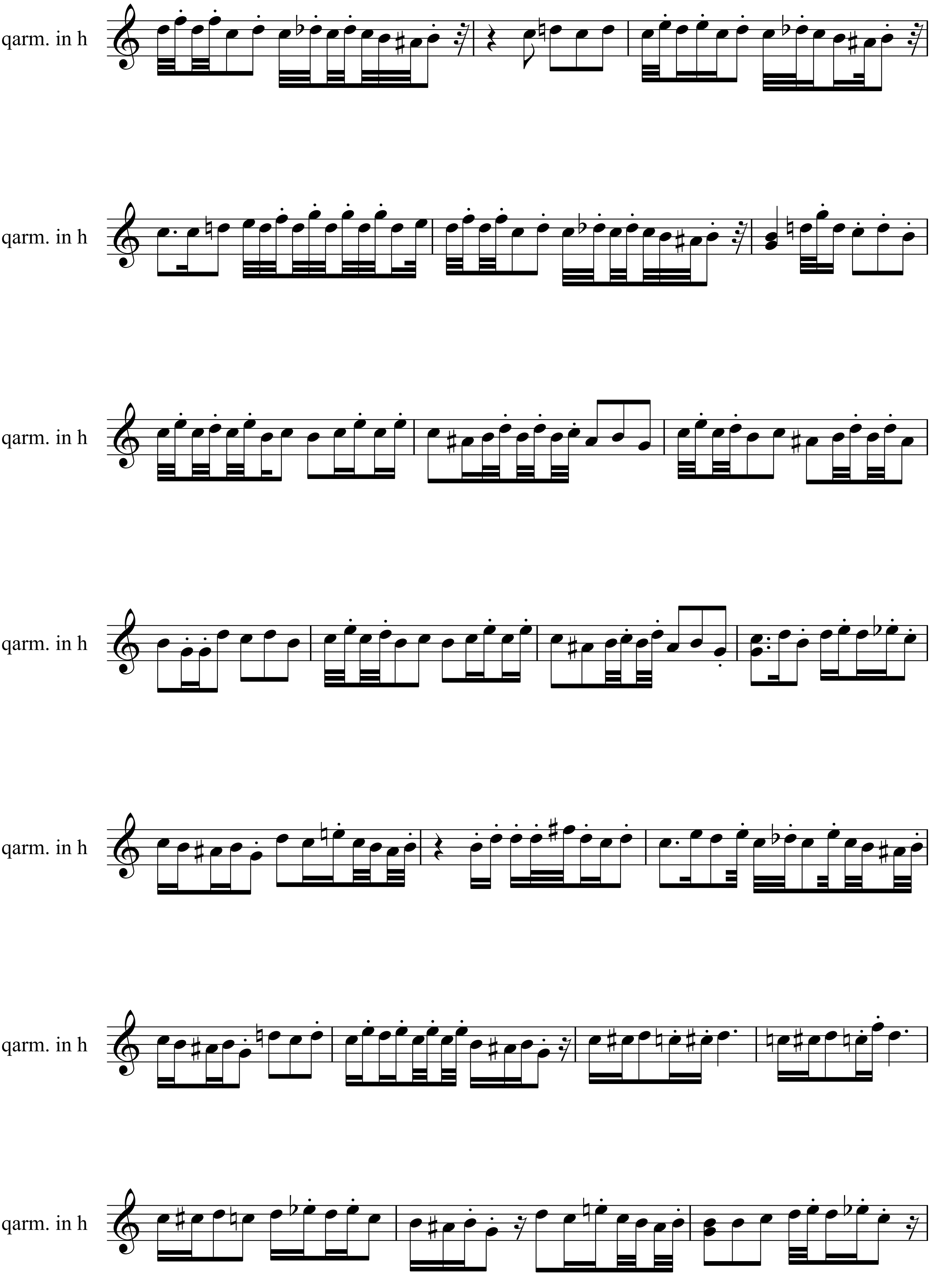
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
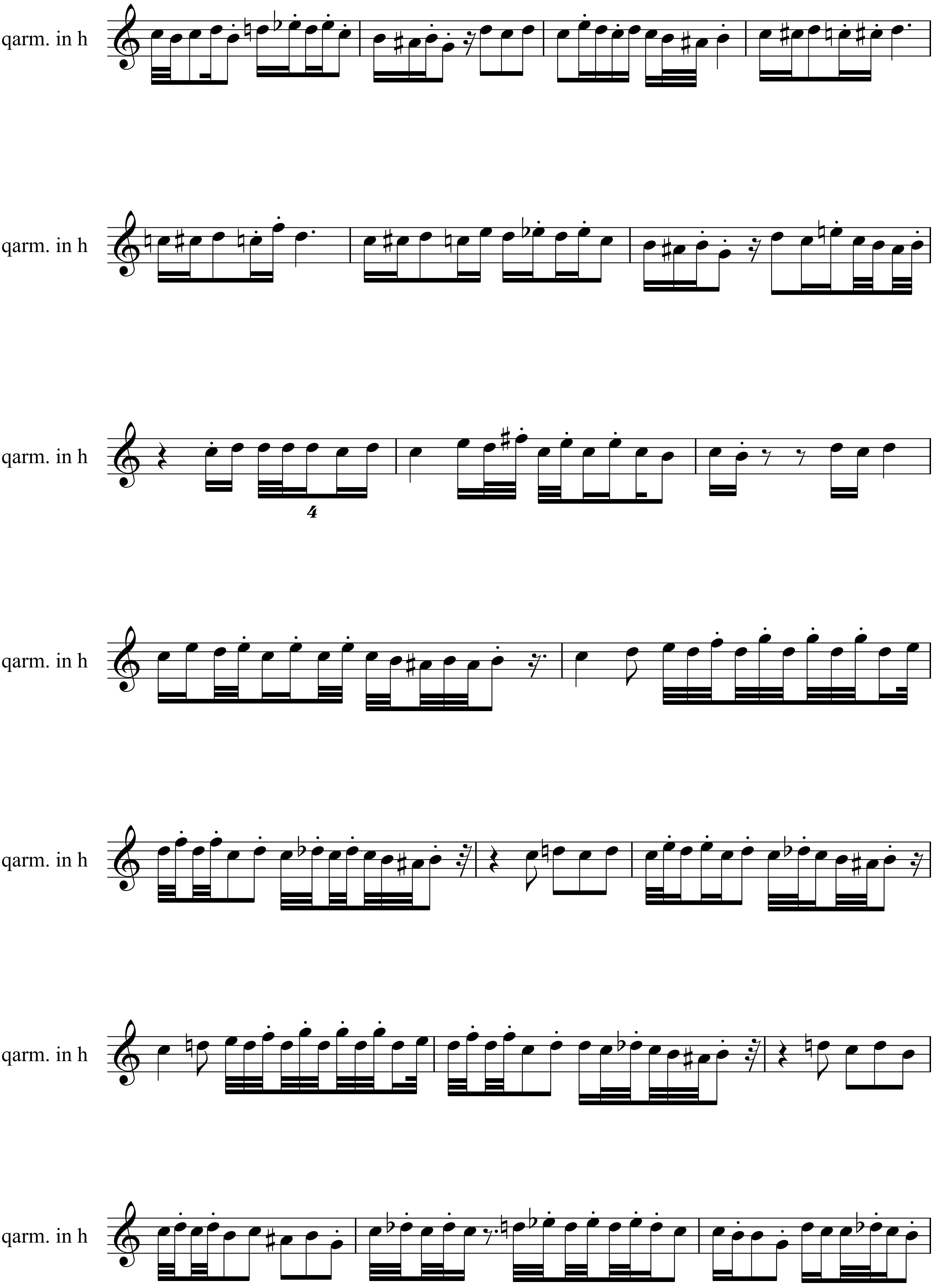
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
4
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
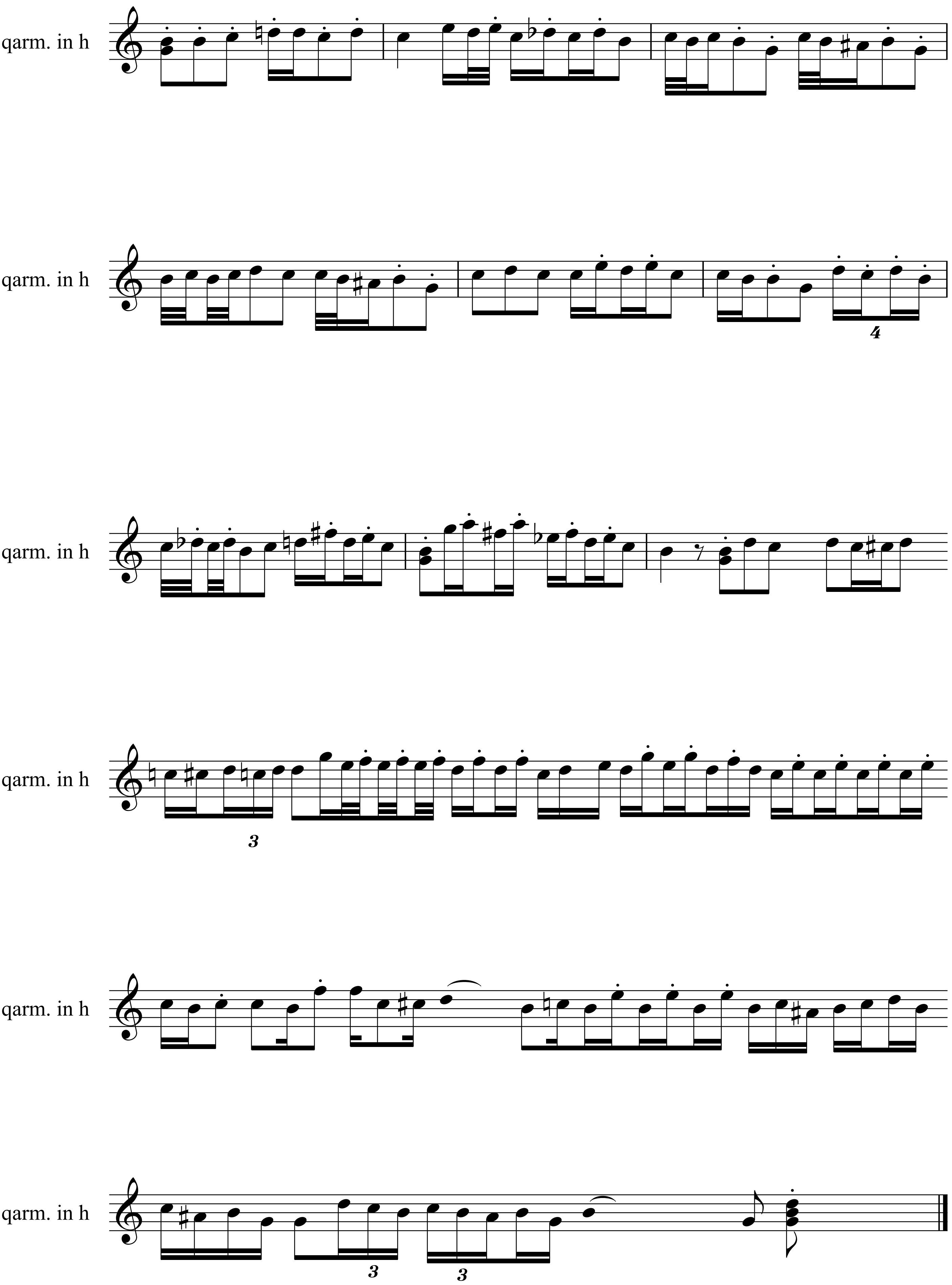
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

2. Firudini-Bəxtəvəri

B25032010
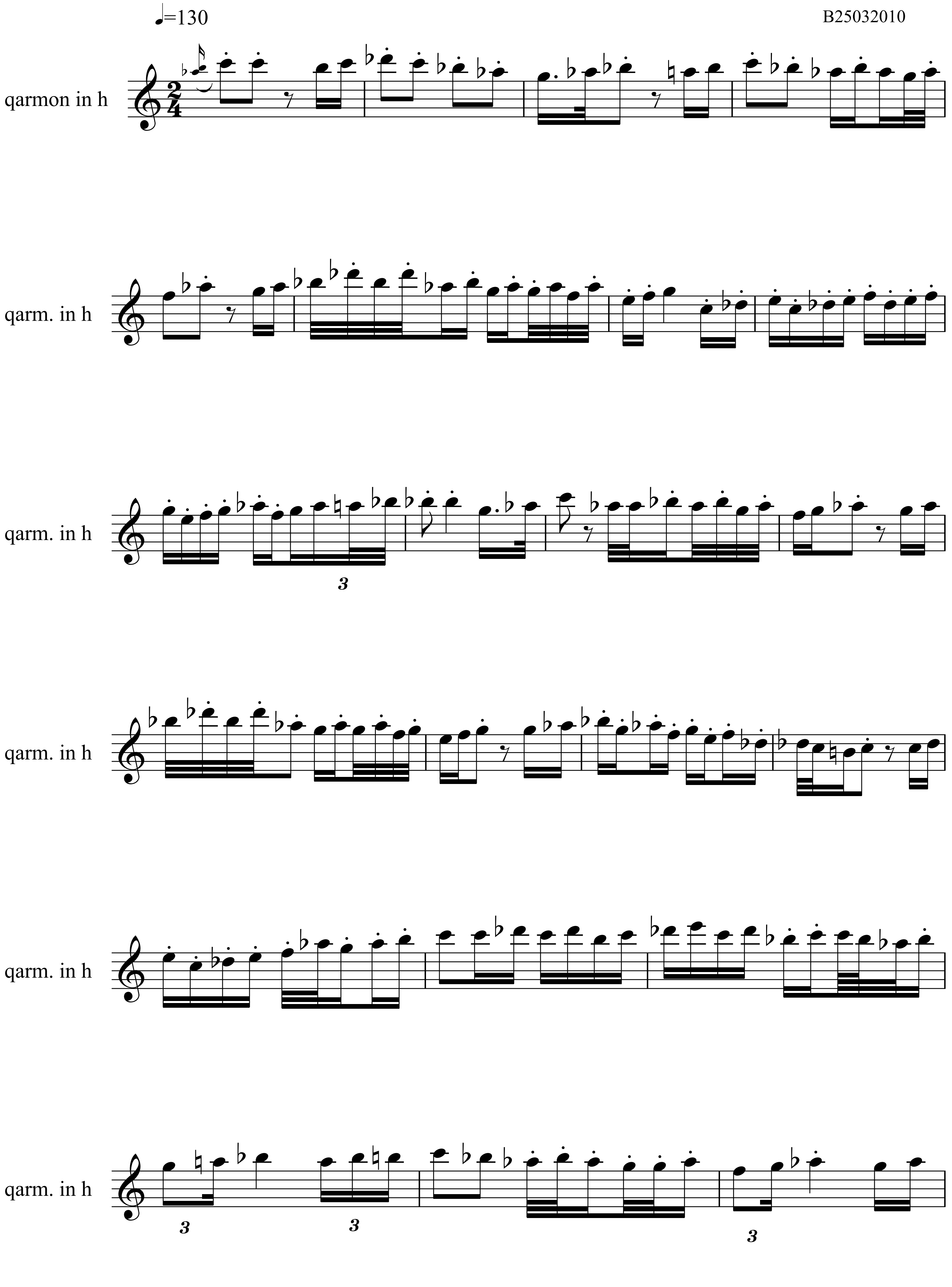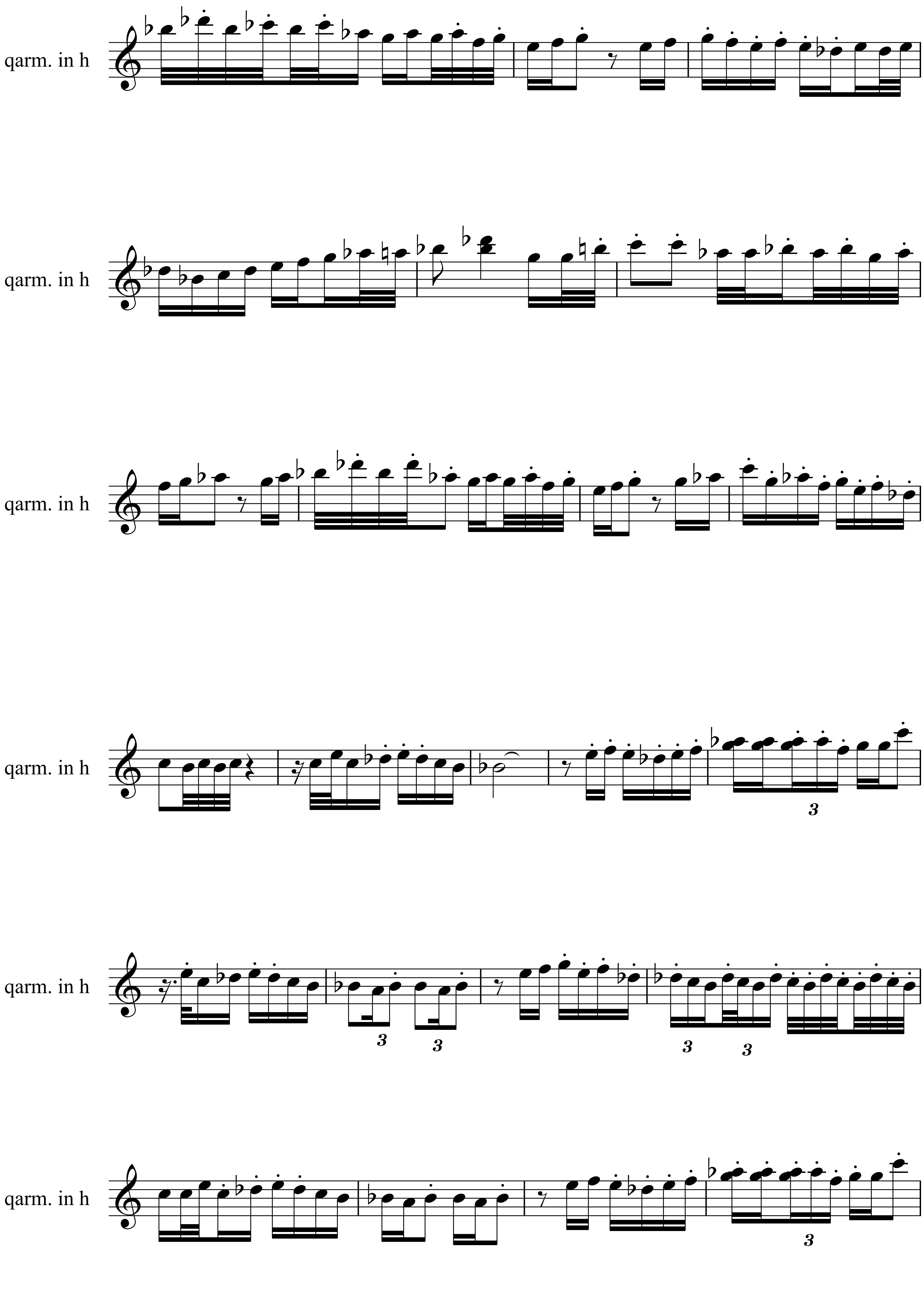
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

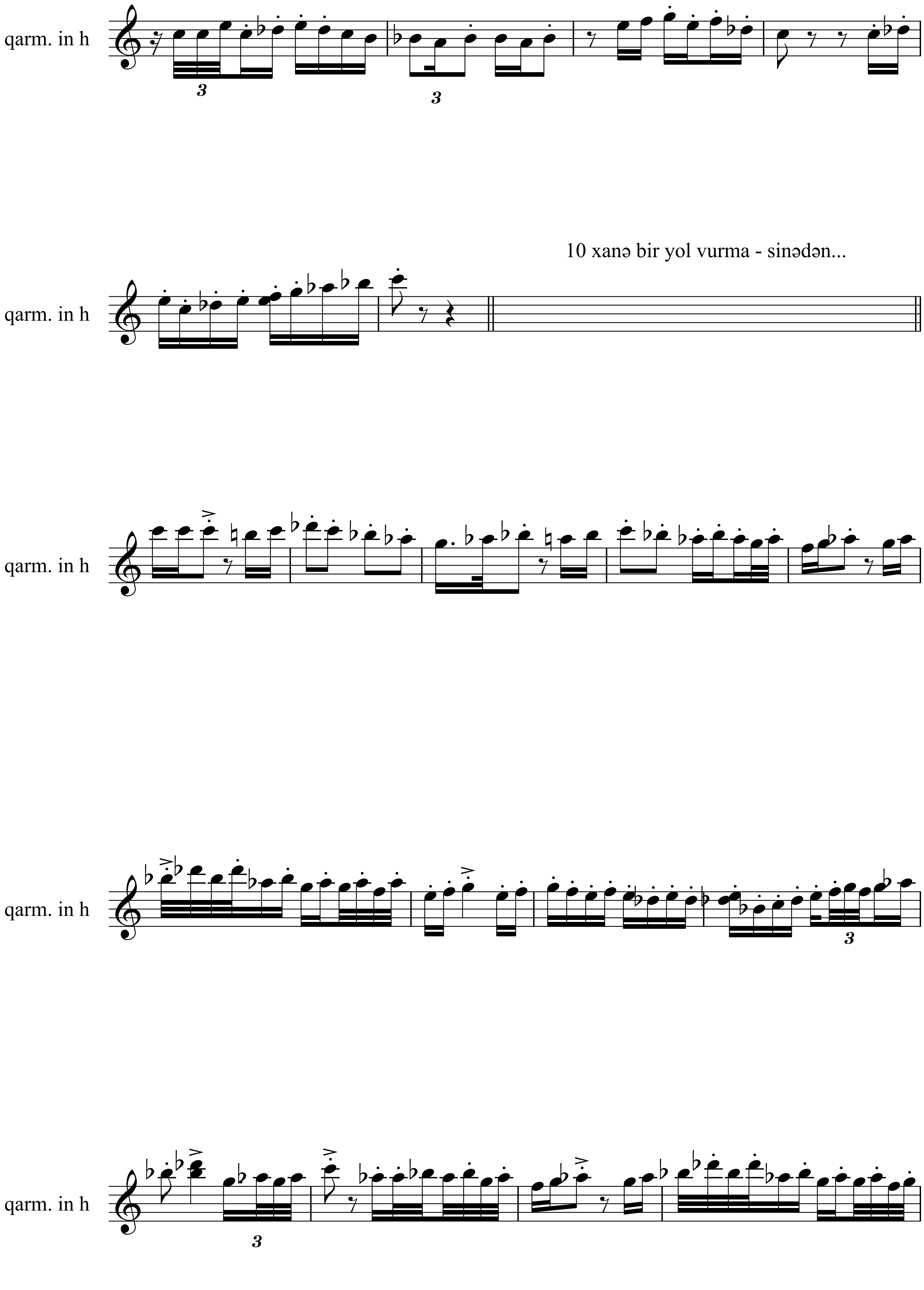
qarm. in h
qarm. in h
10 xanə bir yol vurma - sinədən...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
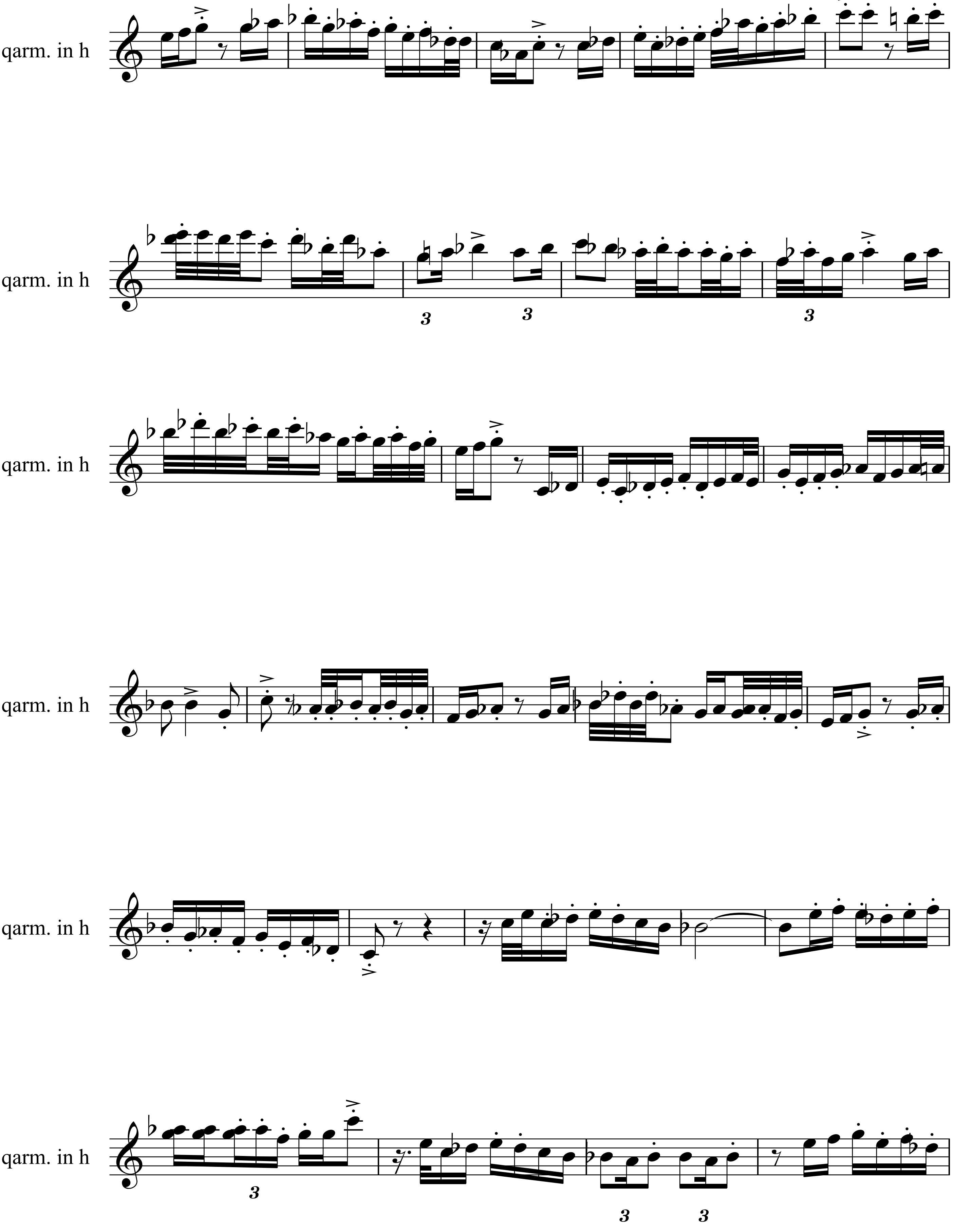
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

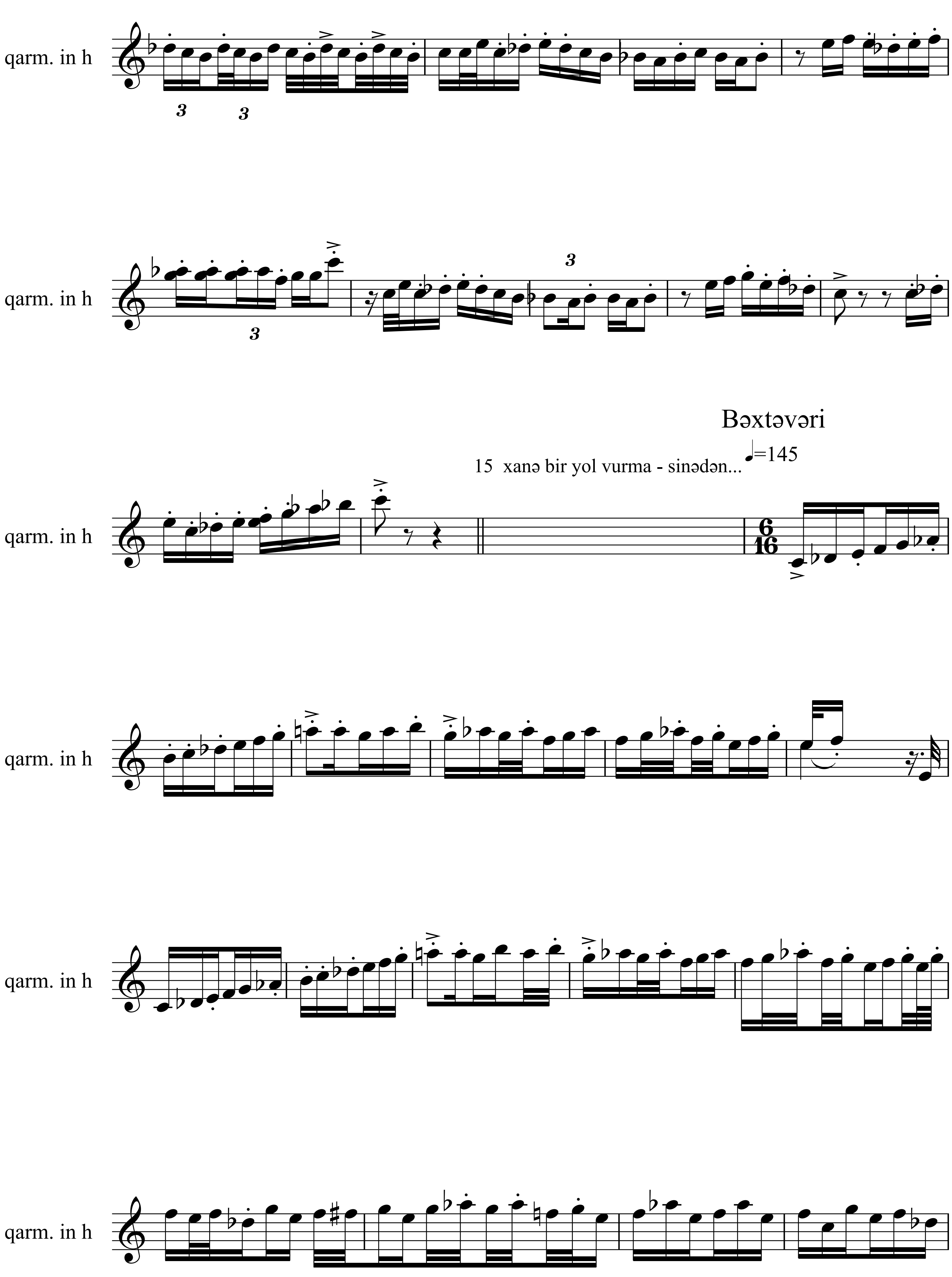
qarm. in h
qarm. in h
Bəxtəvəri
15 xanə bir yol vurma - sinədən...
♩=145
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
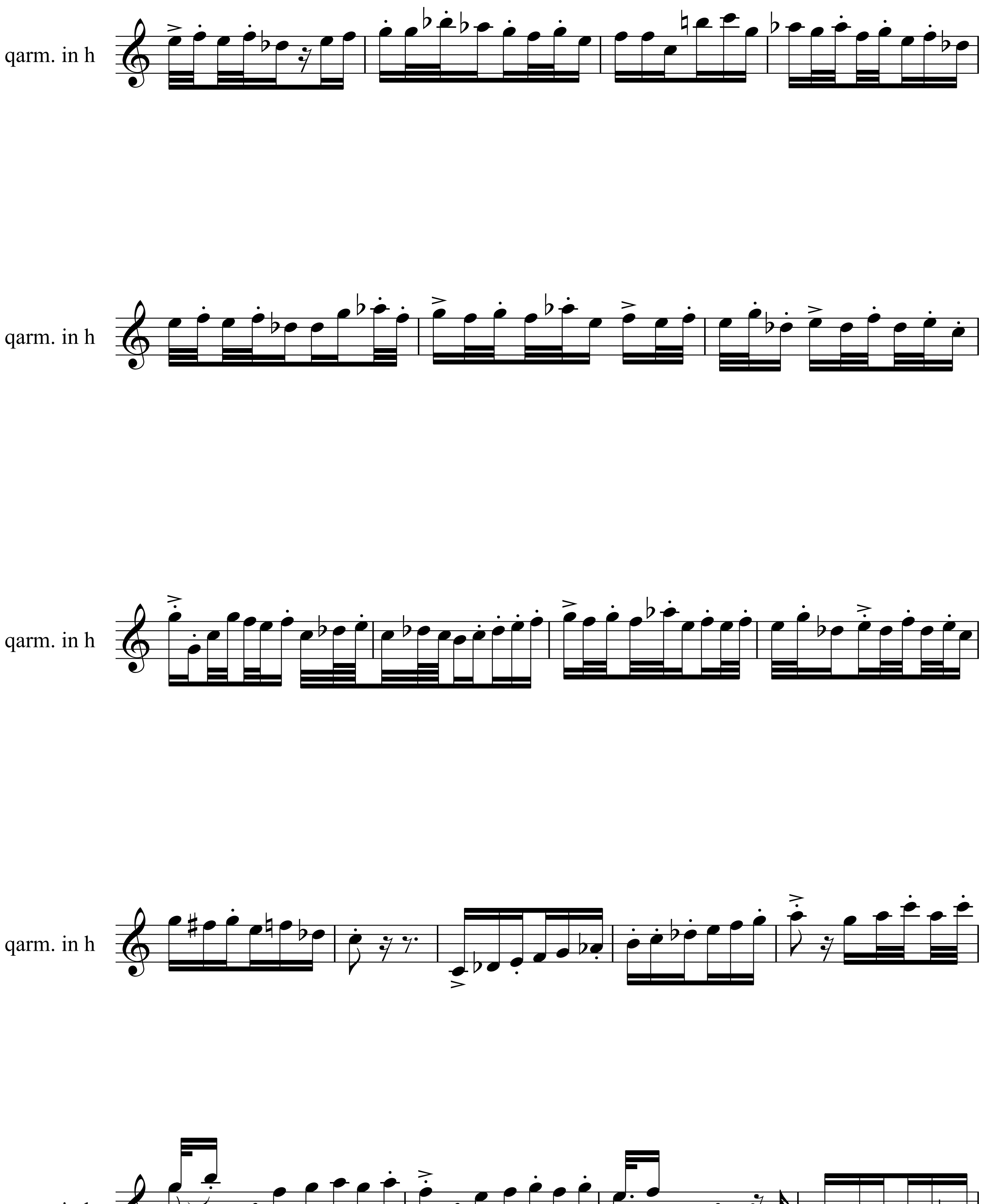
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
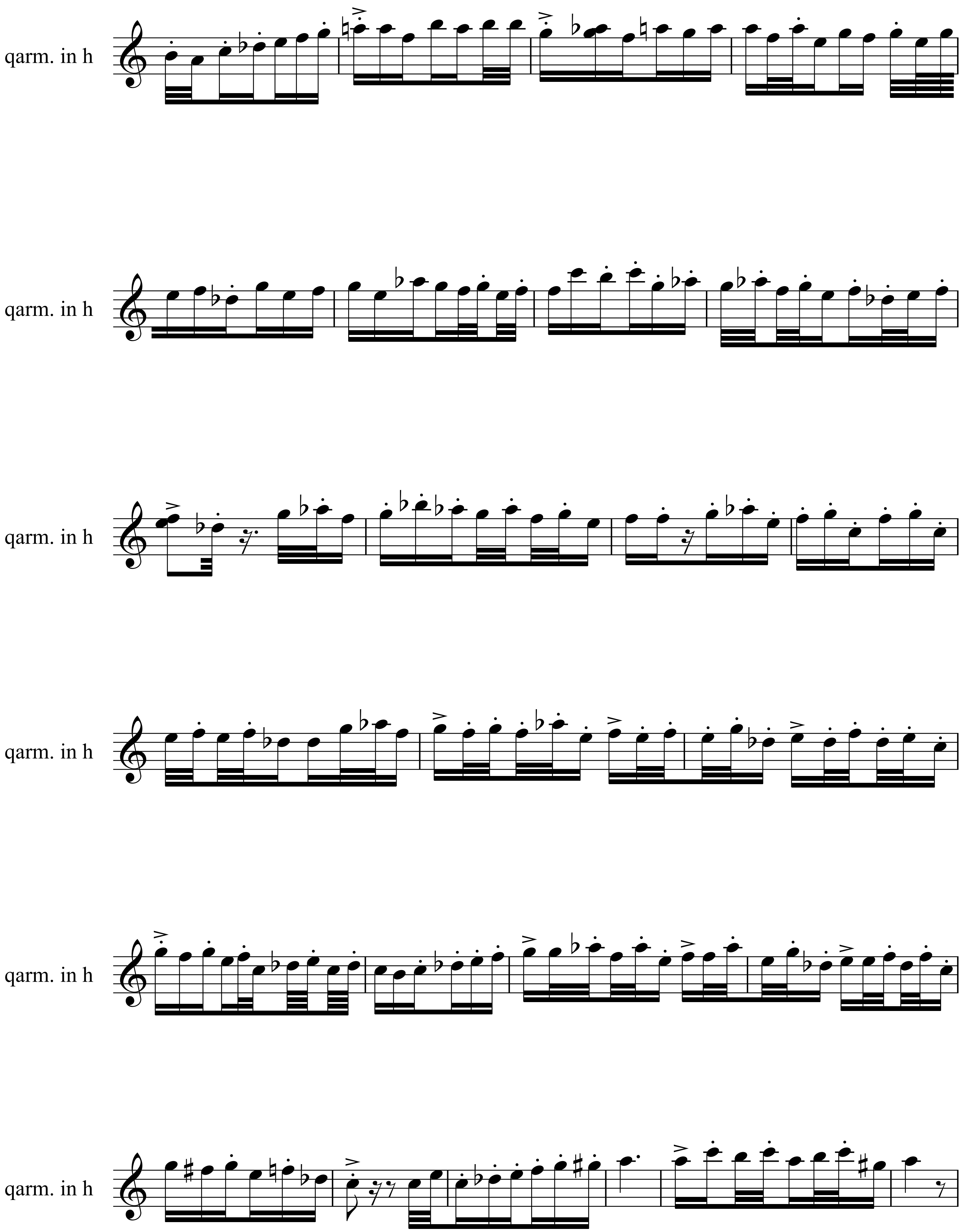
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
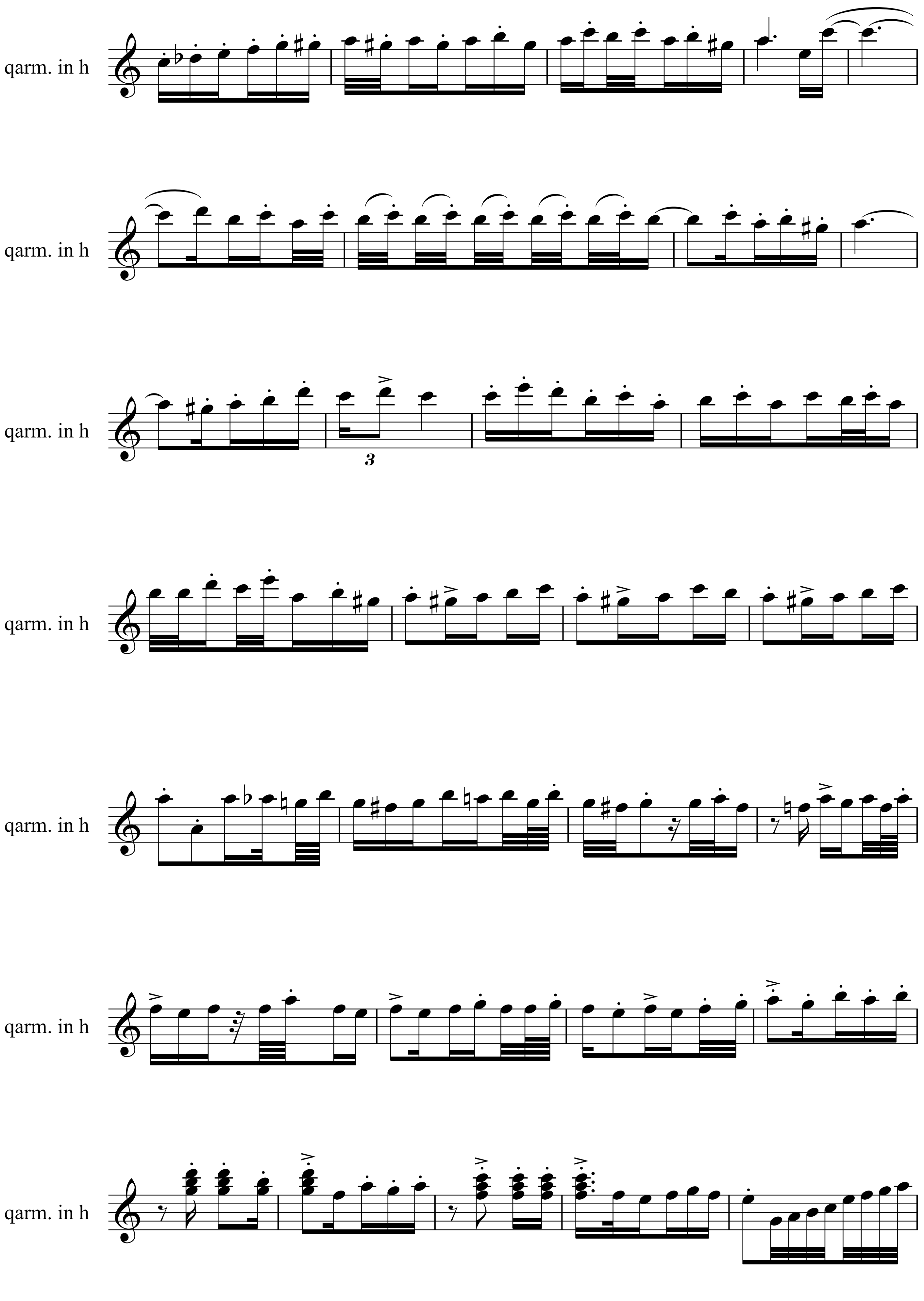
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
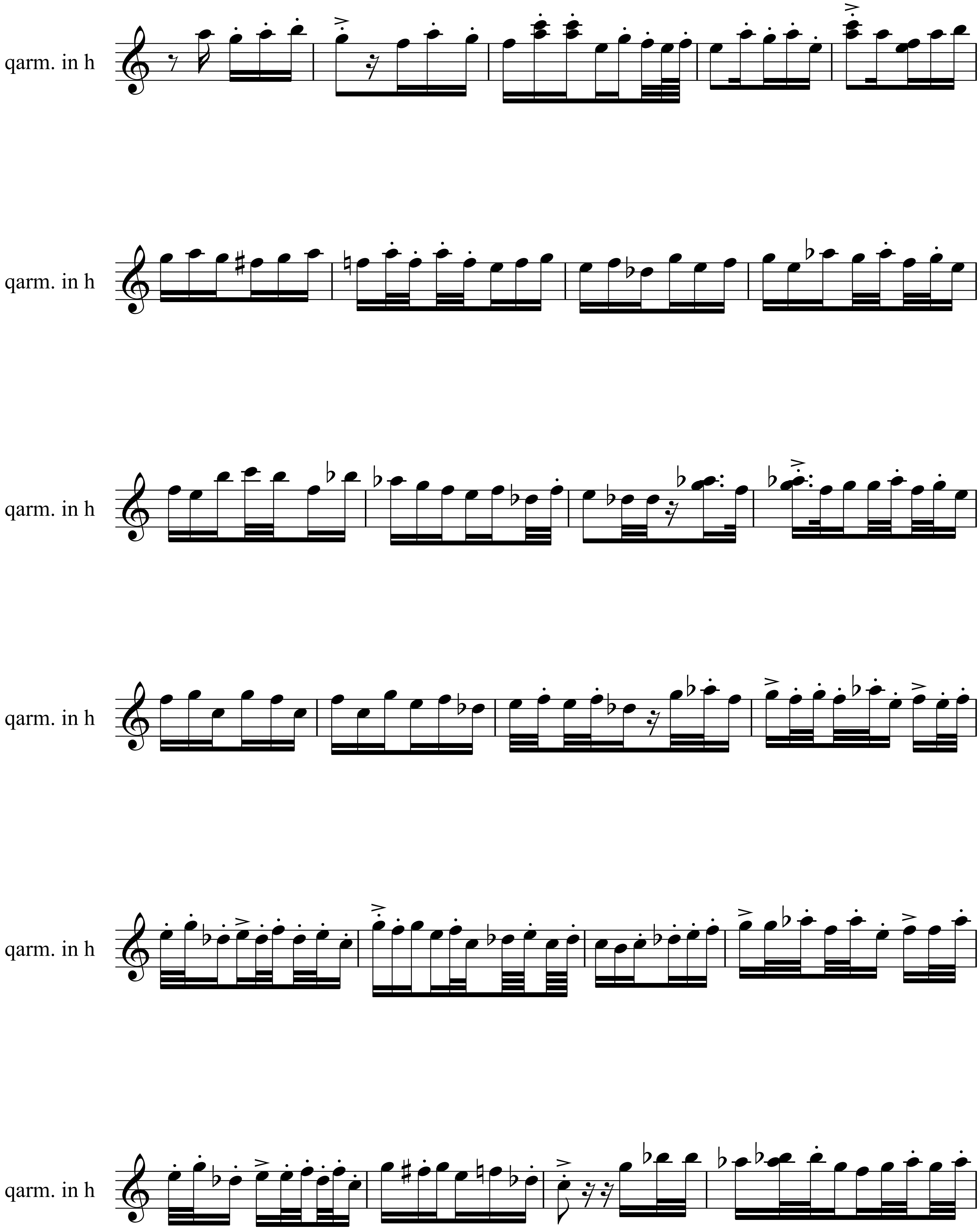
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

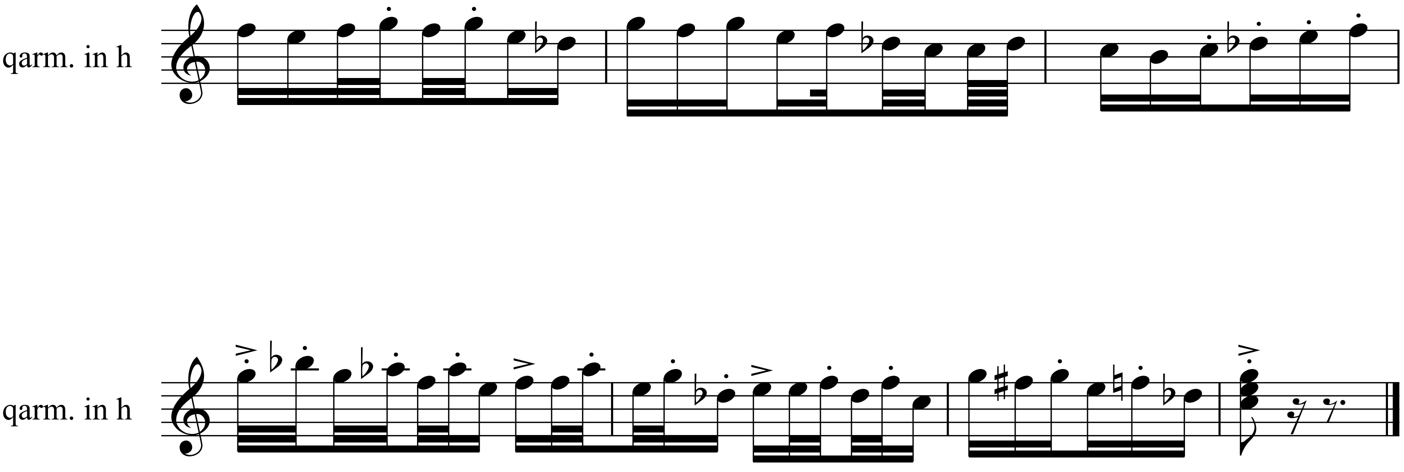
qarm. in h
qarm. in h

3. Arifi

♩=200

B23052010
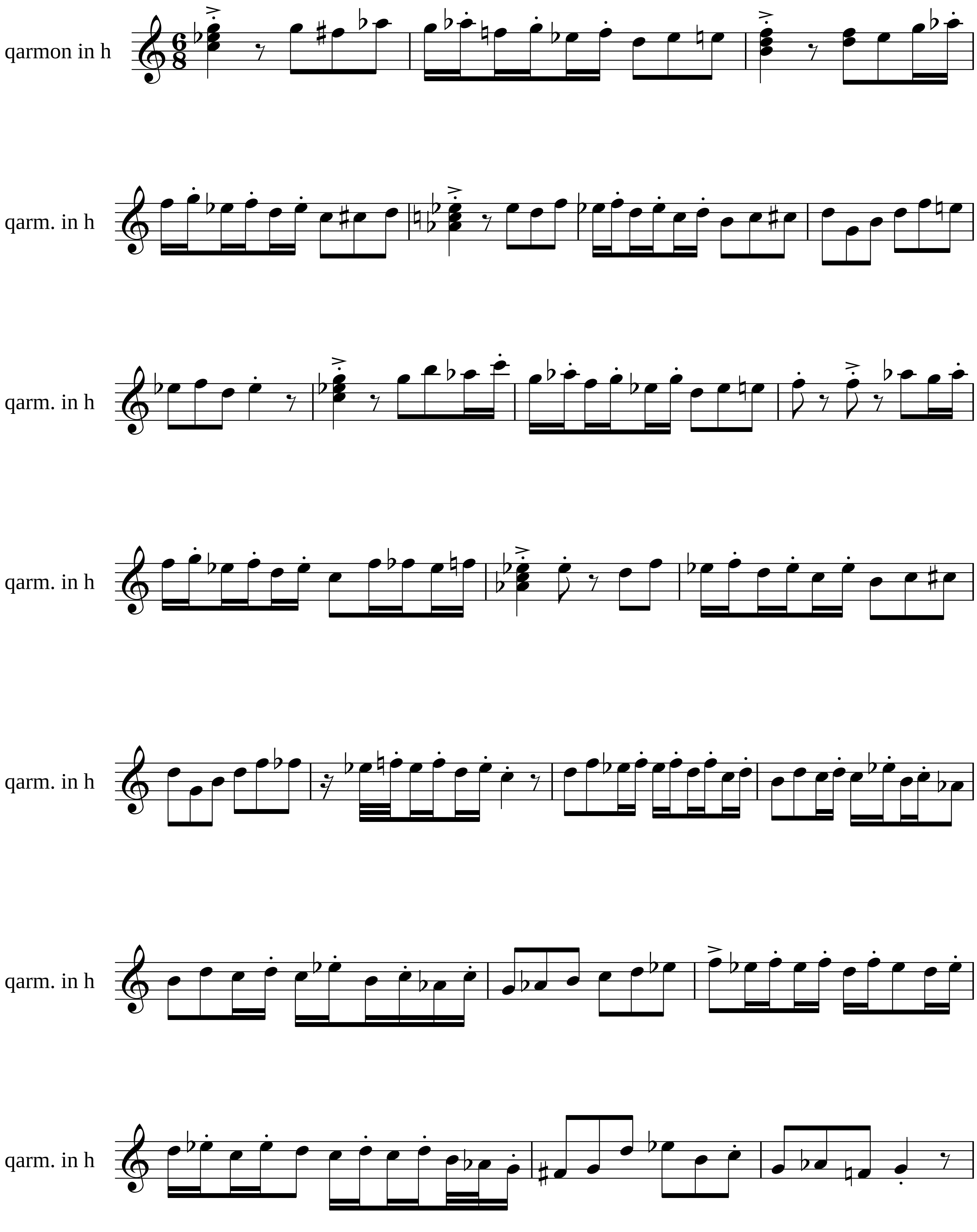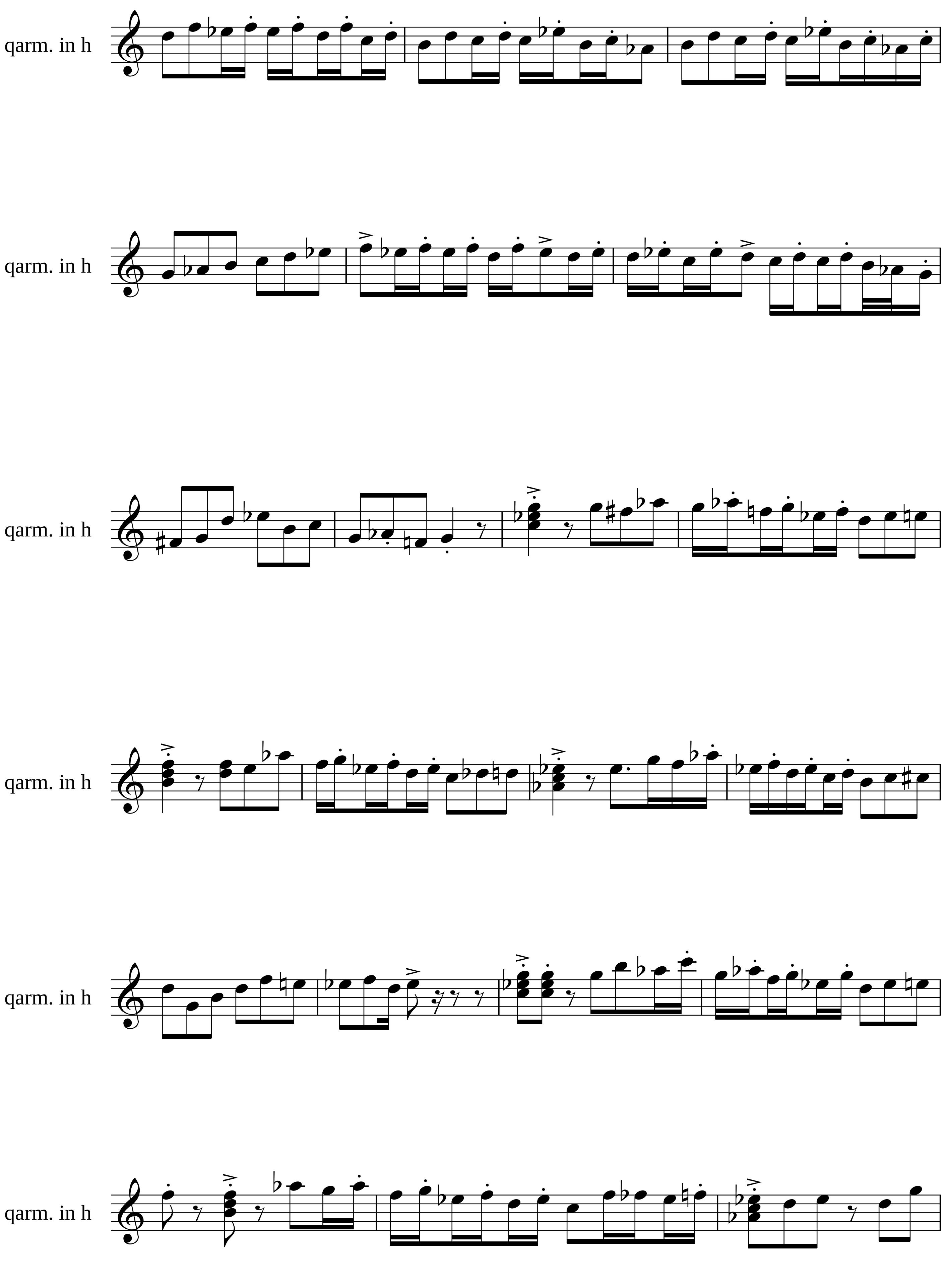
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

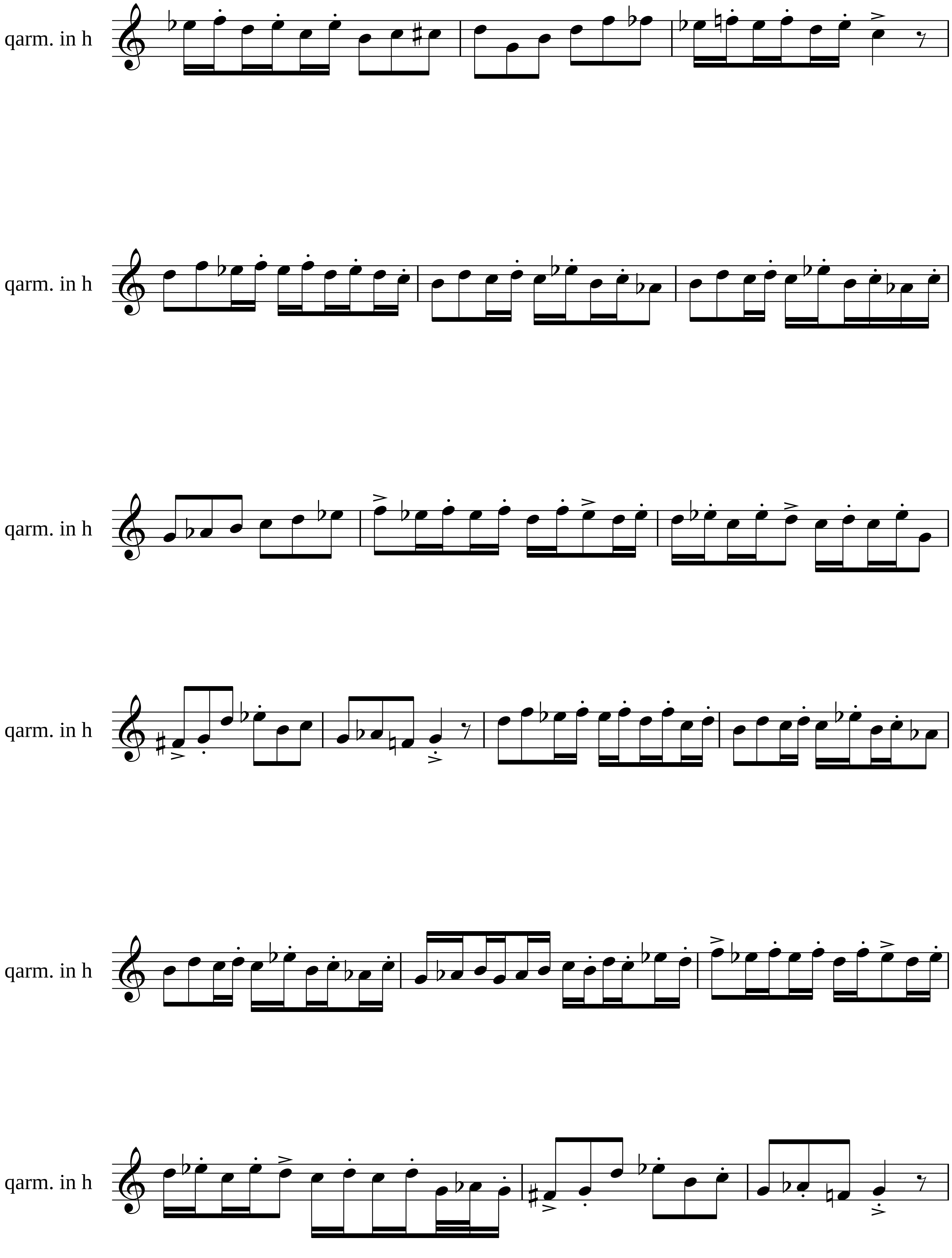
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
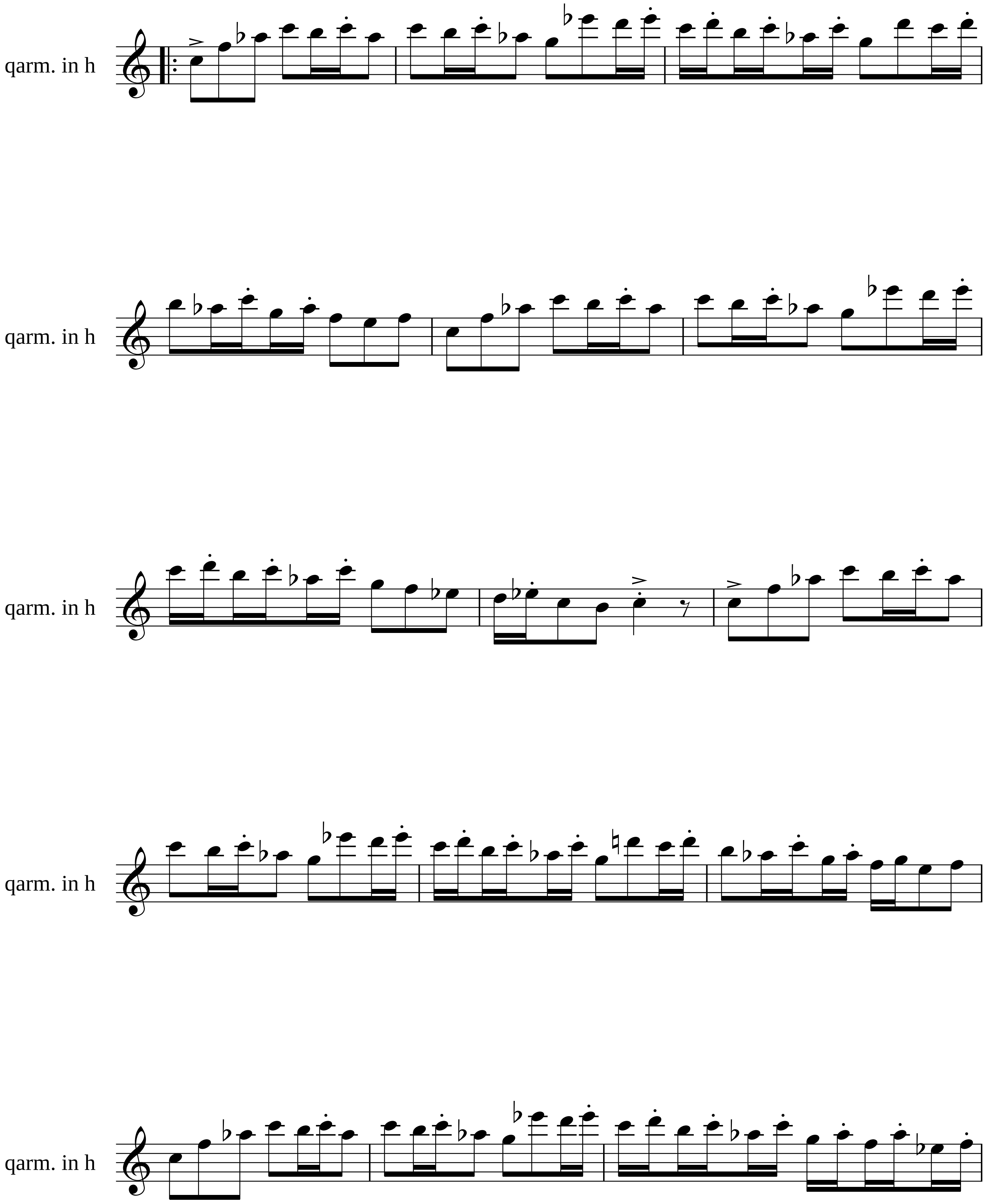
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
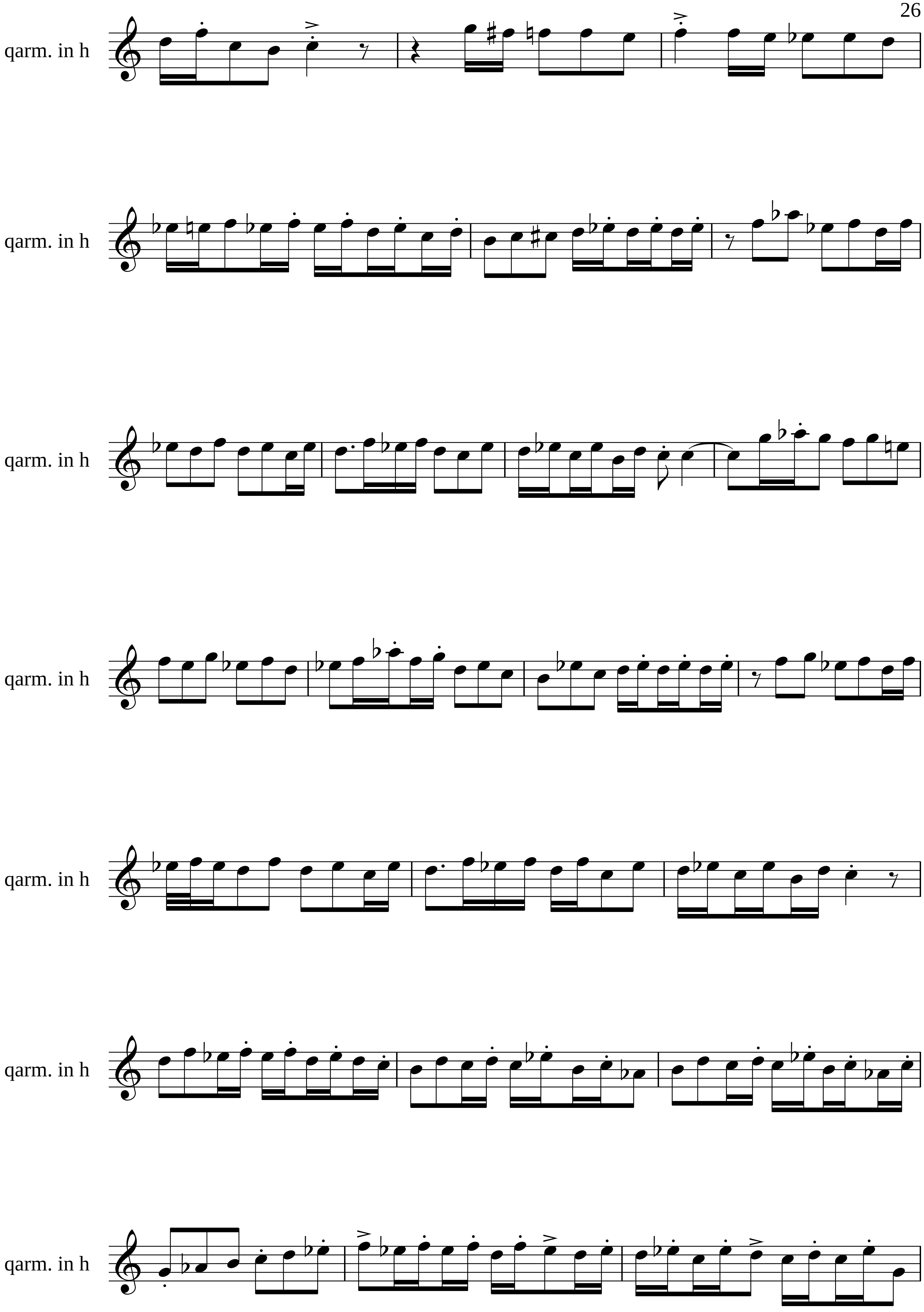
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
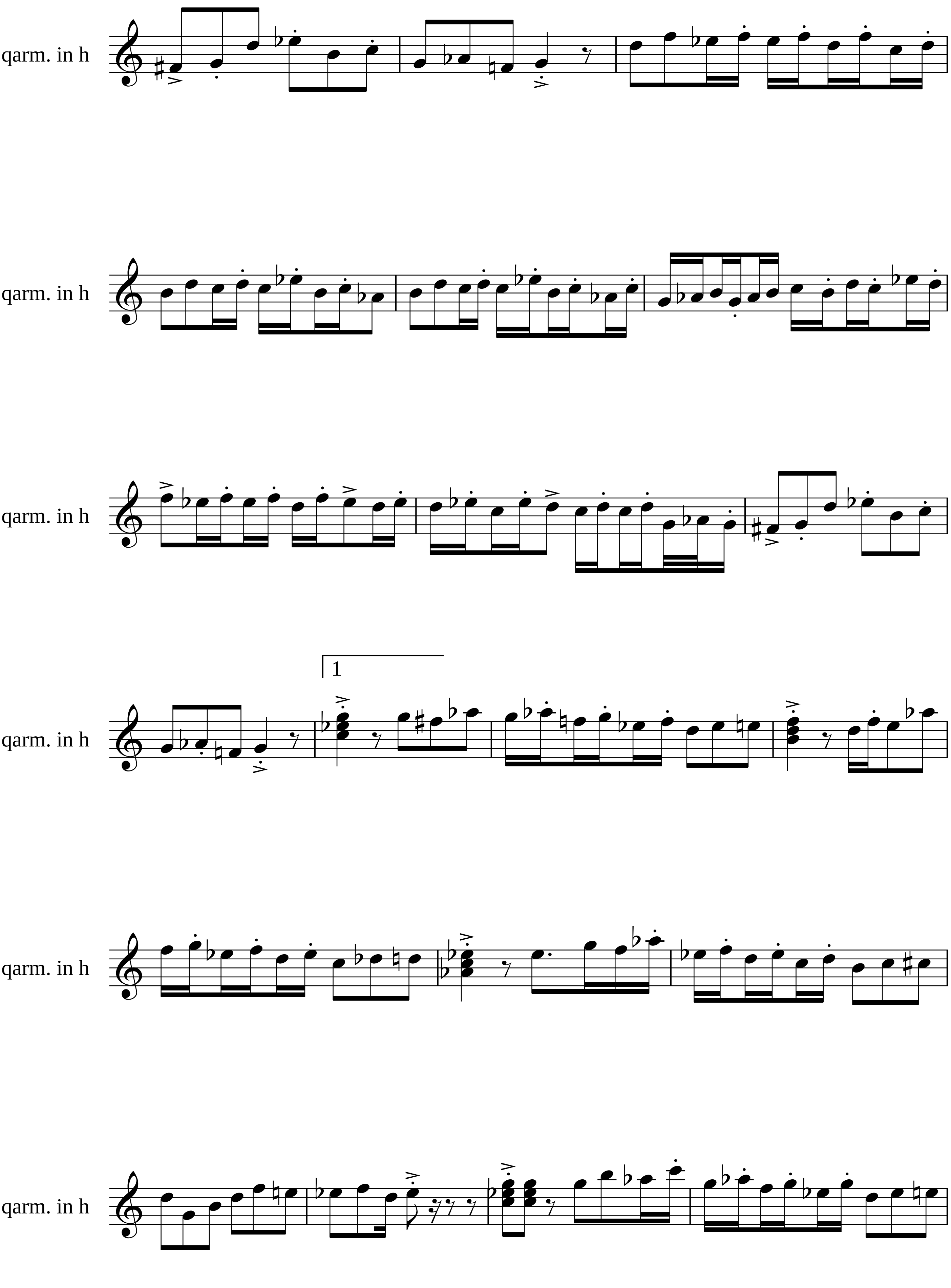
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
1
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
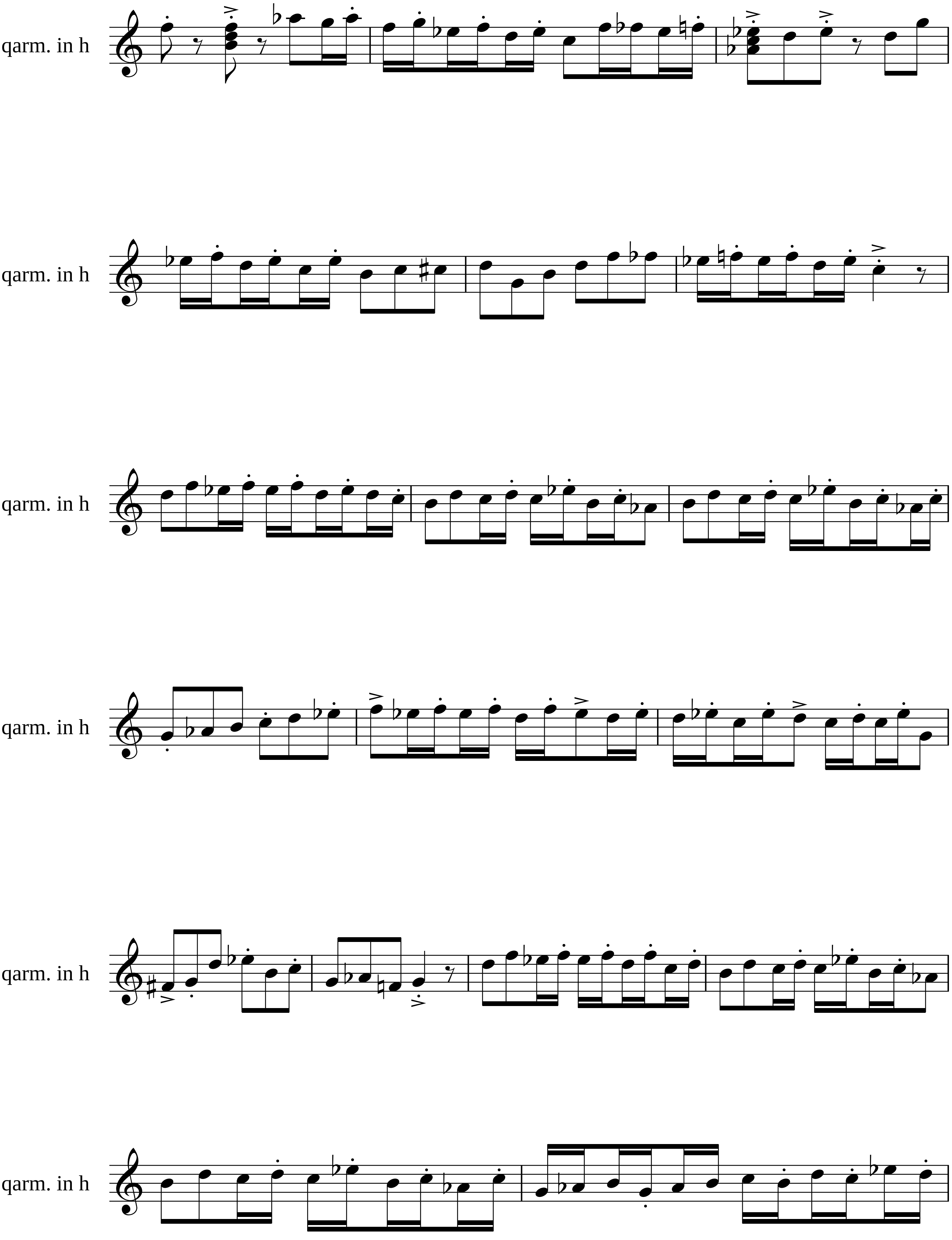
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
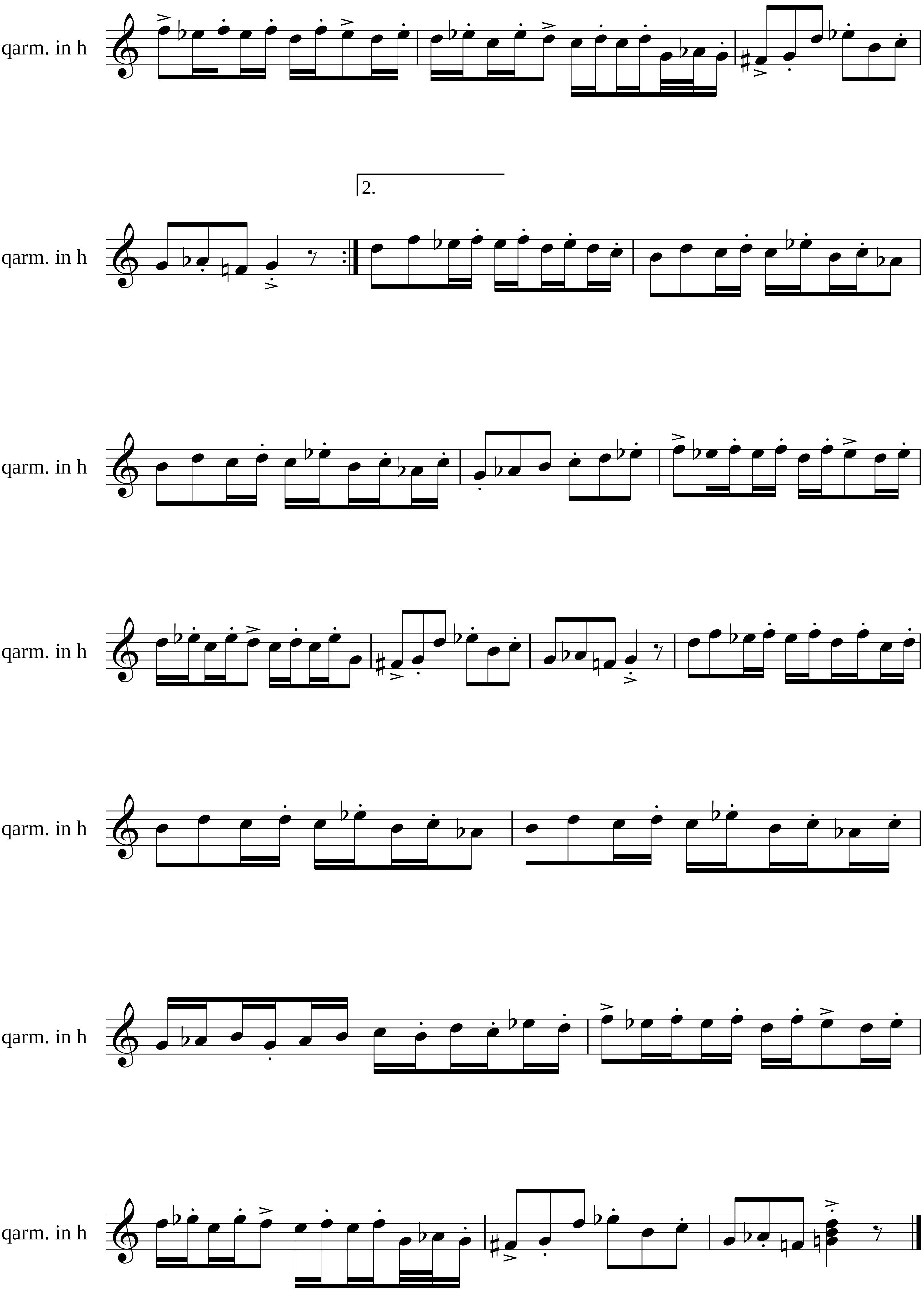
qarm. in h
qarm. in h
2.
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

4. Şənlik

B08072010
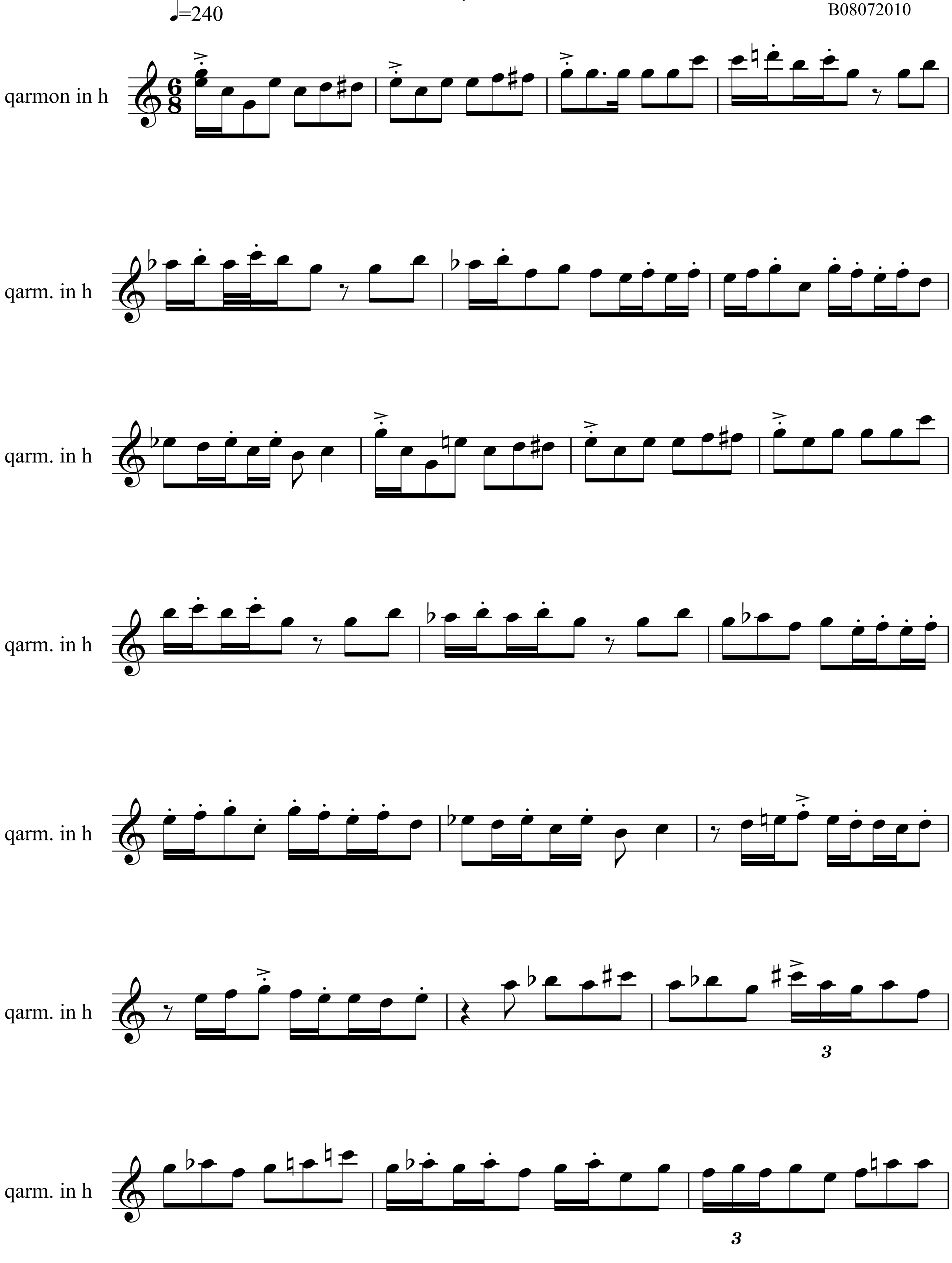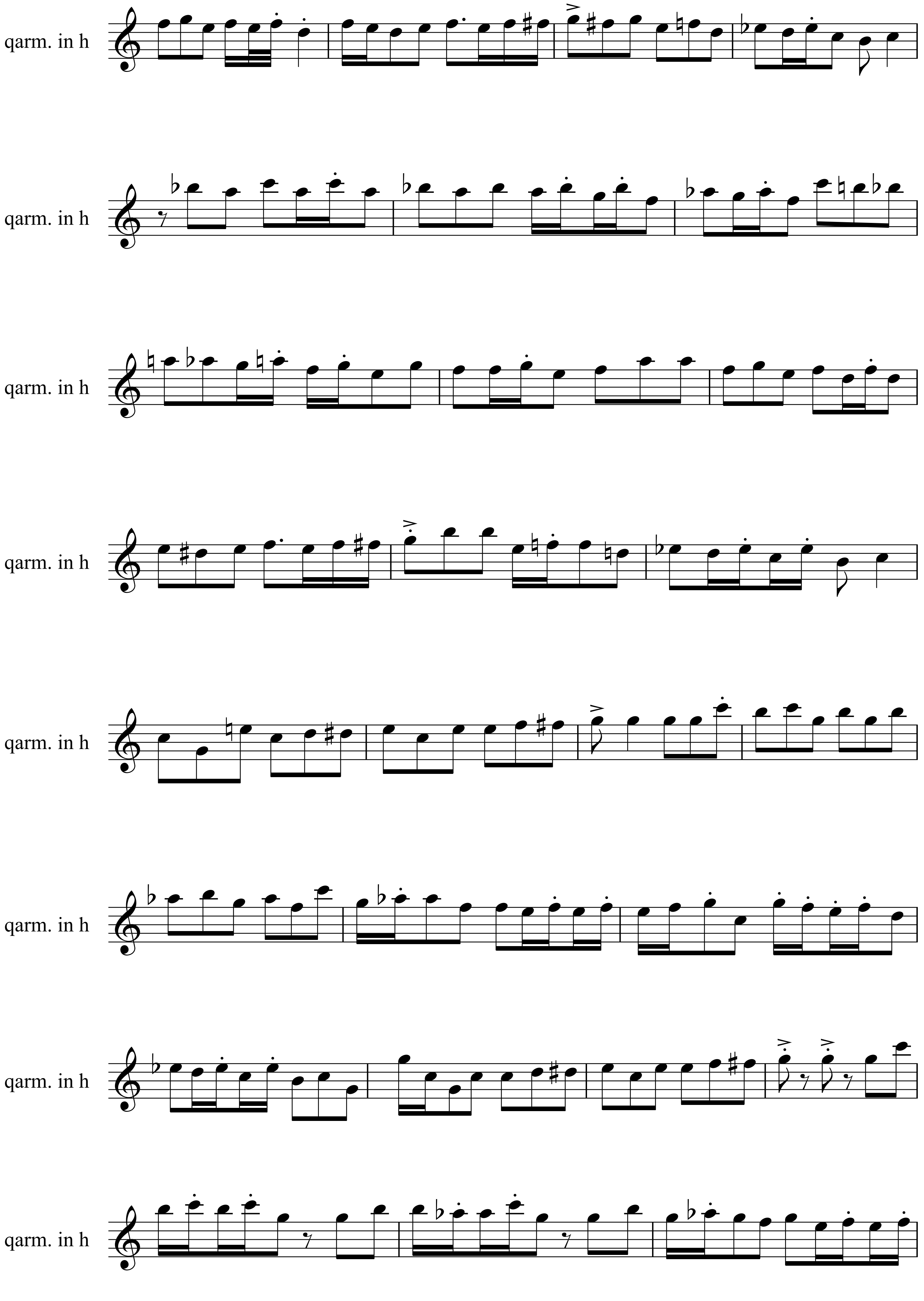
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
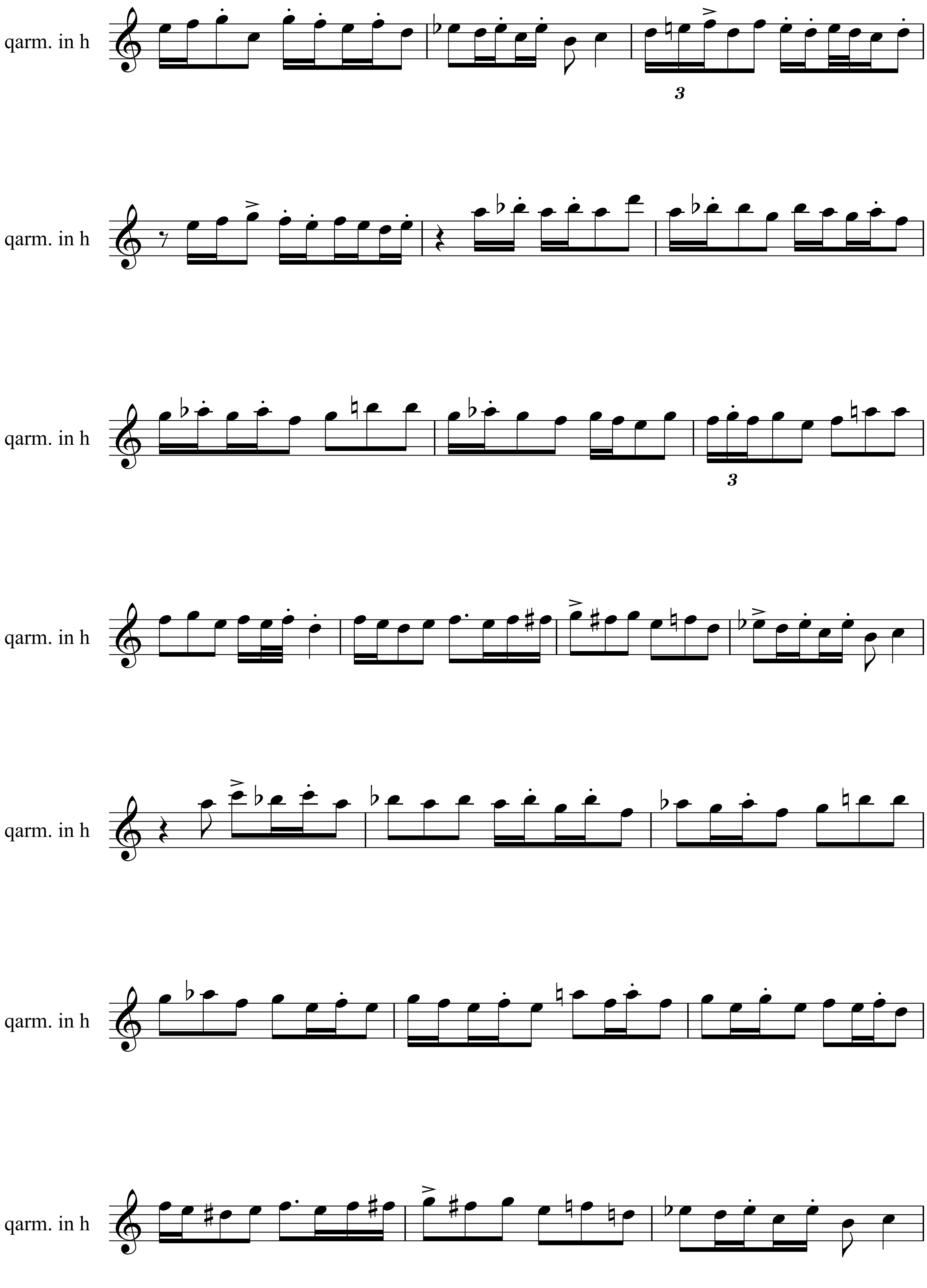
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
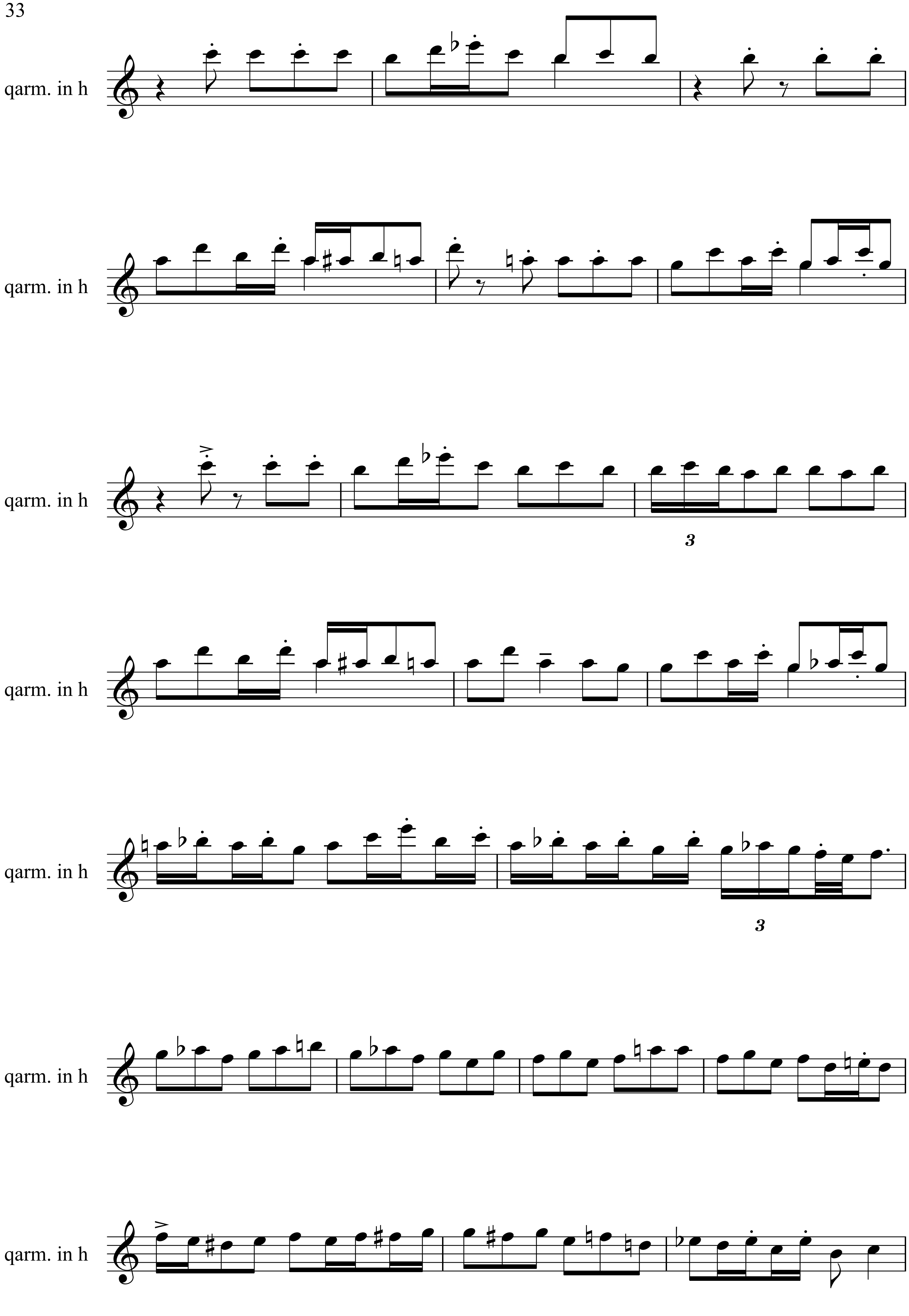
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
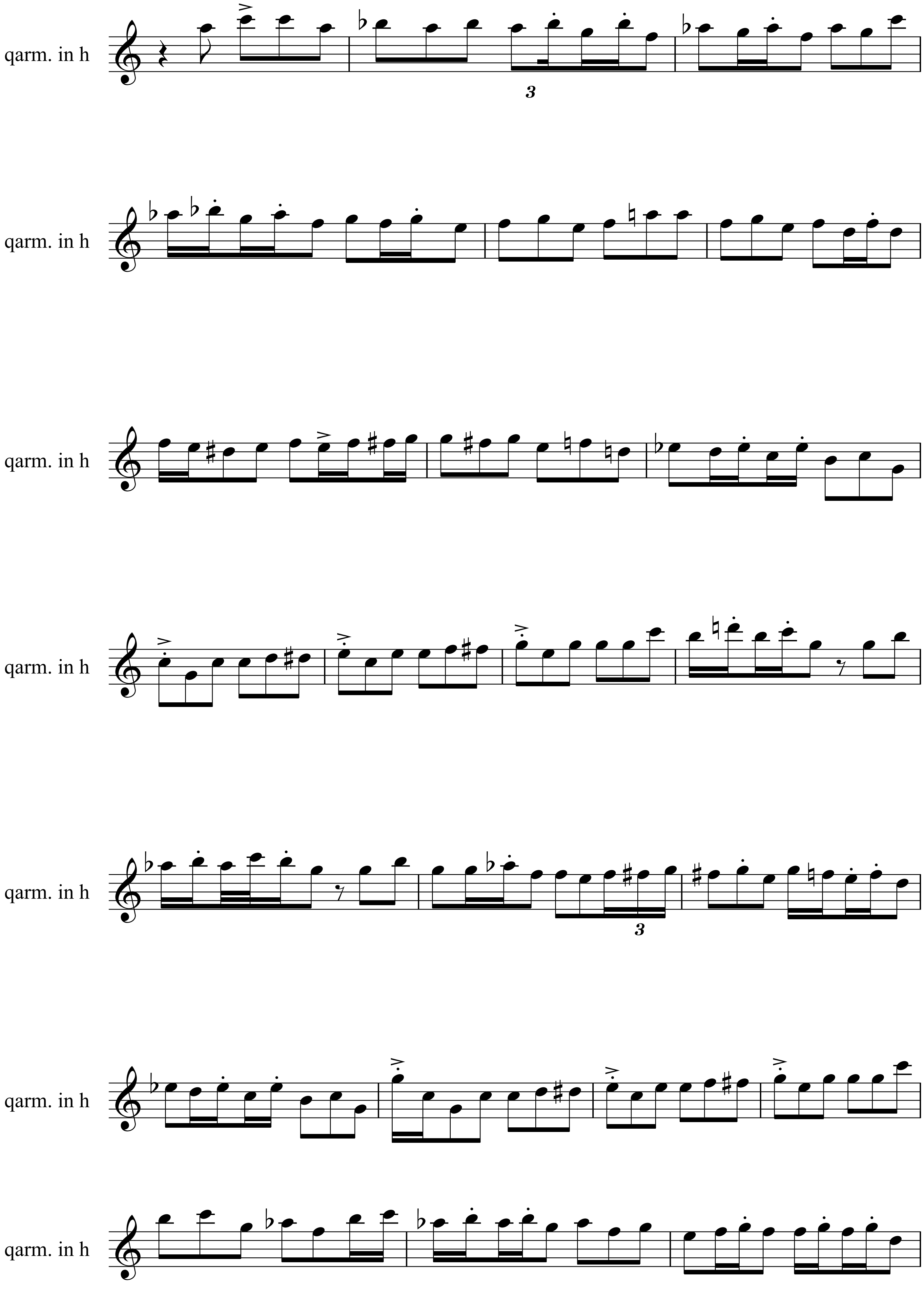
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
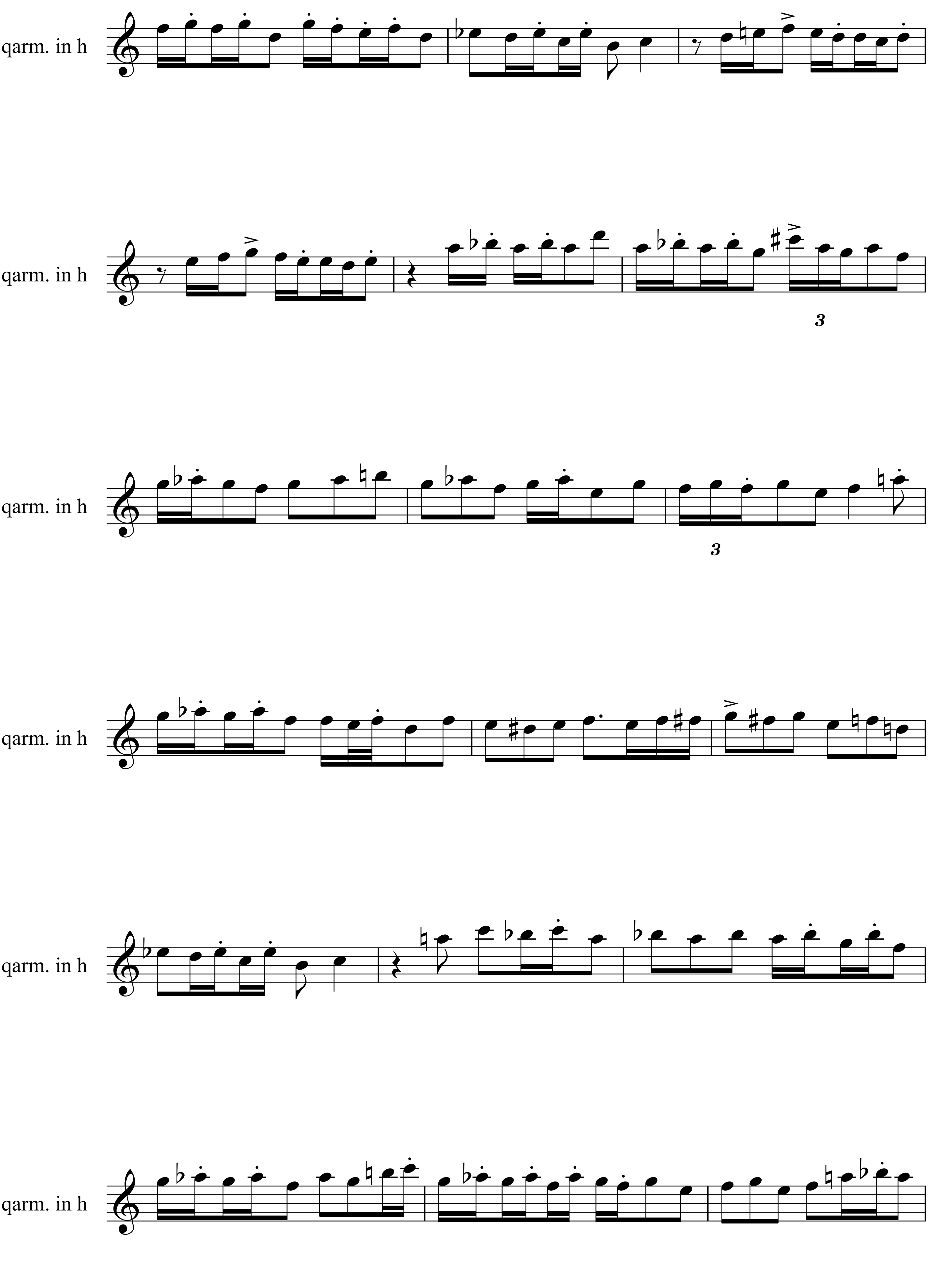
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
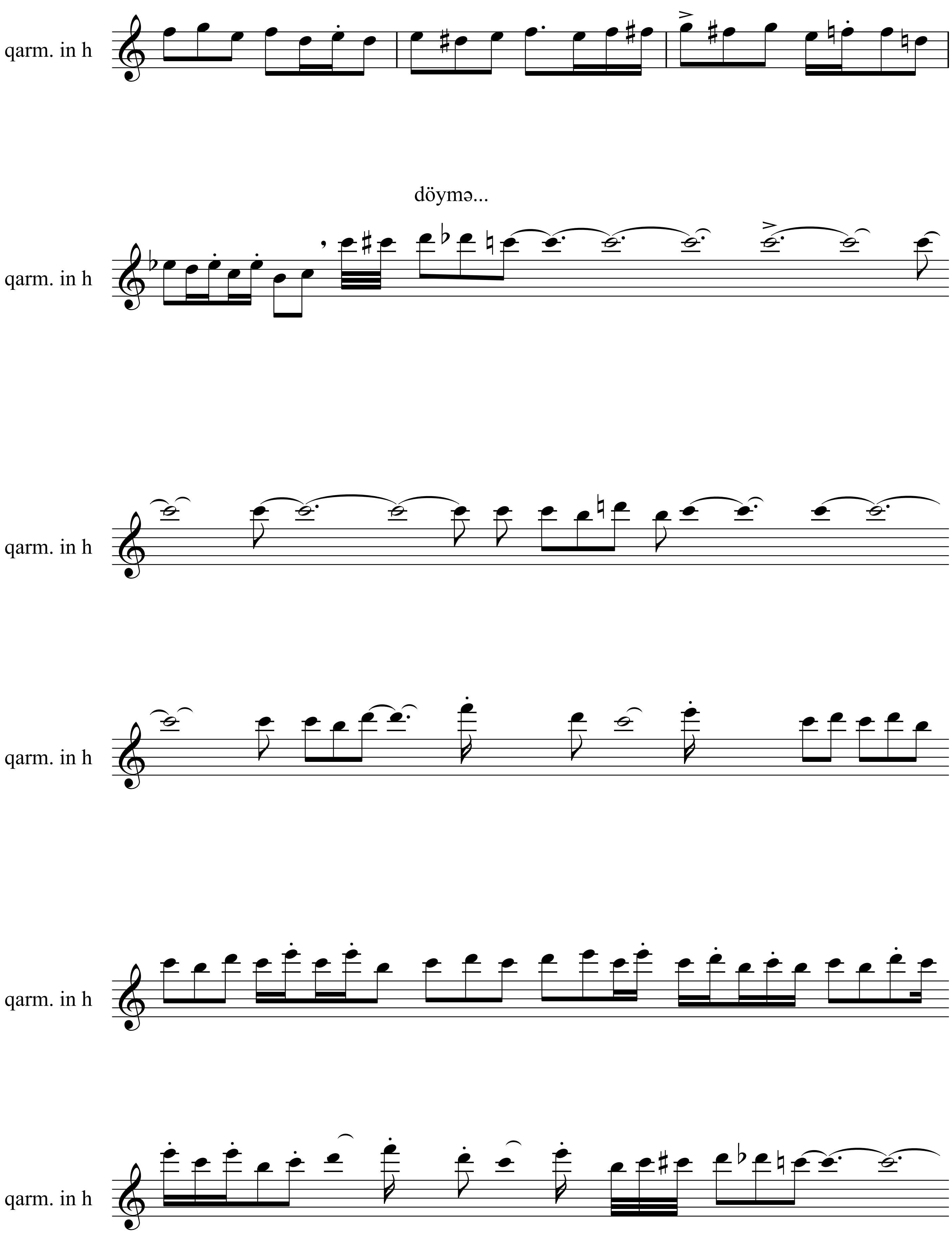
qarm. in h
qarm. in h
döymə...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

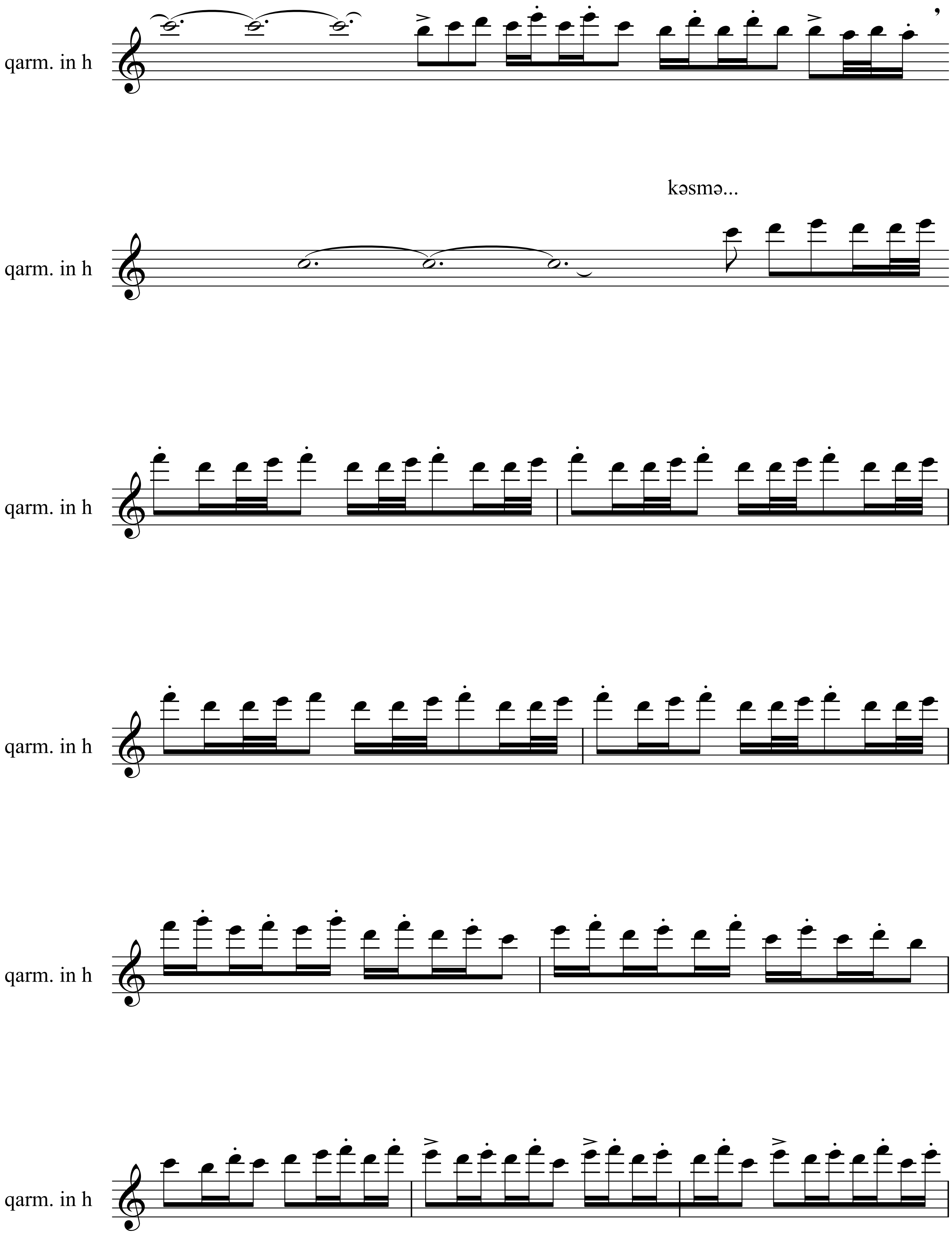
qarm. in h
qarm. in h
kəsmə...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
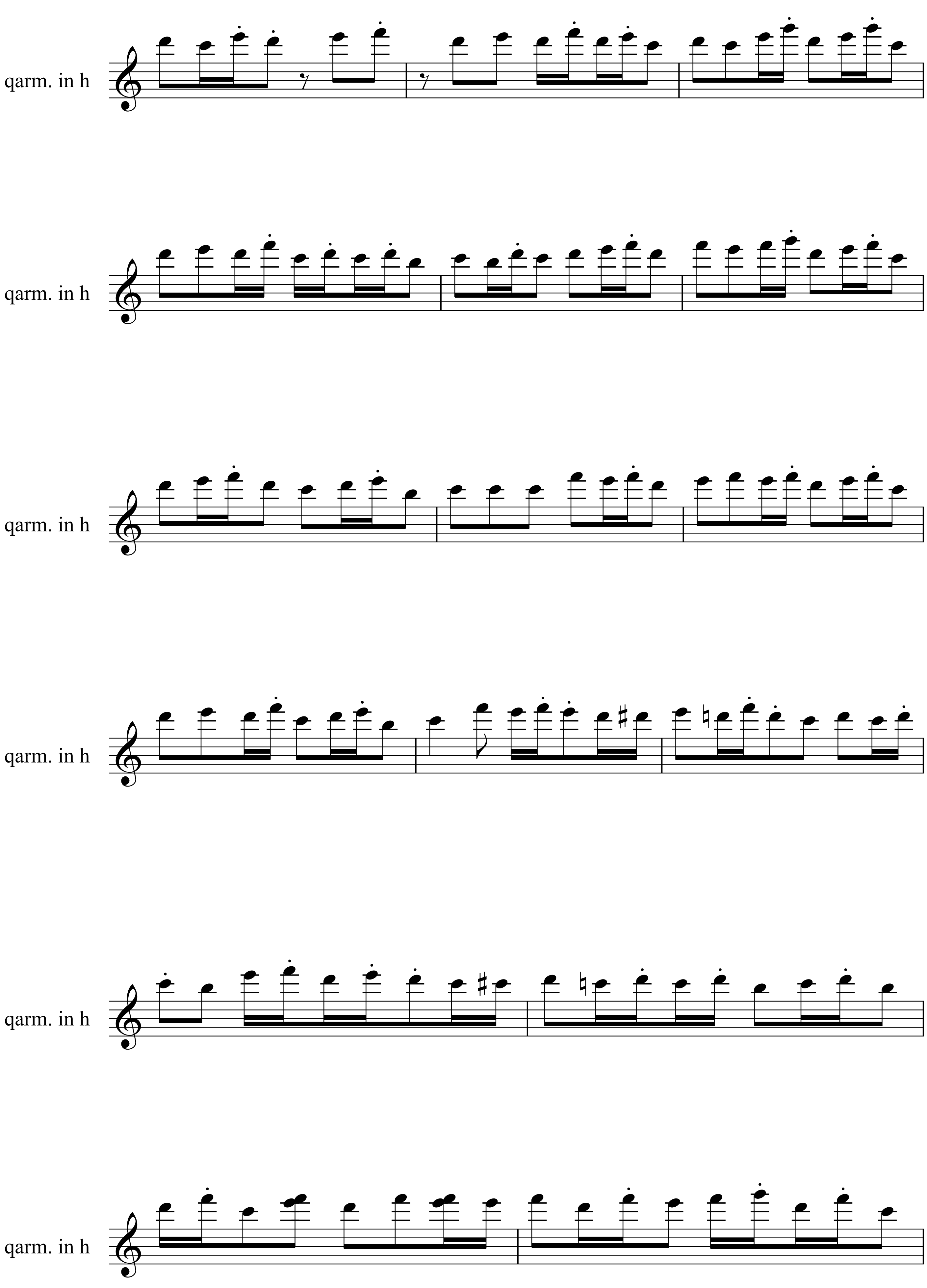
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

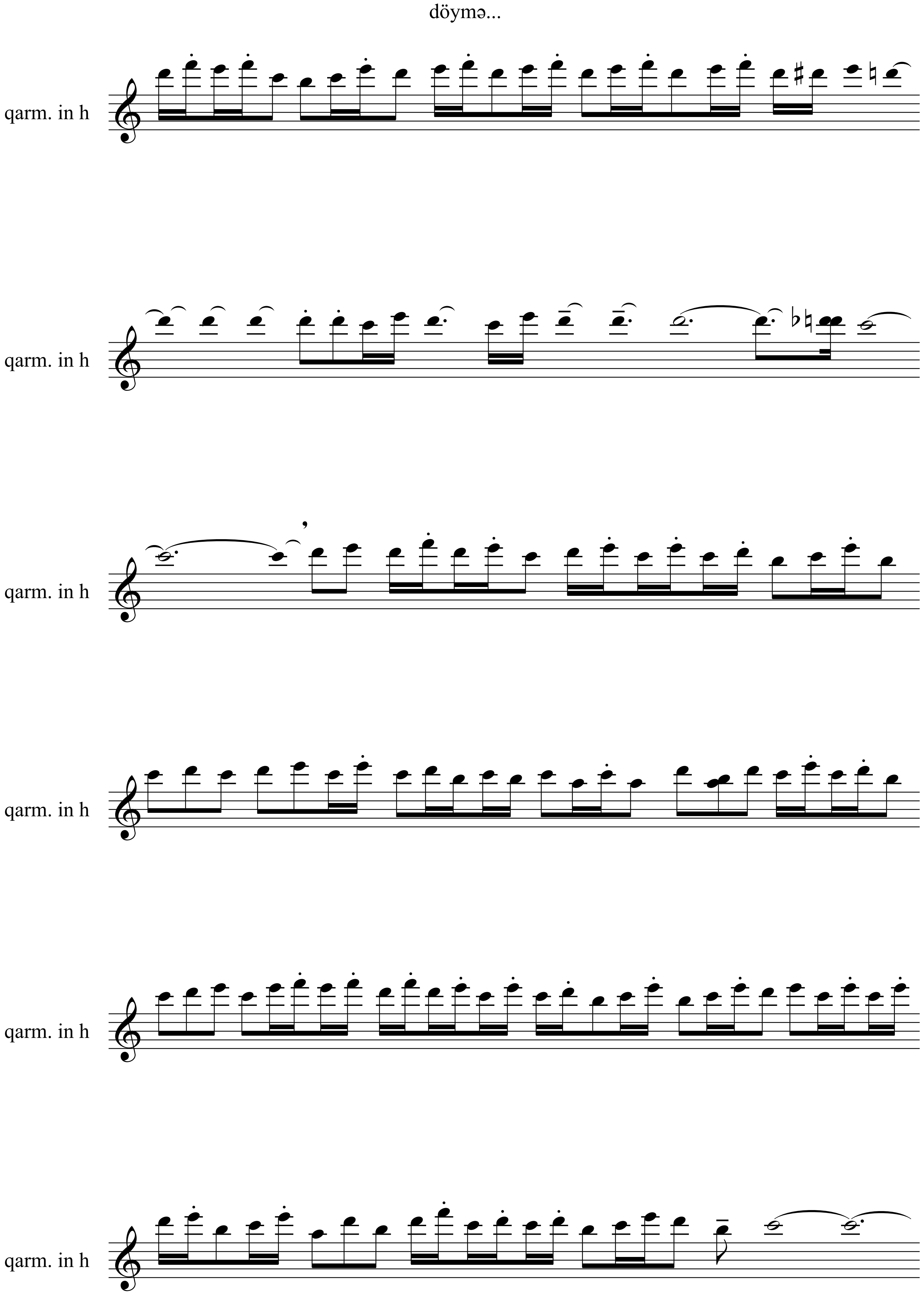
döymə...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
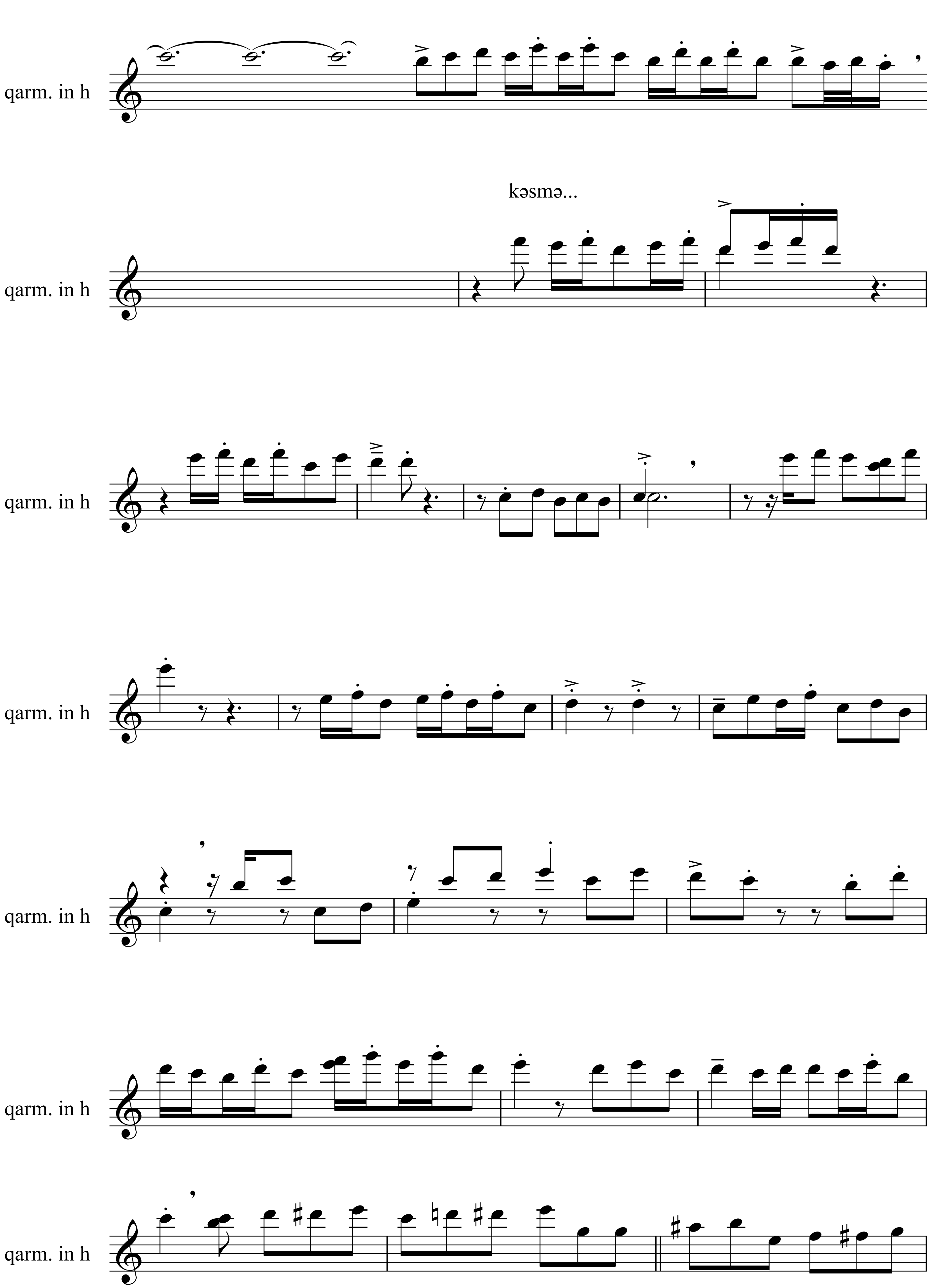
qarm. in h
qarm. in h
kəsmə...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
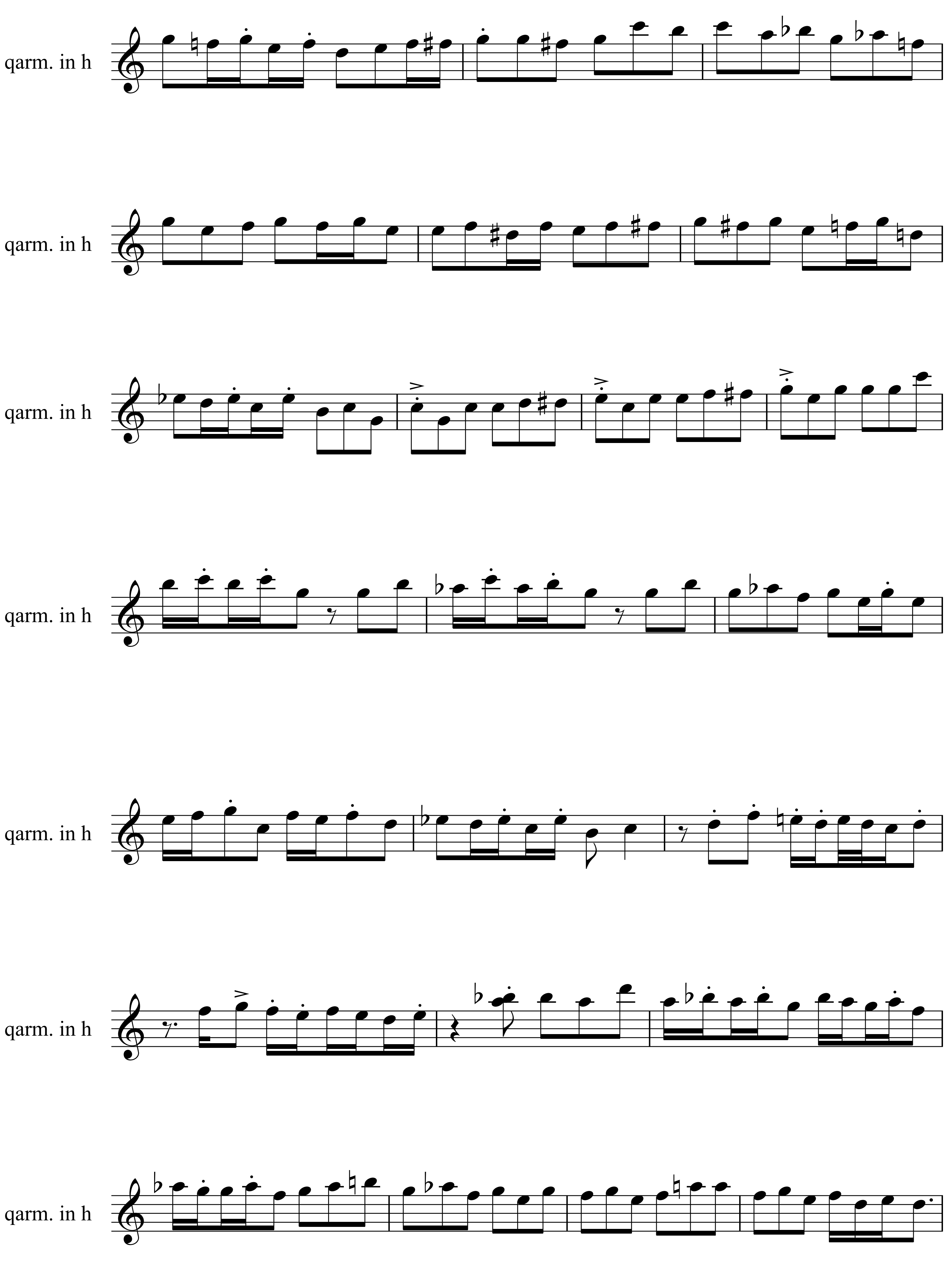
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
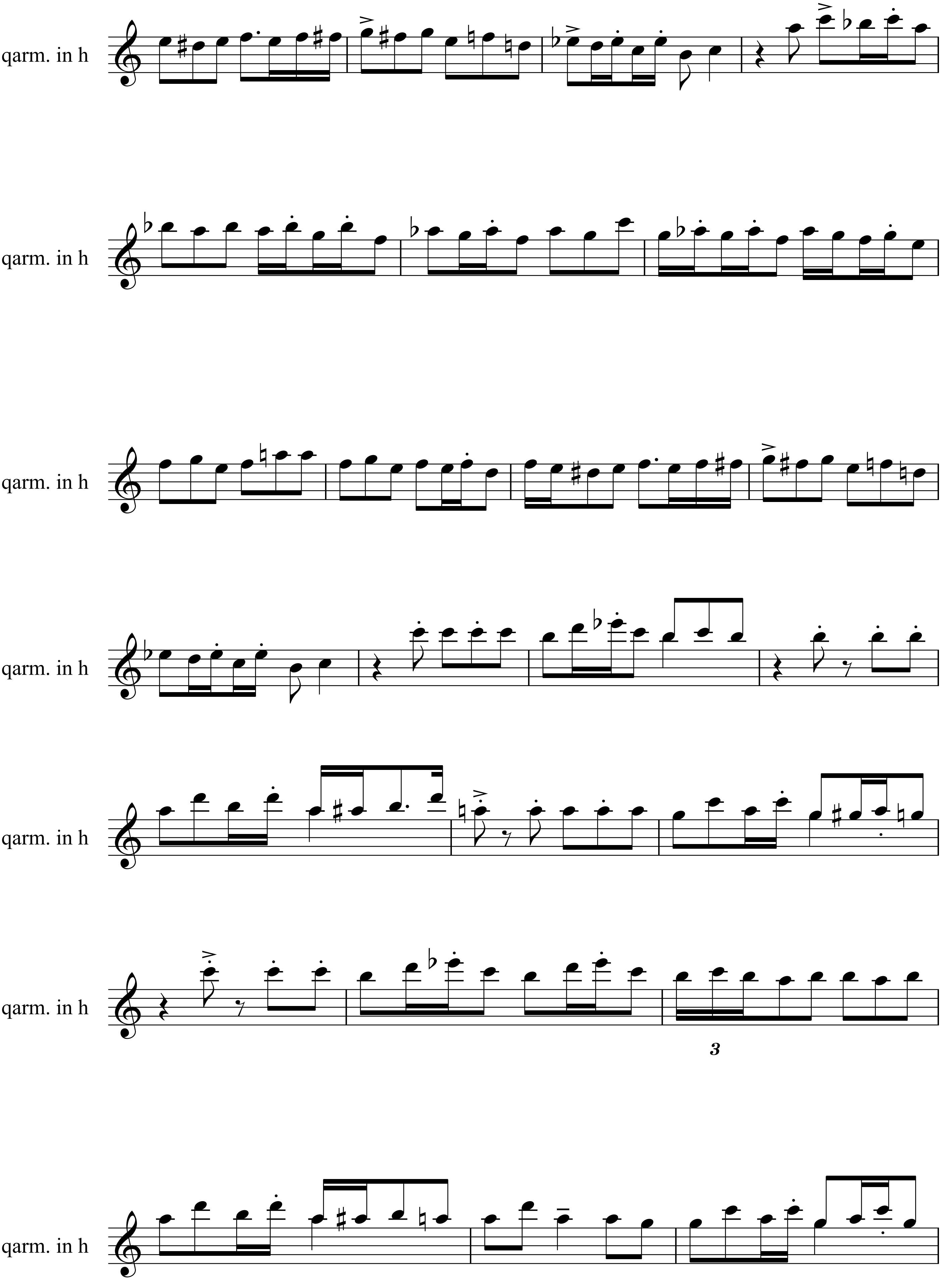
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
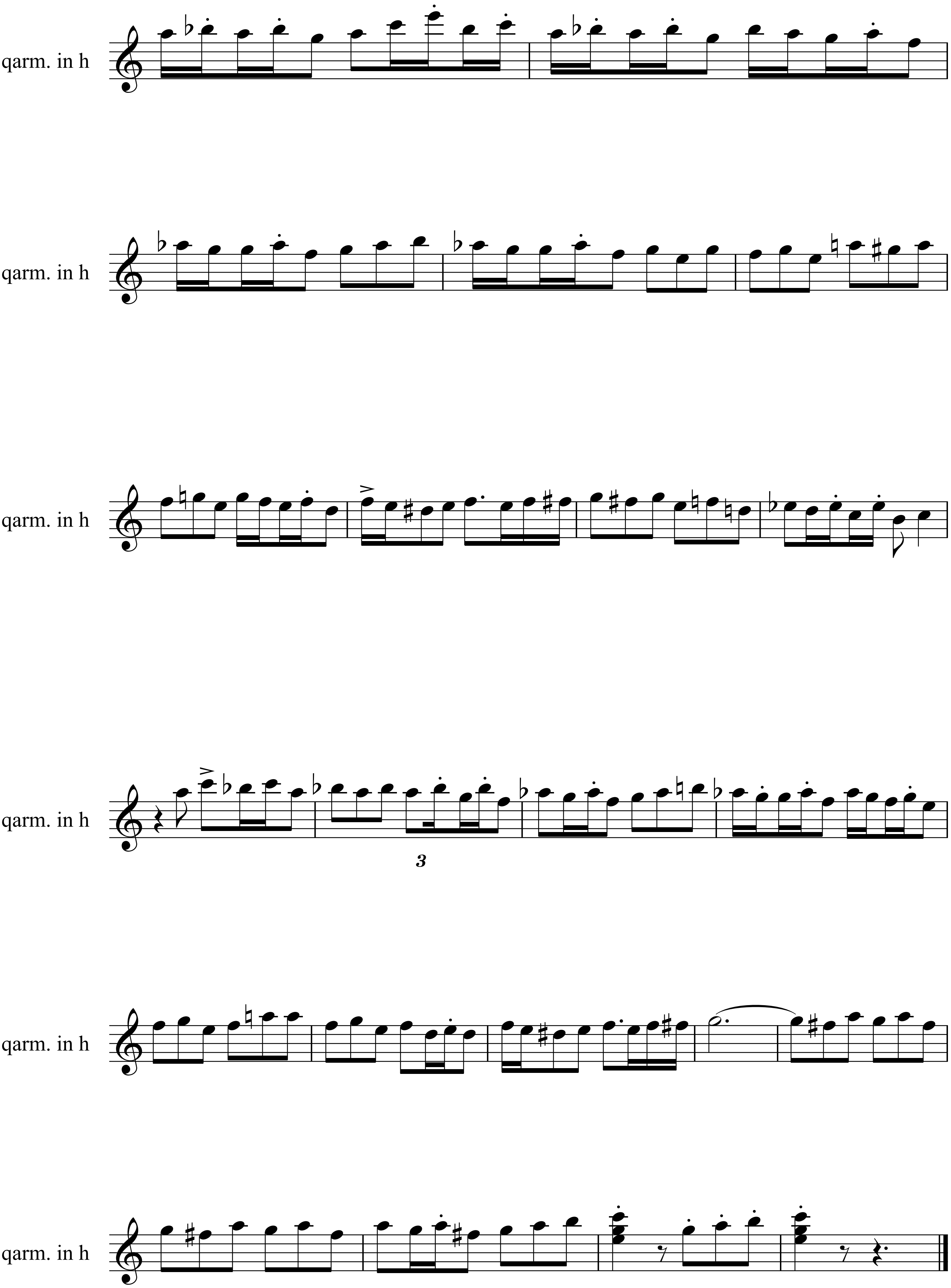
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h

5. Gülşəni

B18072010
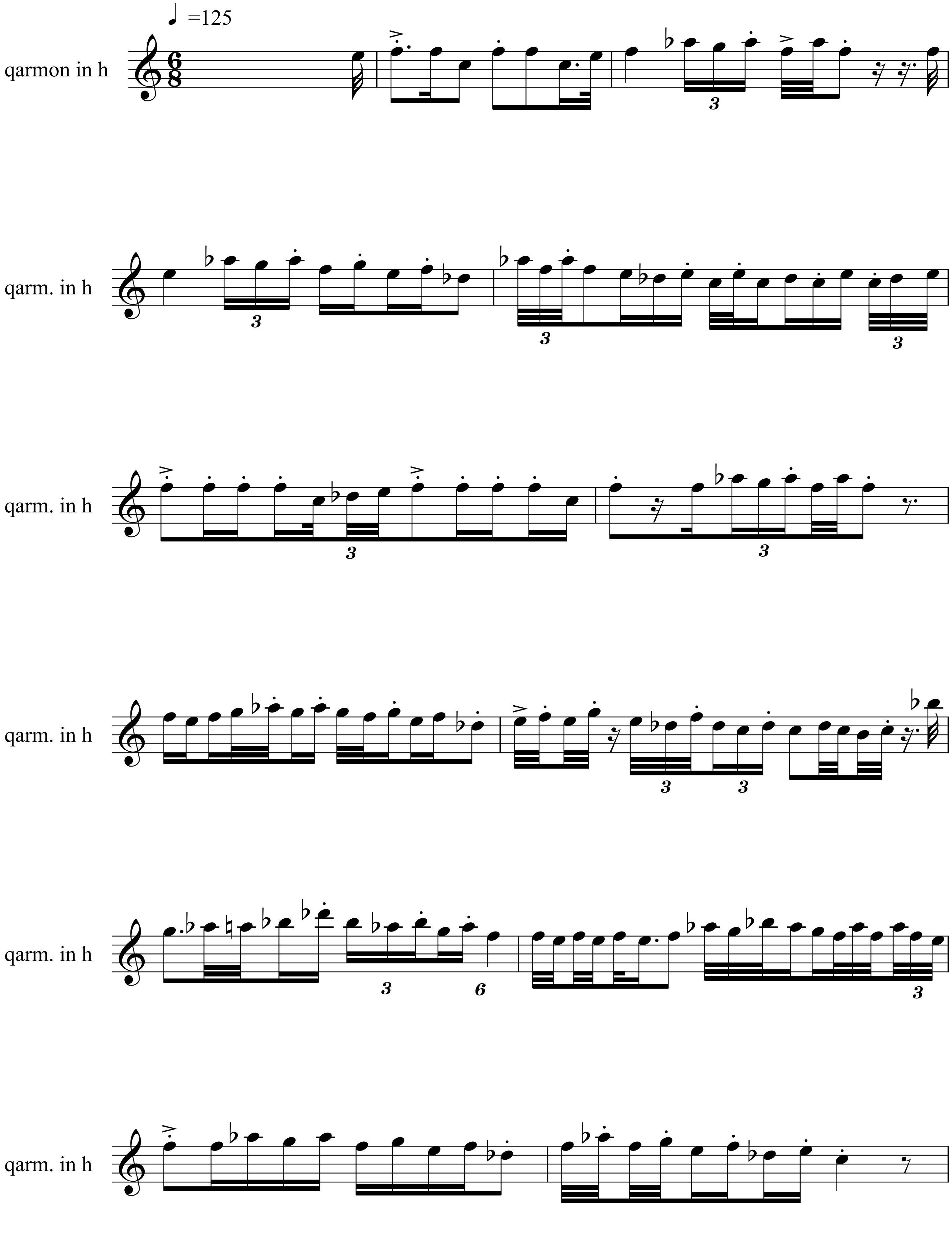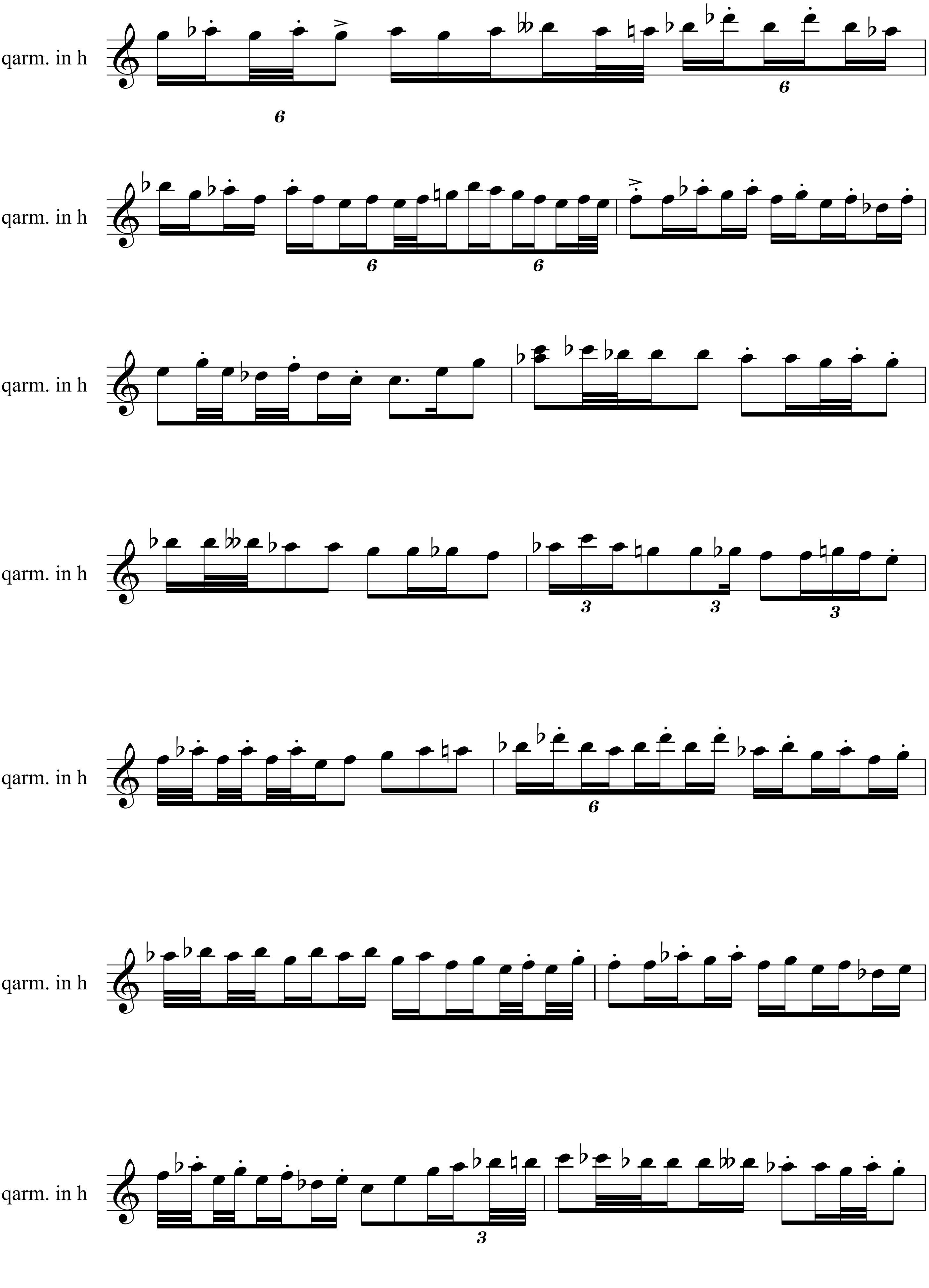
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
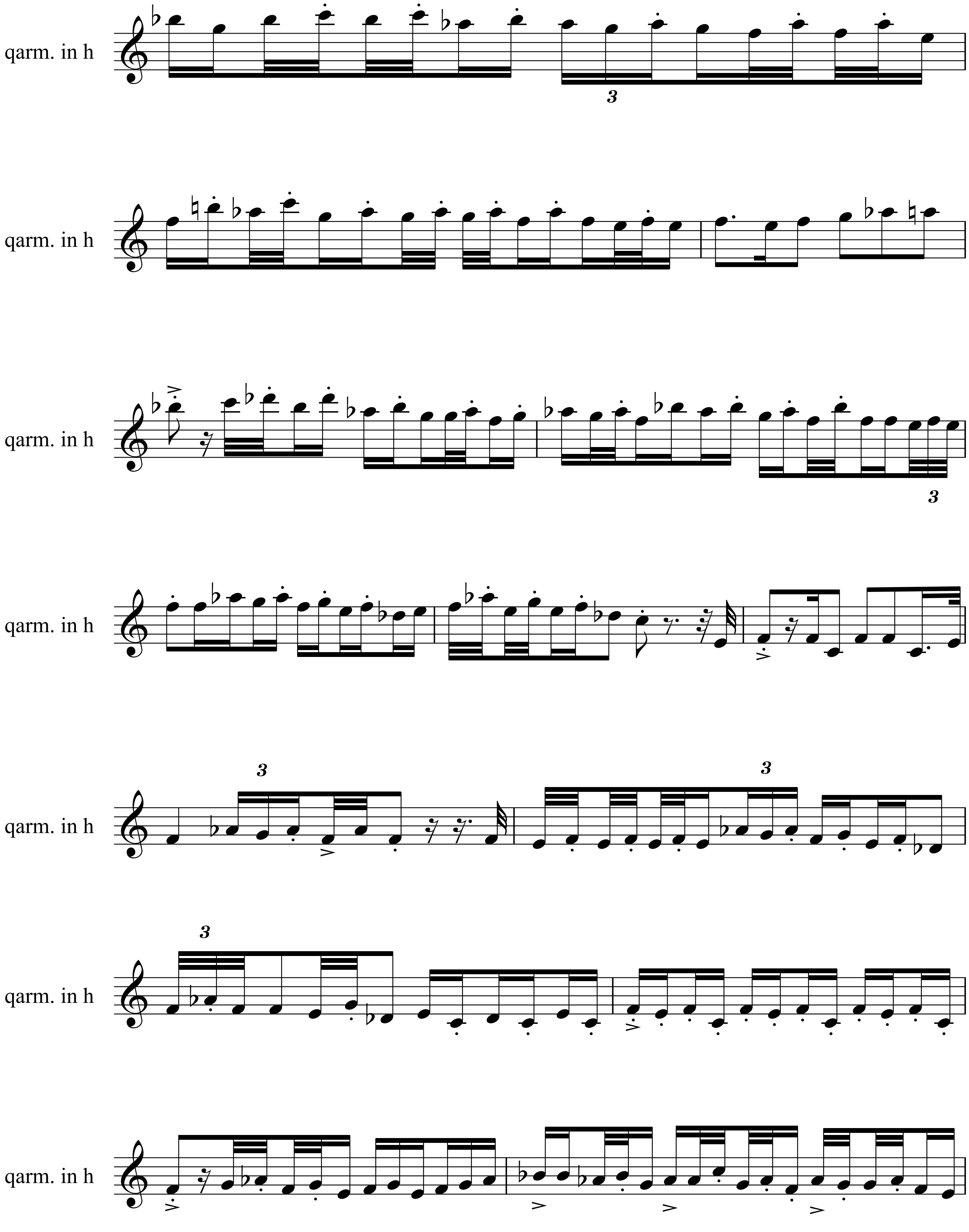
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
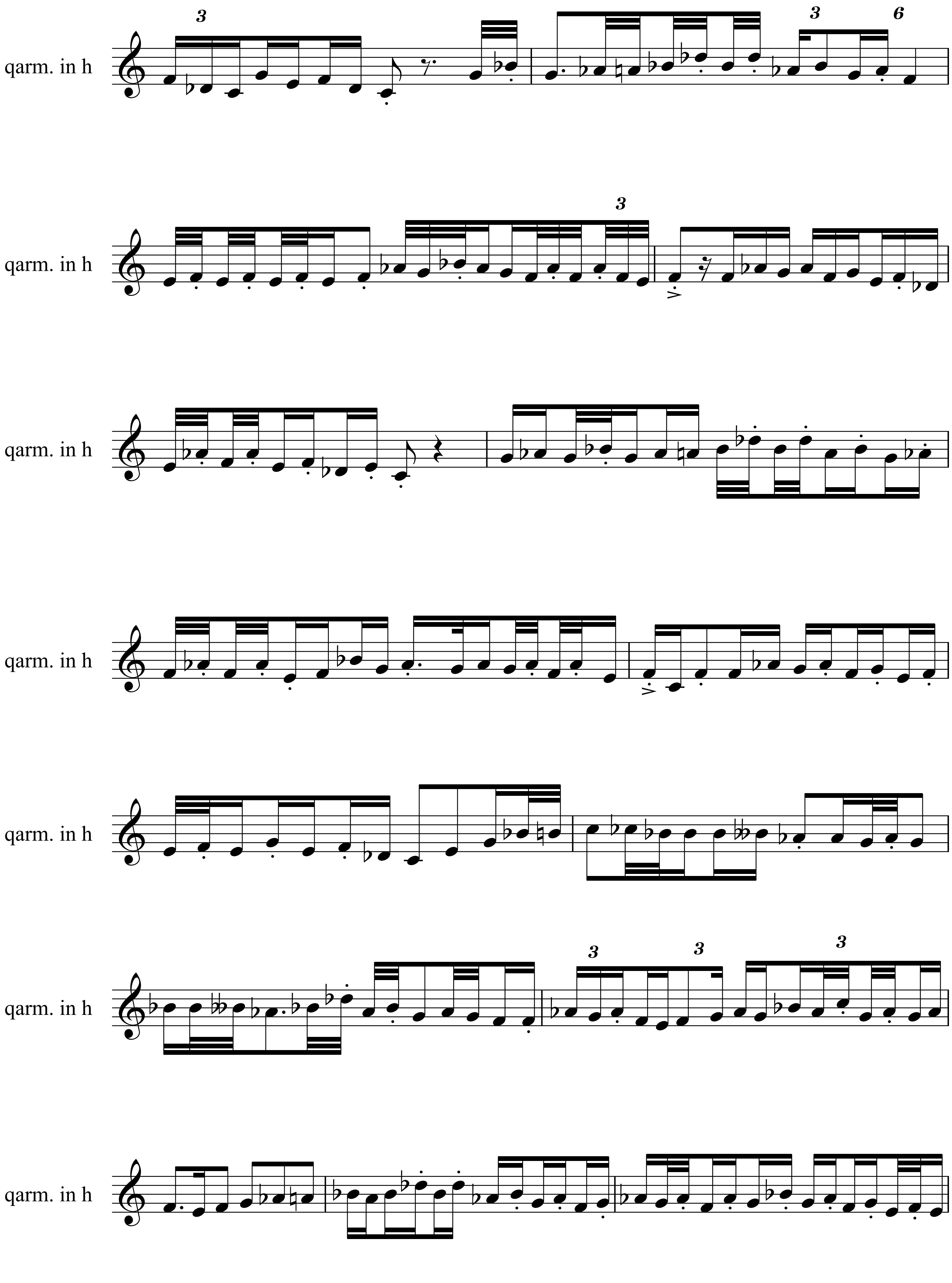
qarm. in h
3
6
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
3
3
qarm. in h
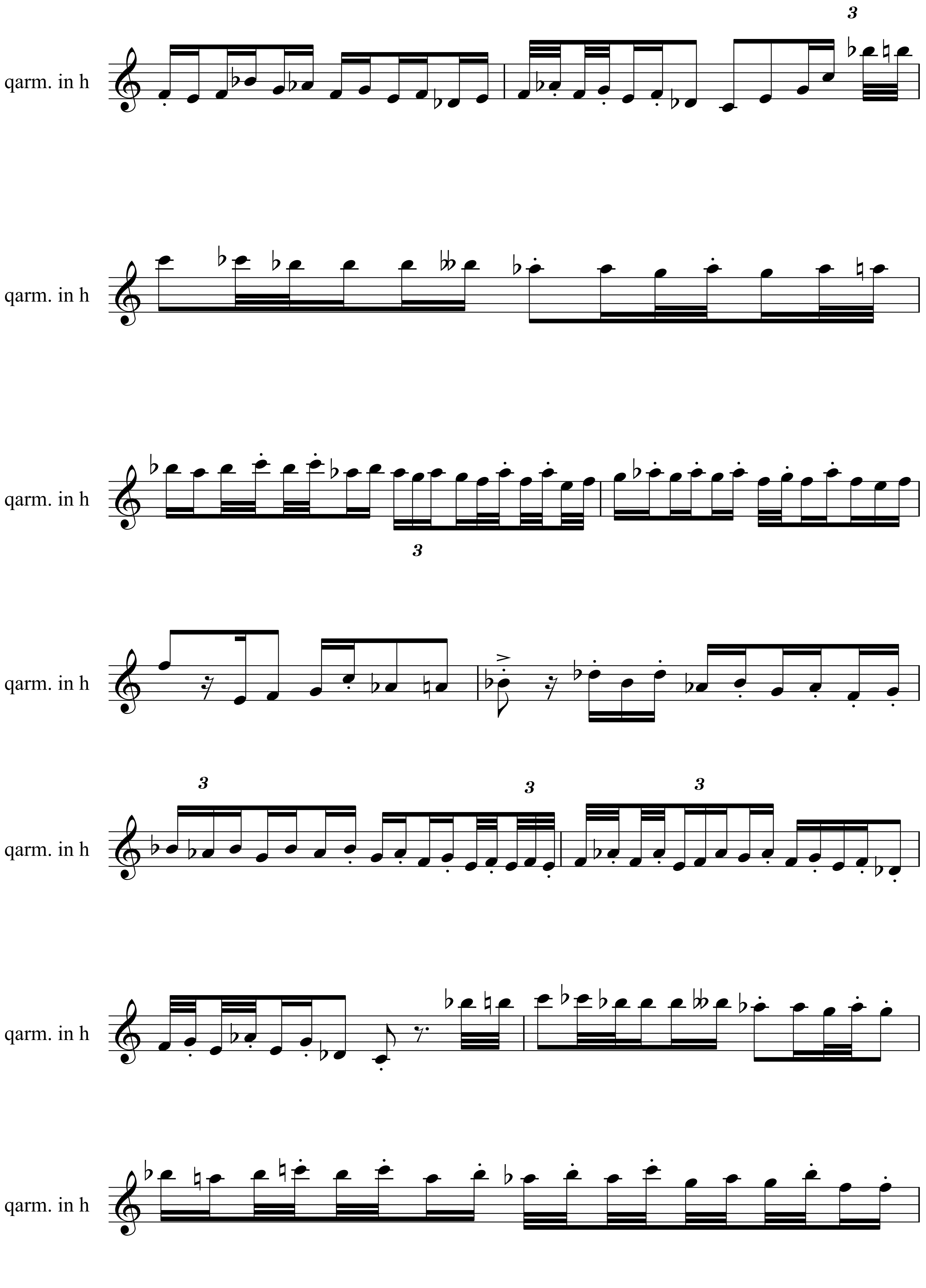
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
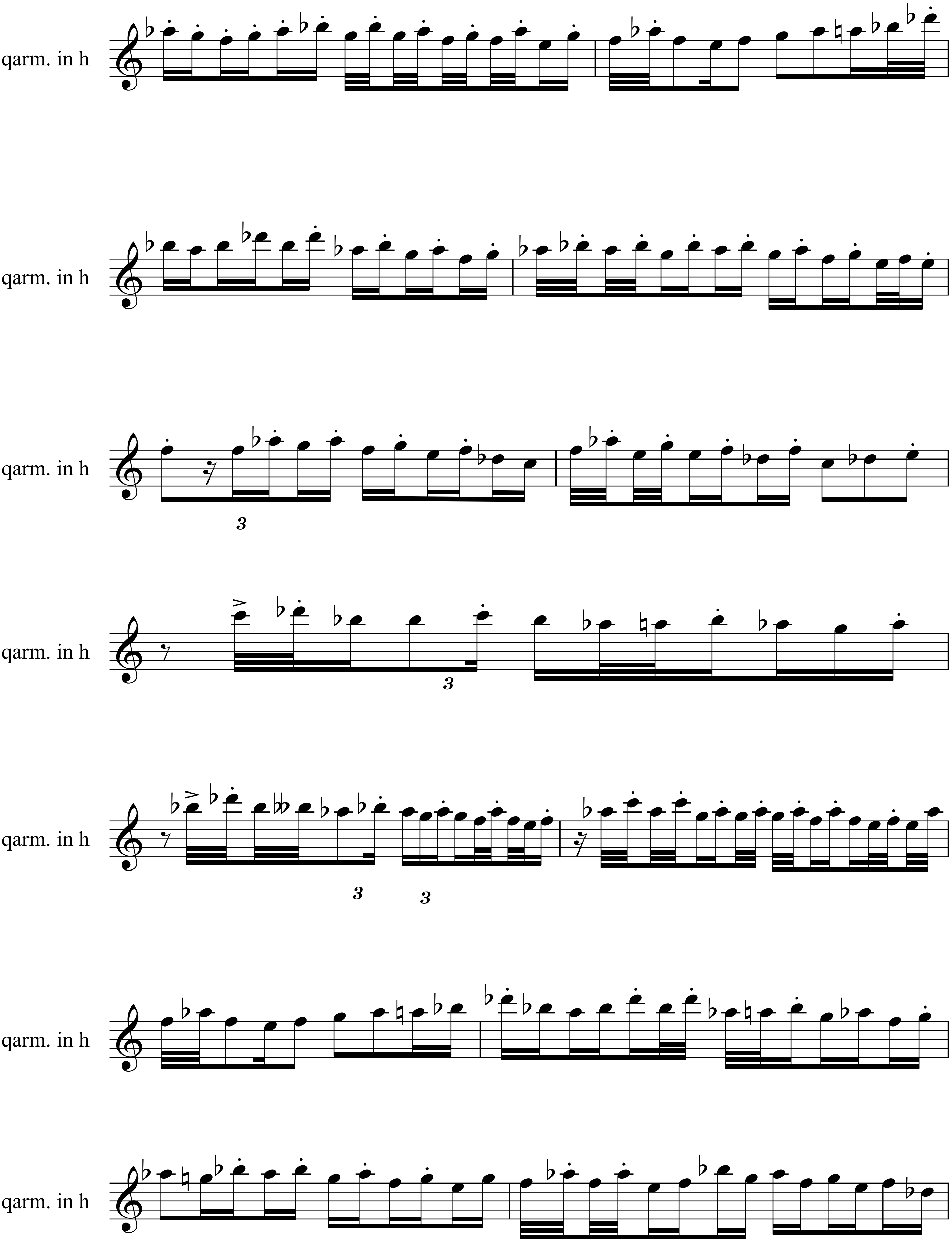
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

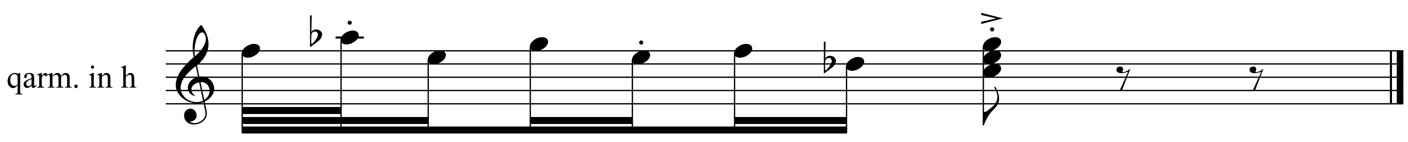
qarm. in h

6. Qızıl gül
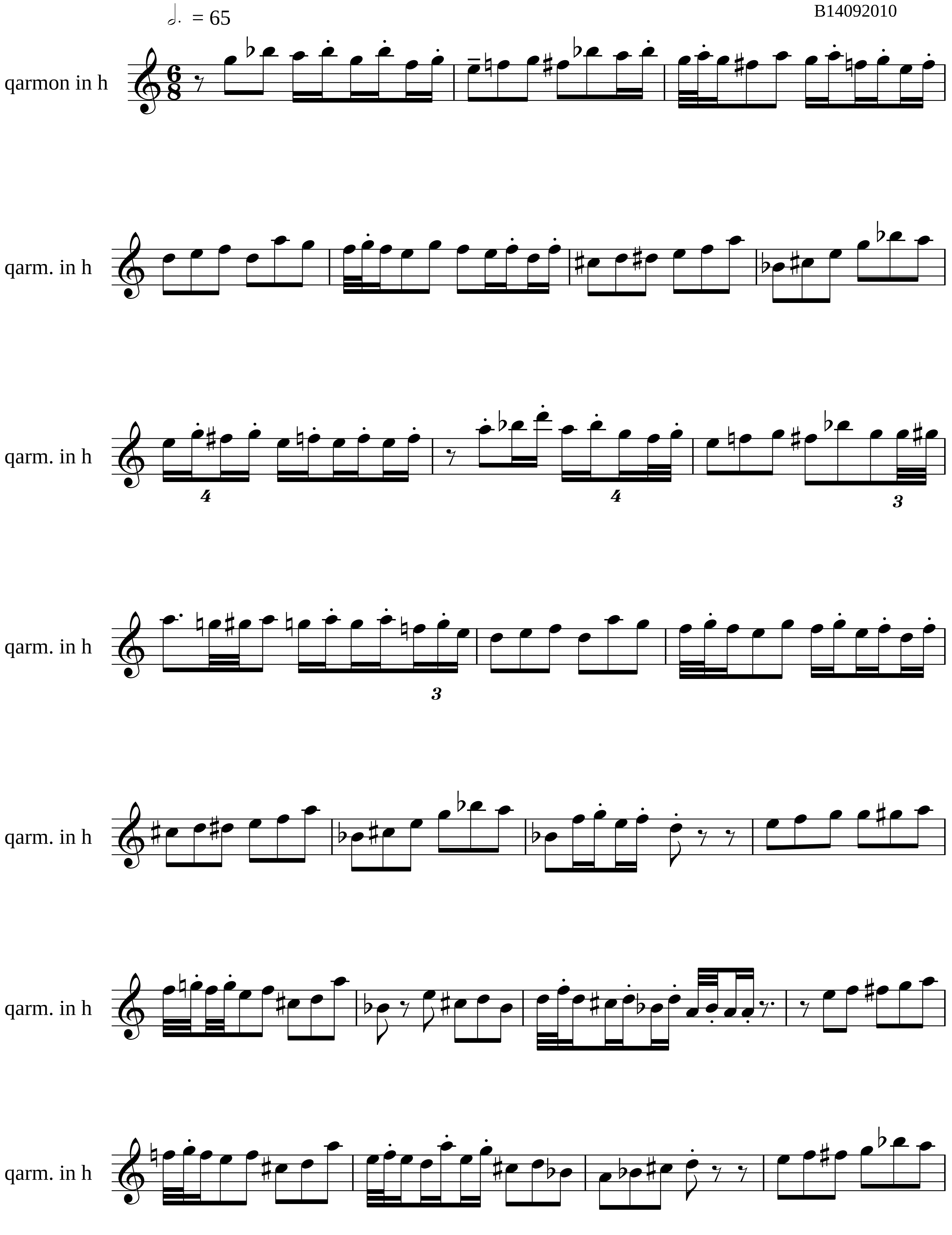
= 65
B14092010
qarmon in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
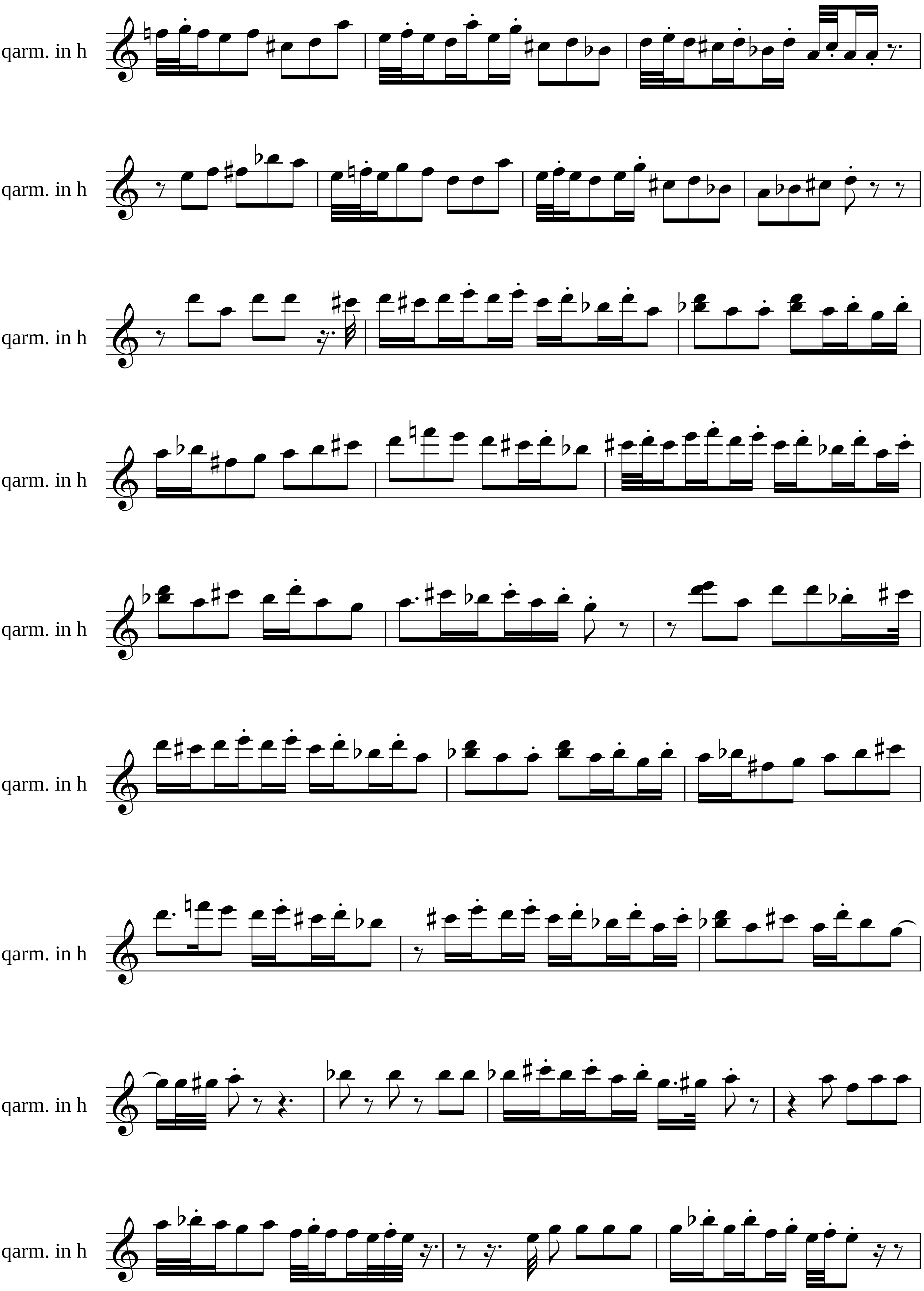
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
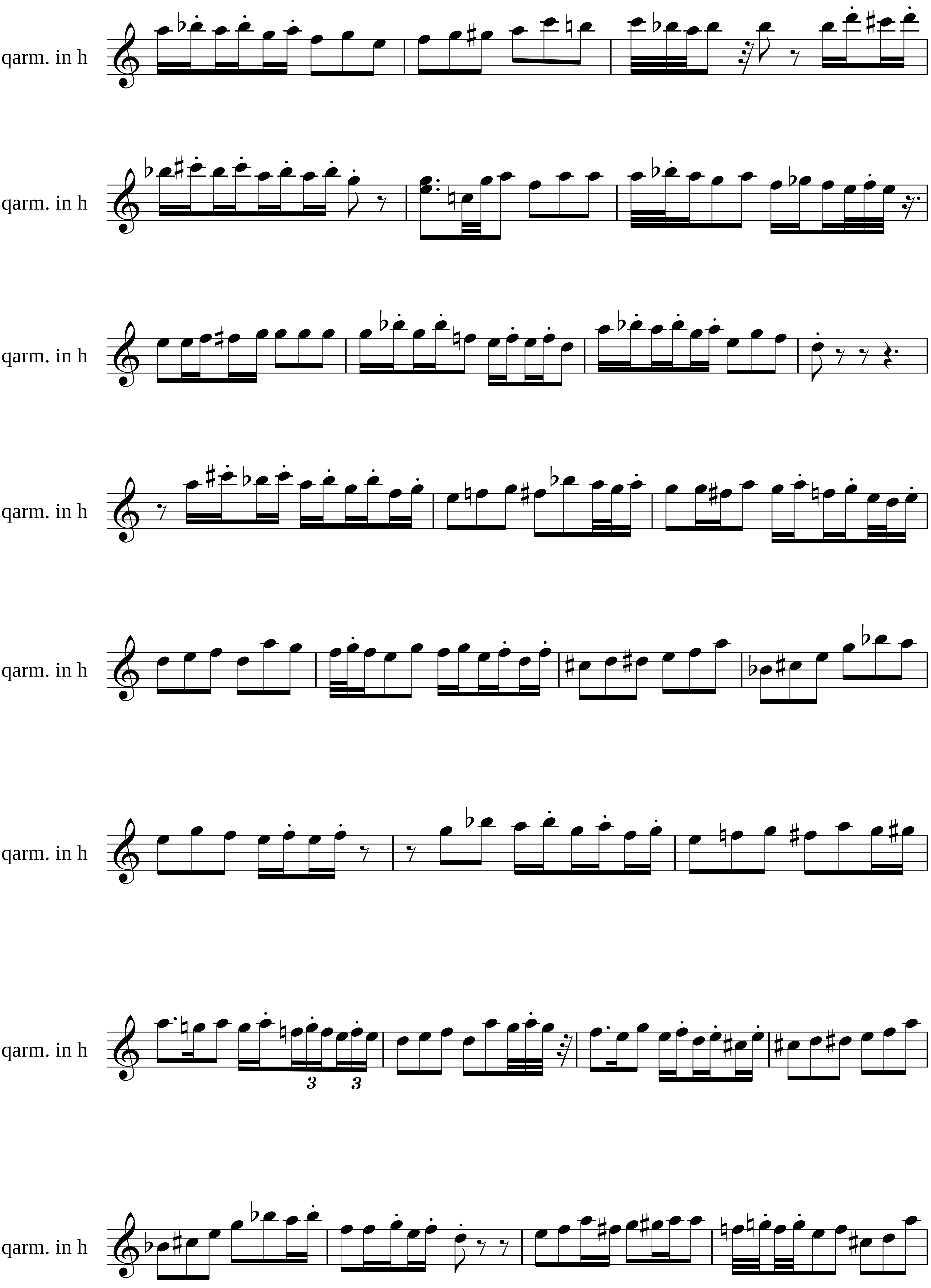
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
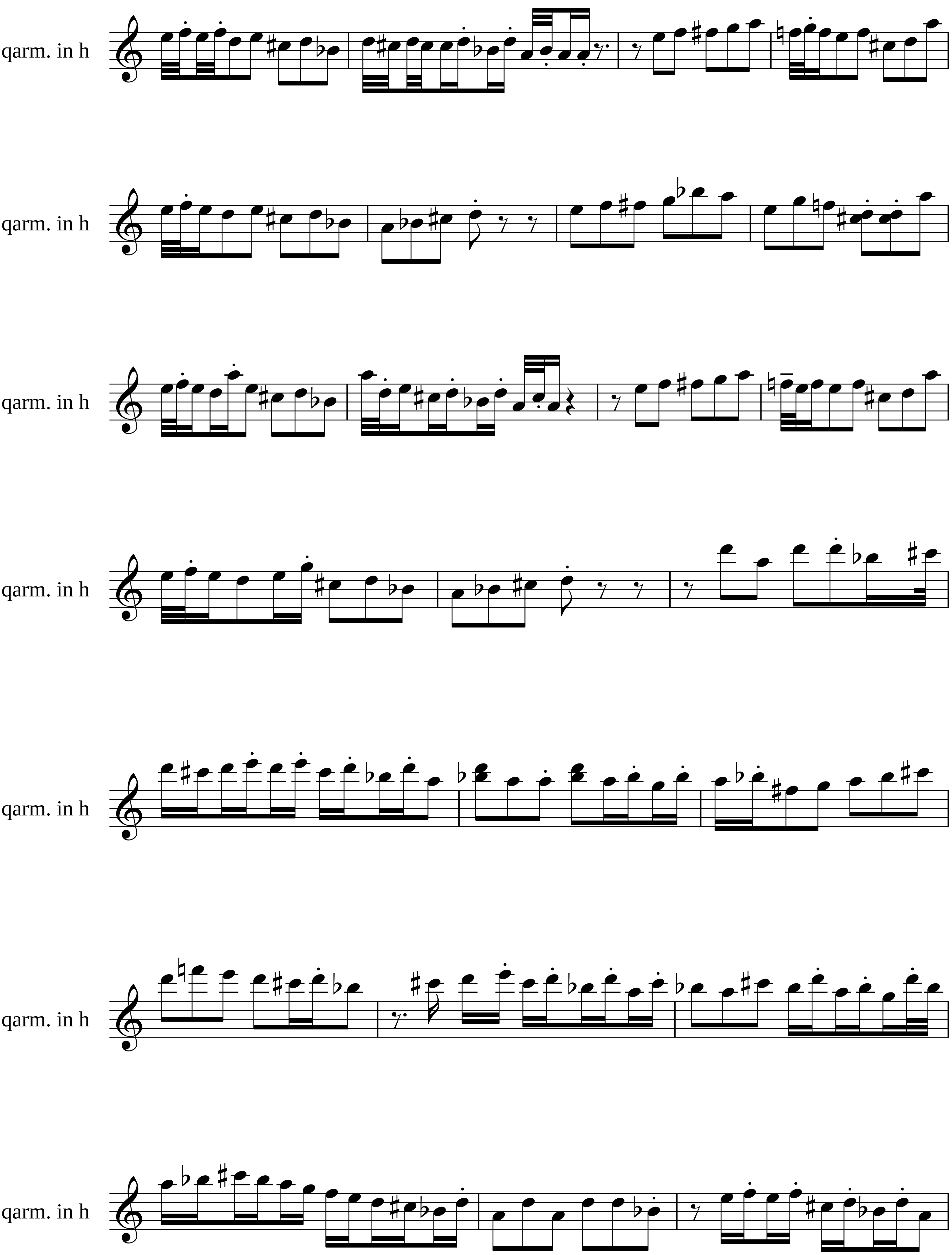
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
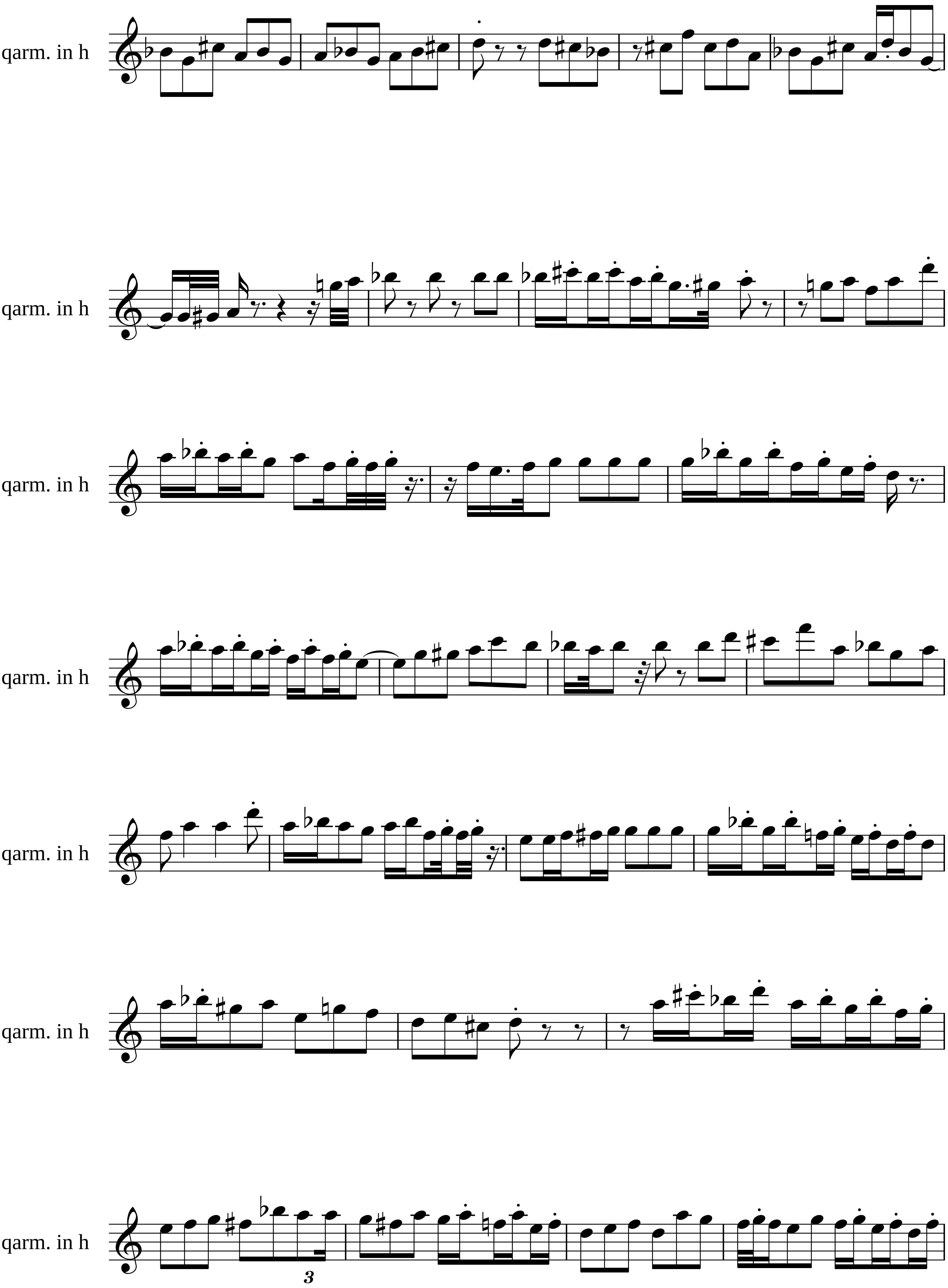
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
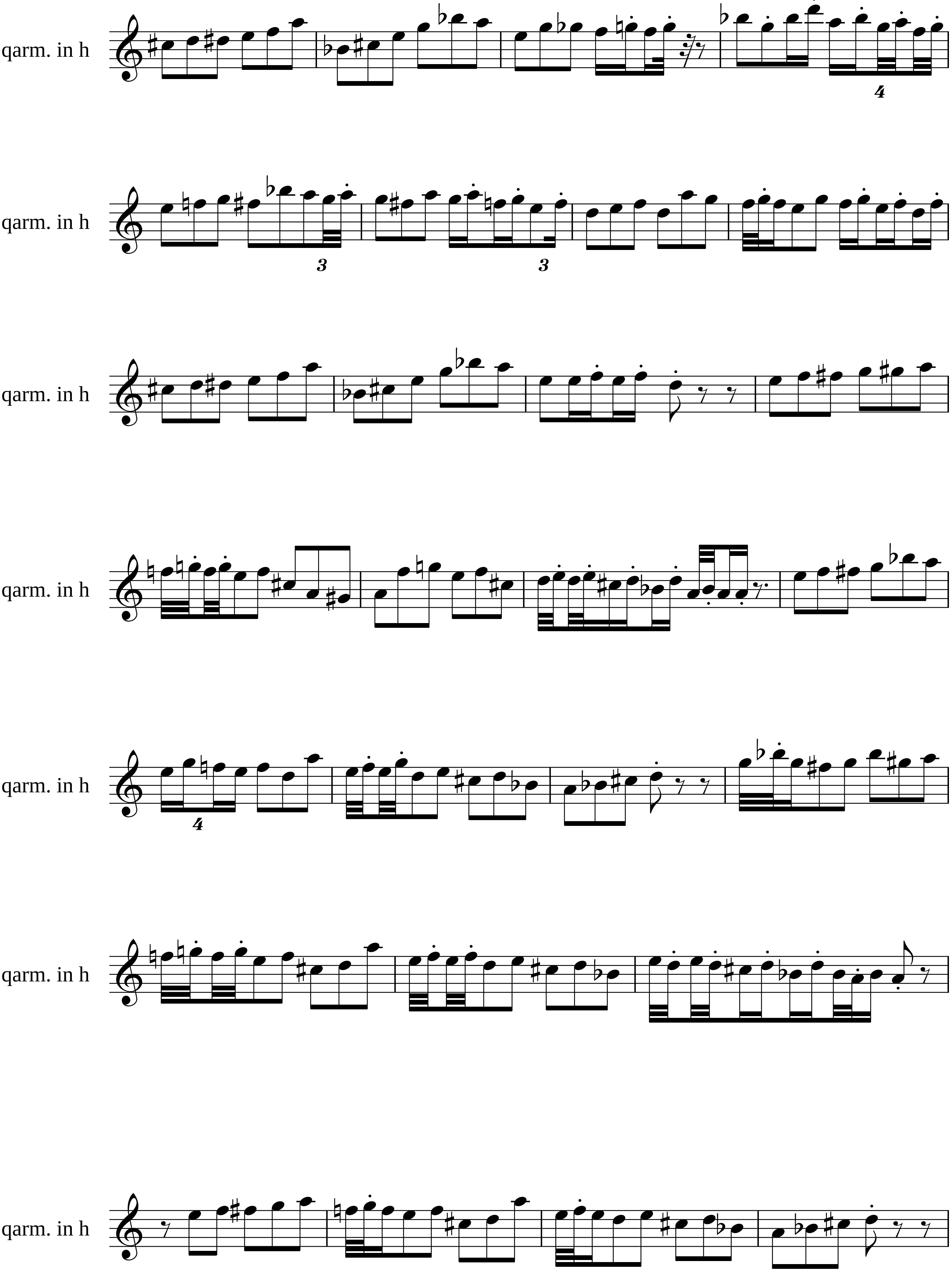
qarm. in h
4
qarm. in h
3
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
4
qarm. in h
qarm. in h
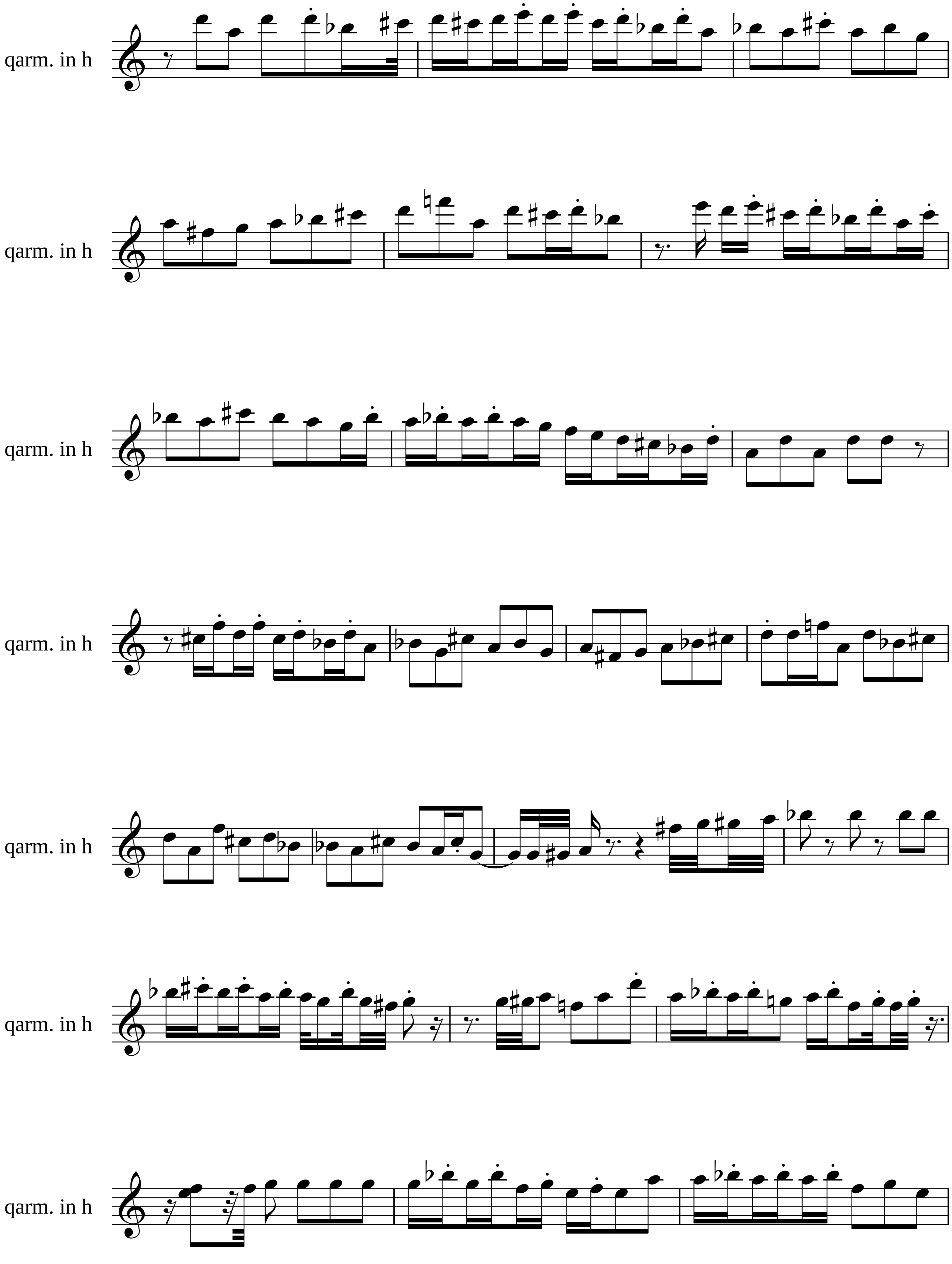
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
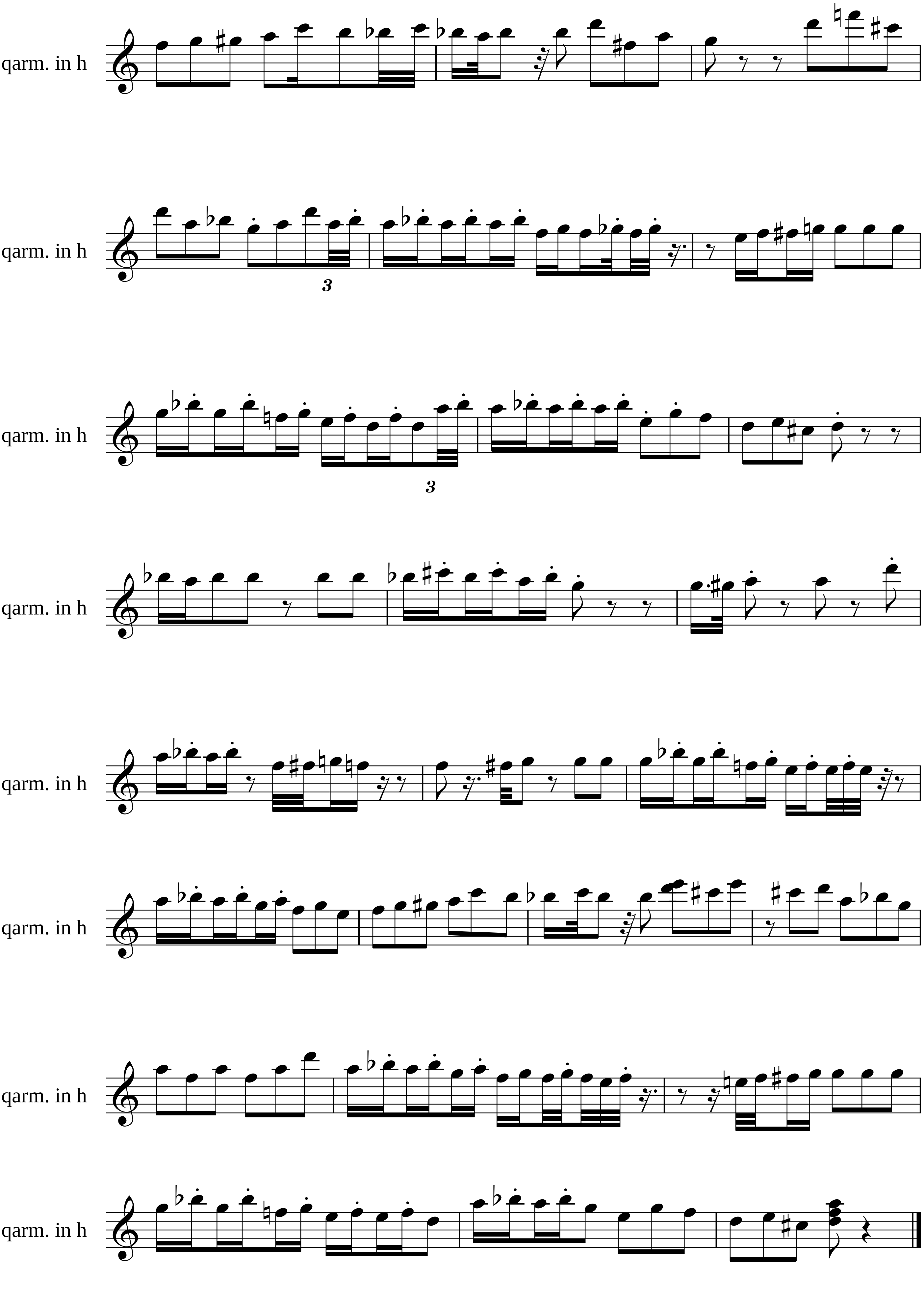
qarm. in h
qarm. in h
3
qarm. in h
3
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

7. Qurama

B19032010

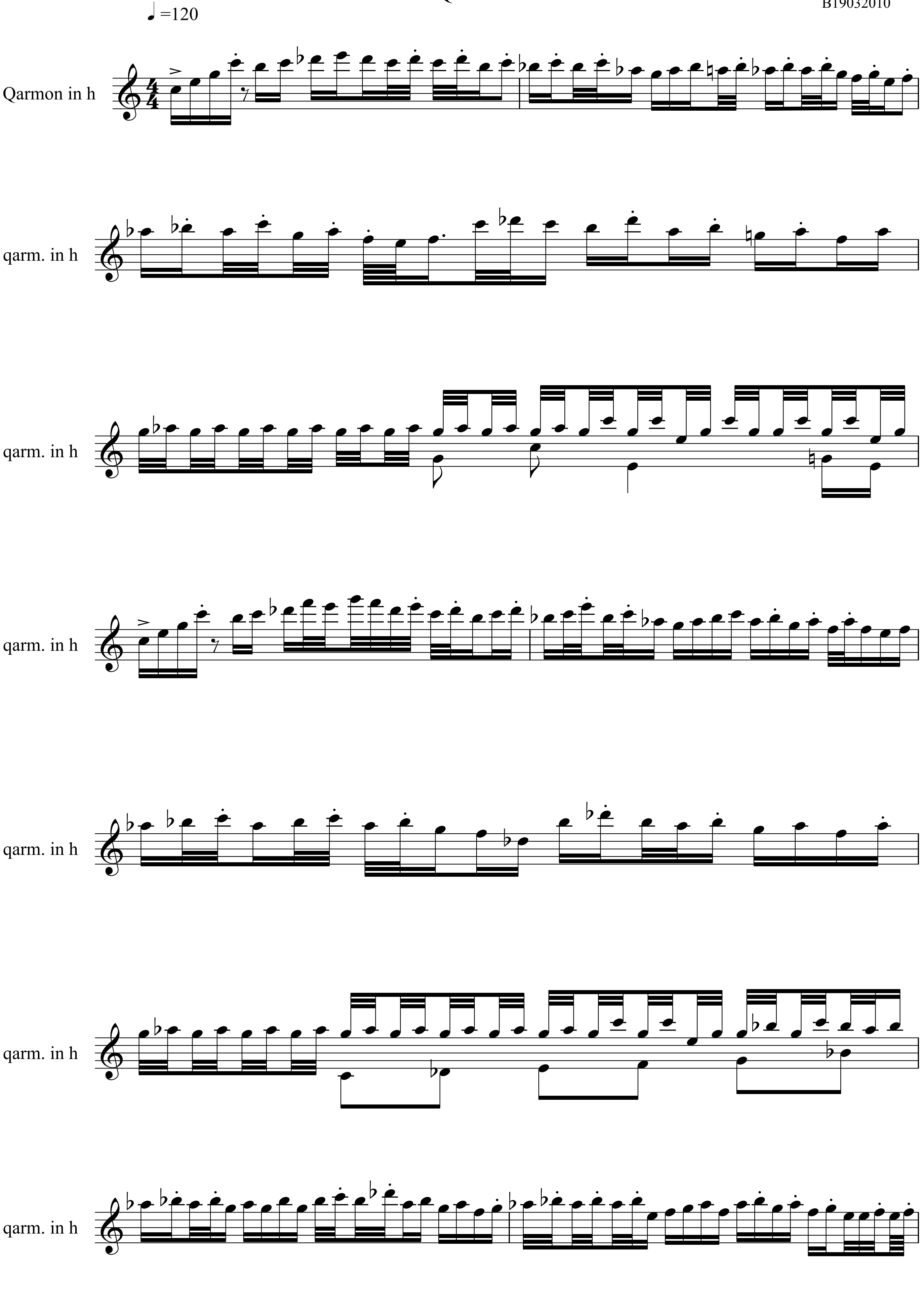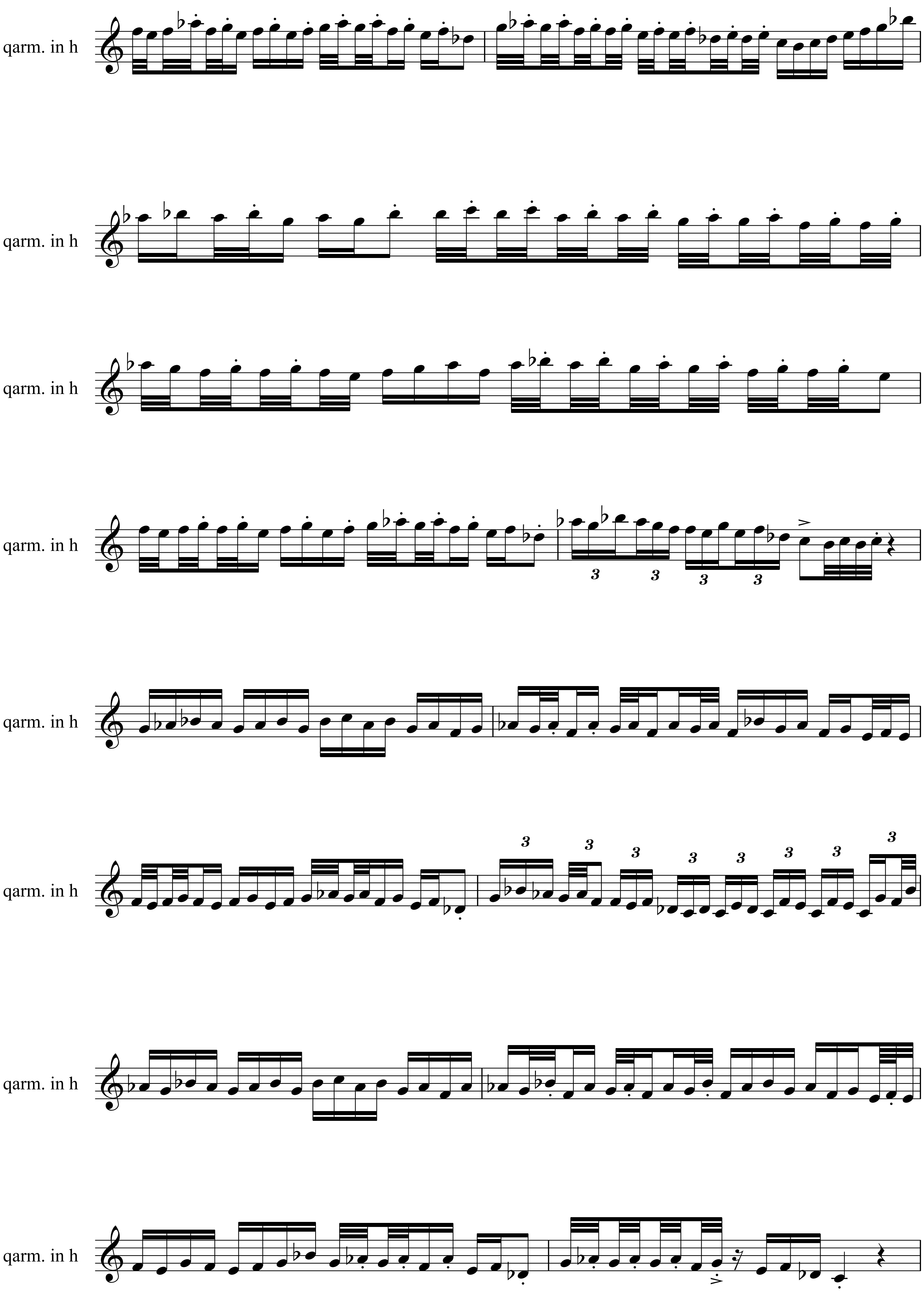

qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

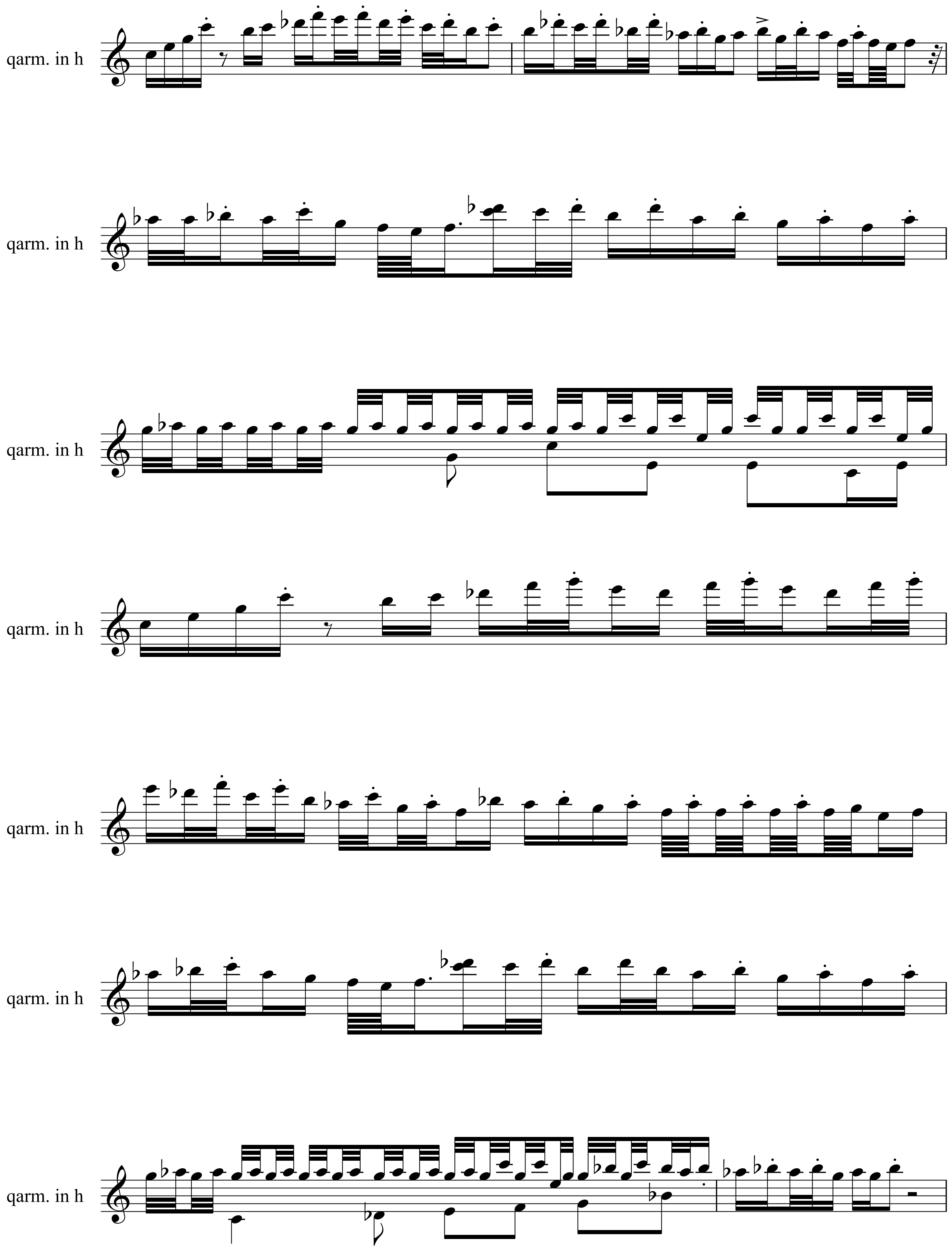
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
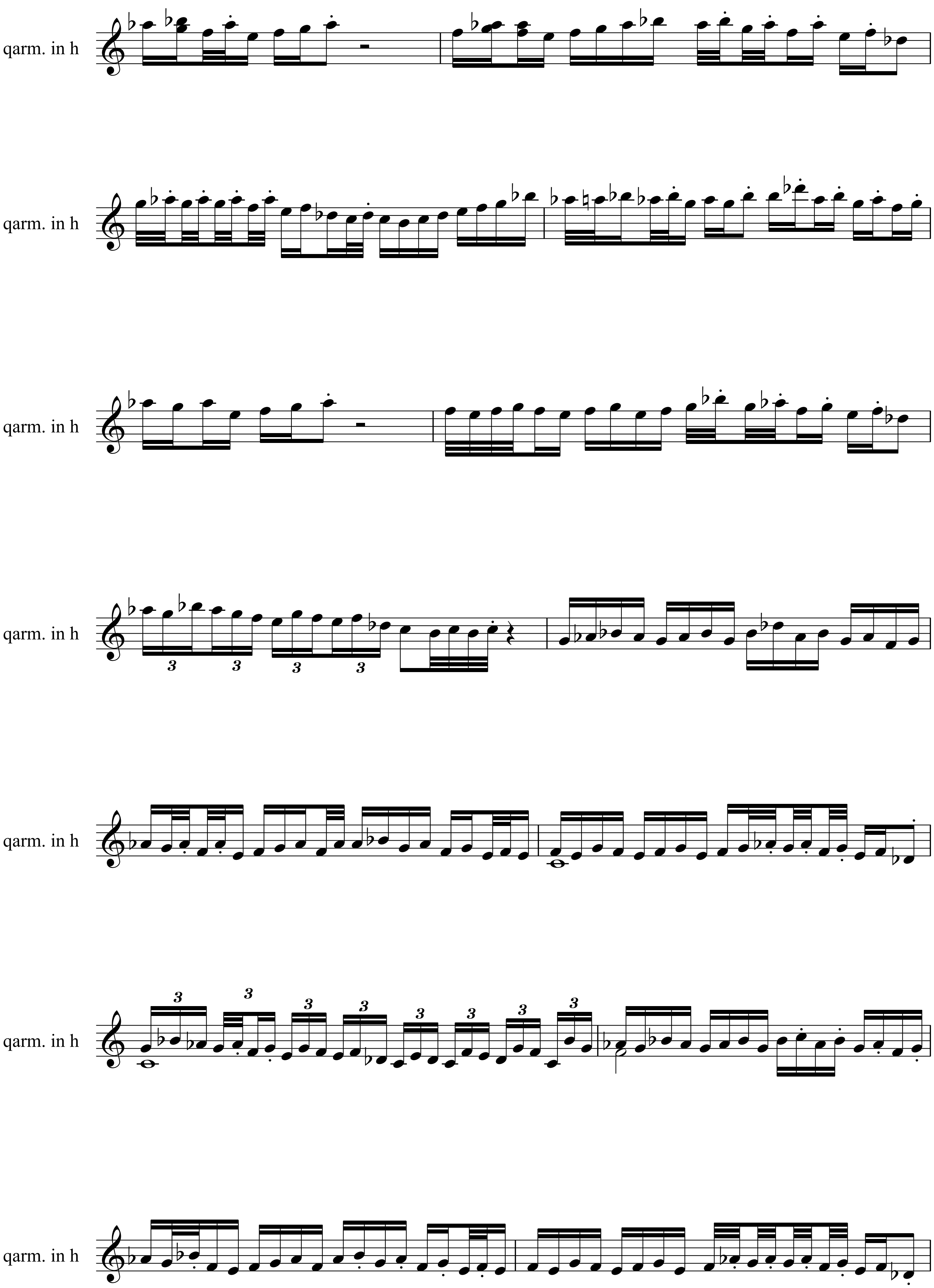
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

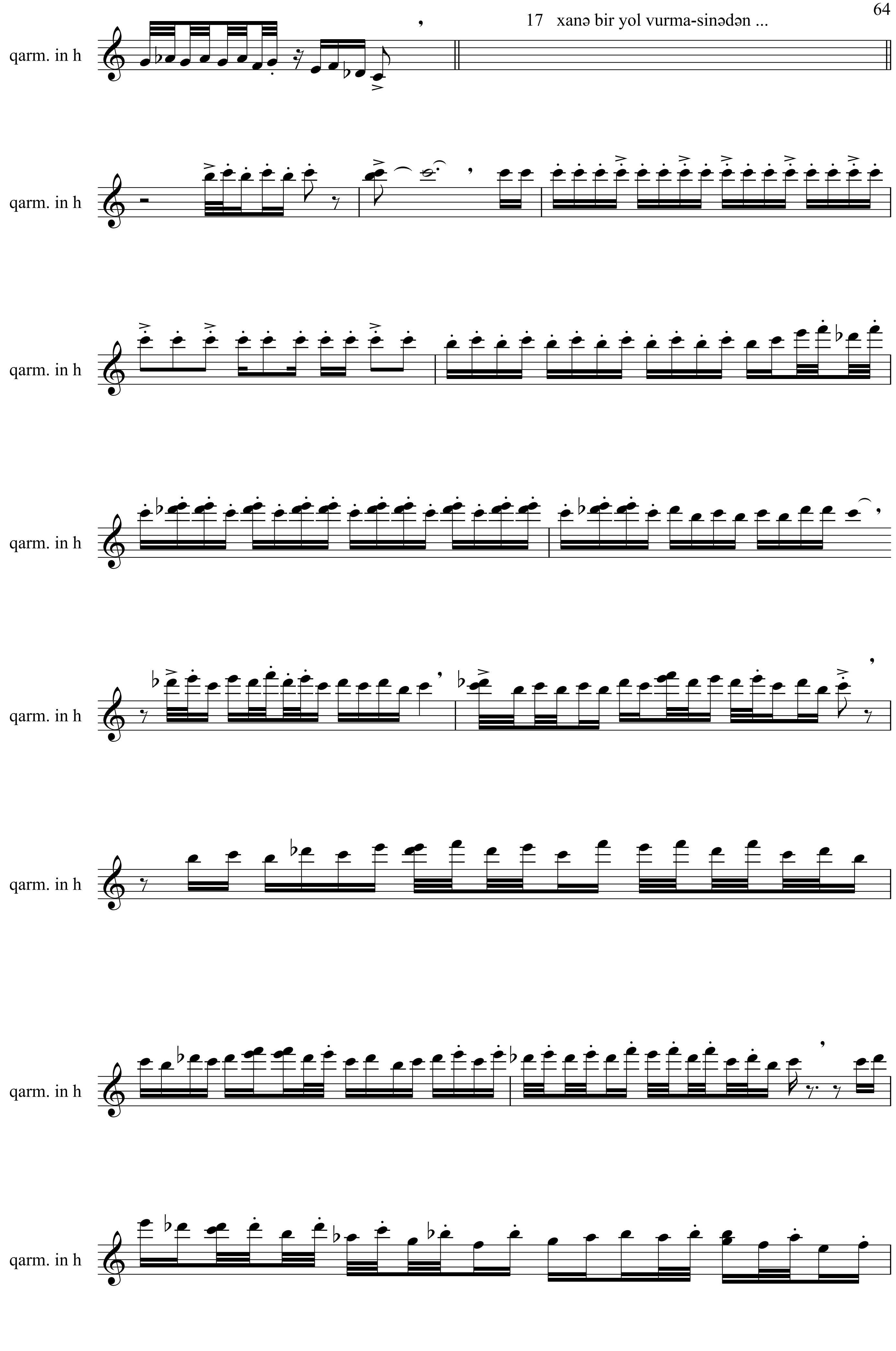
17 xanə bir yol vurma-sinədən ...
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

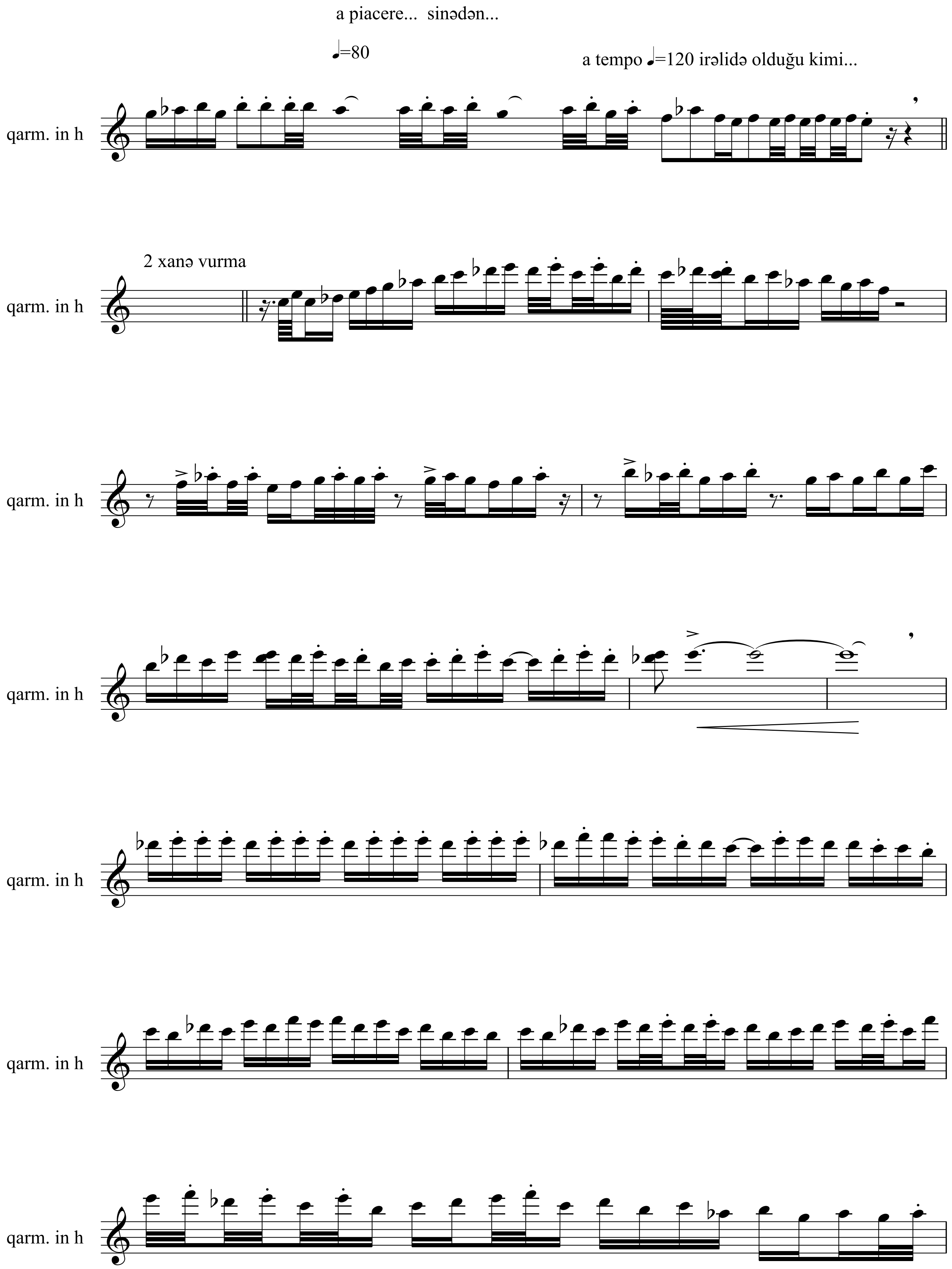
a piacere... sinədən...
♩=80
a tempo ♩=120 irəlidə olduğu kimi...
qarm. in h
2 xanə vurma
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
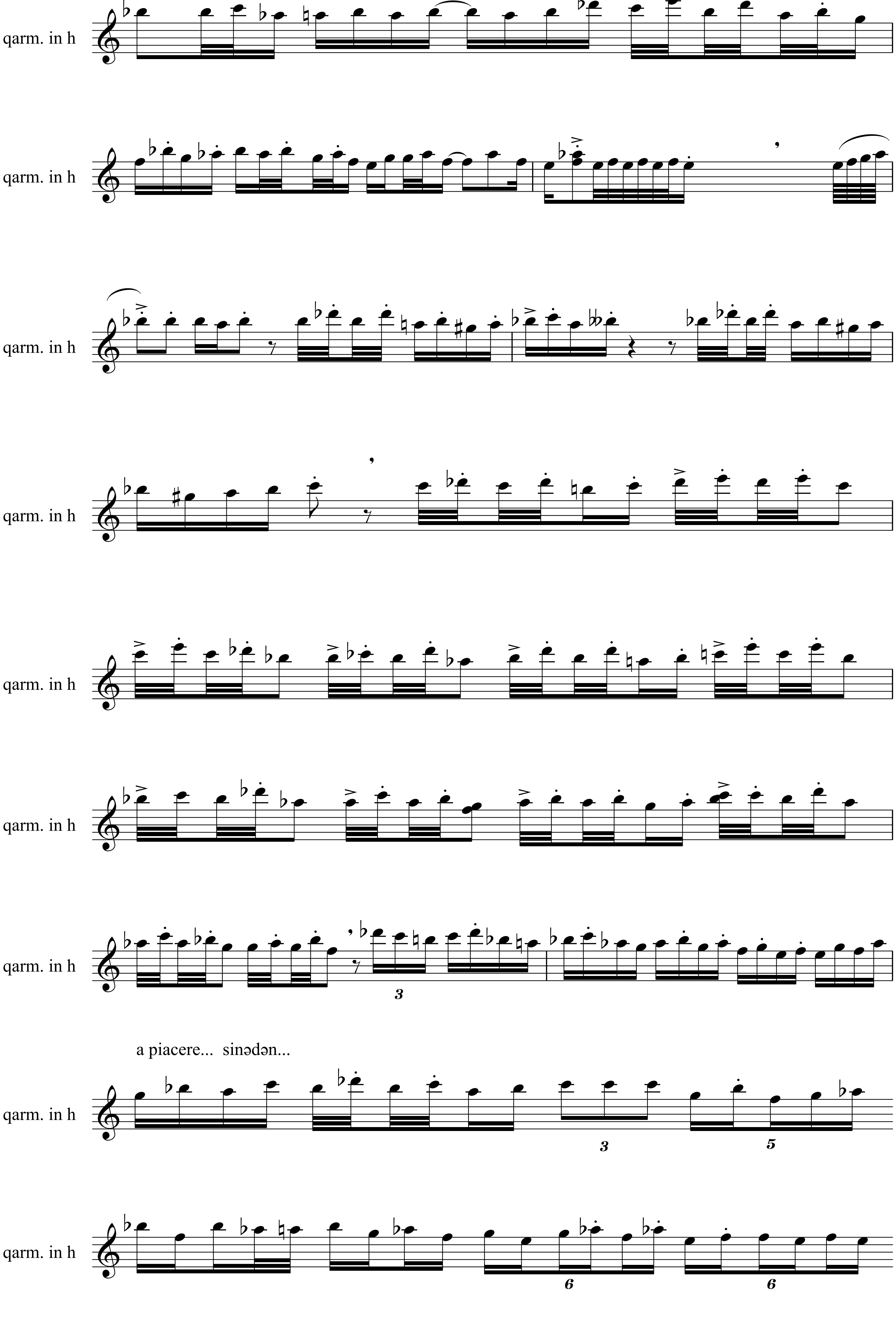
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h
3
a piacere... sinədən...
qarm. in h
3
5
qarm. in h
6
6
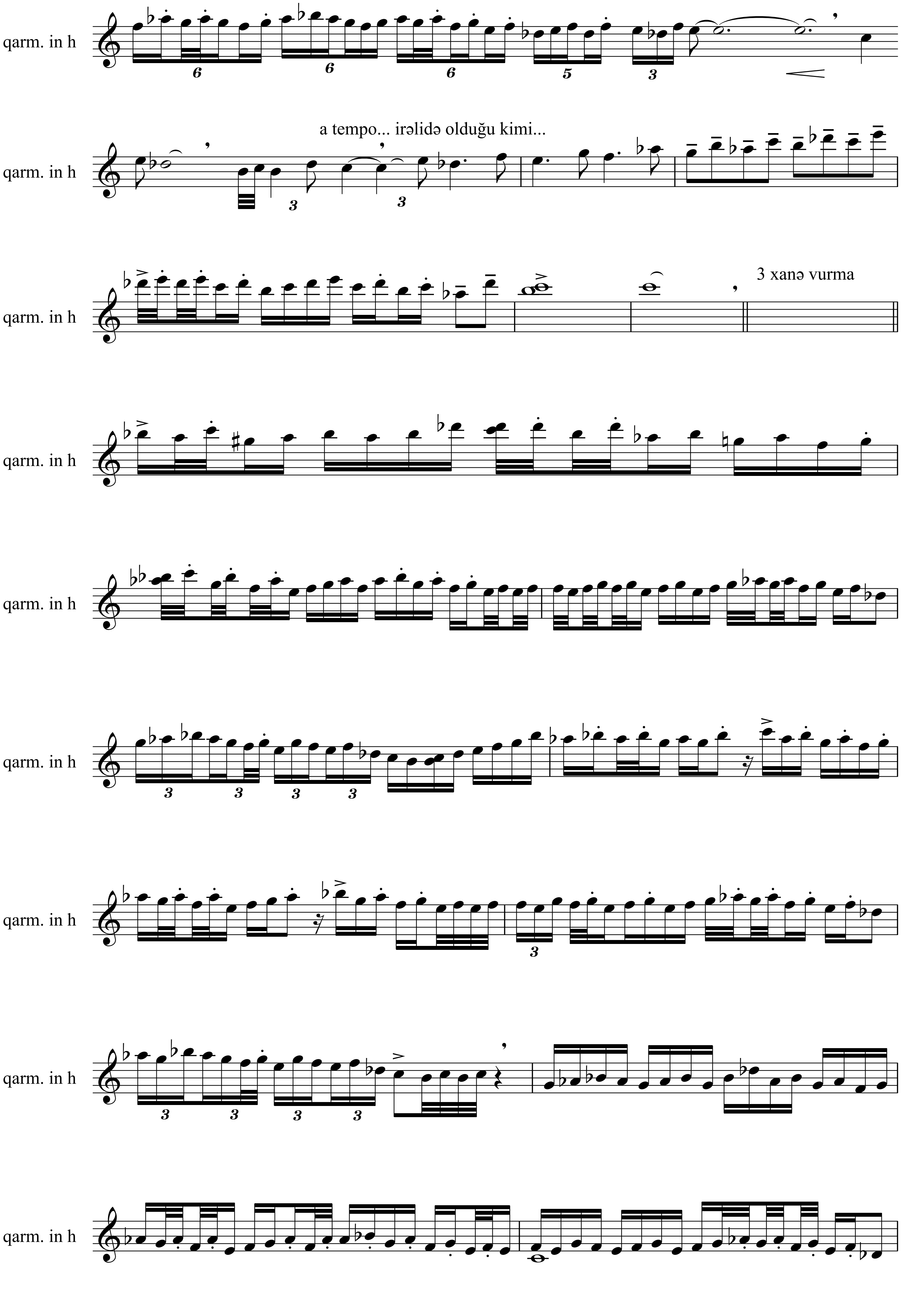
qarm. in h
a tempo... irəlidə olduğu kimi...
3 xanə vurma
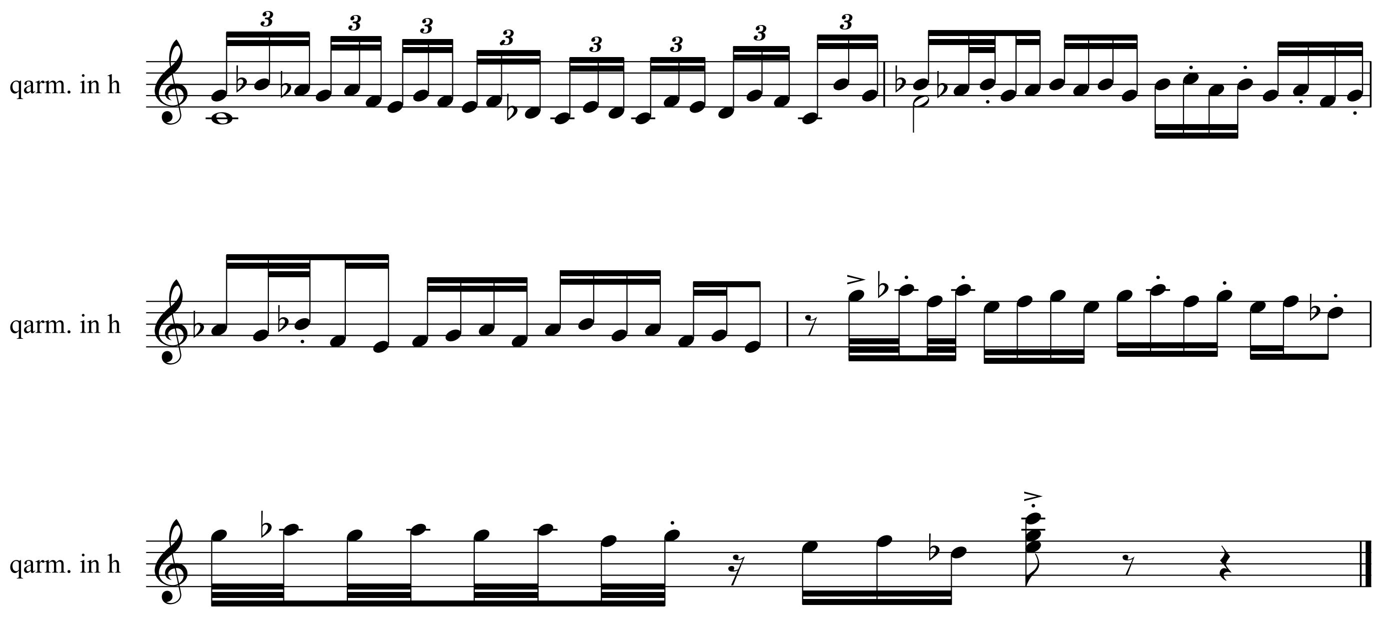
qarm. in h
qarm. in h
qarm. in h

Mugam və rəqs

B14032011
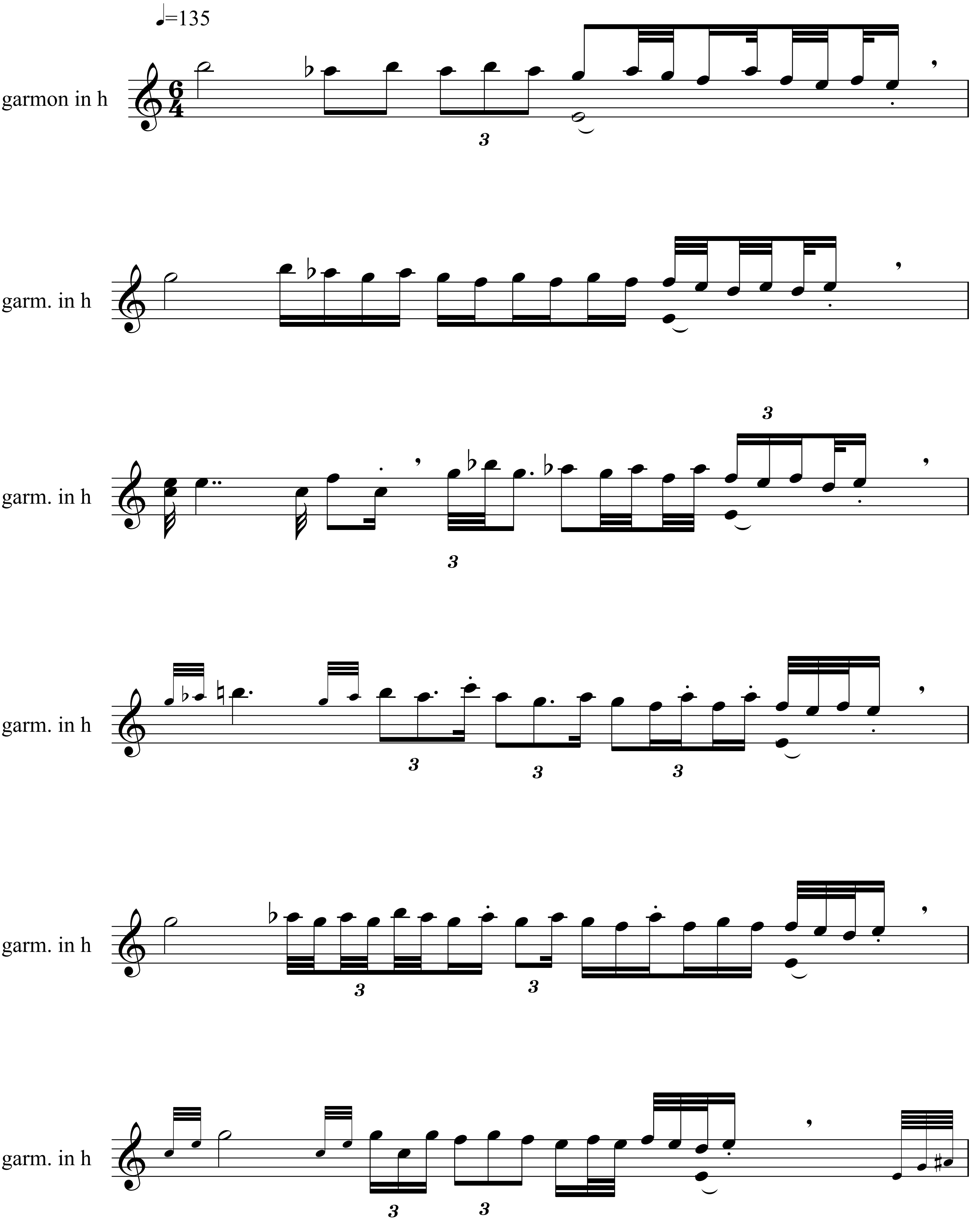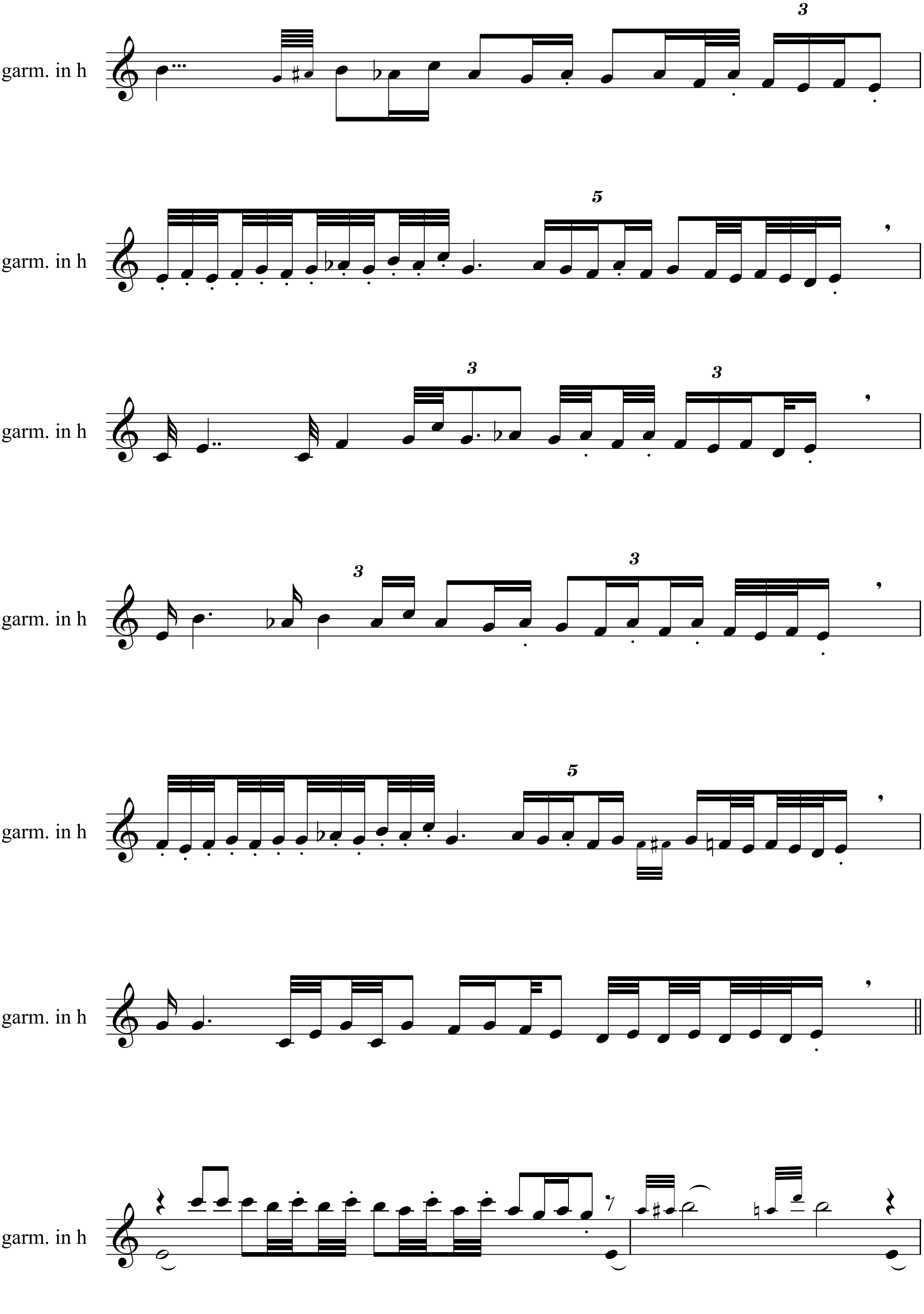
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
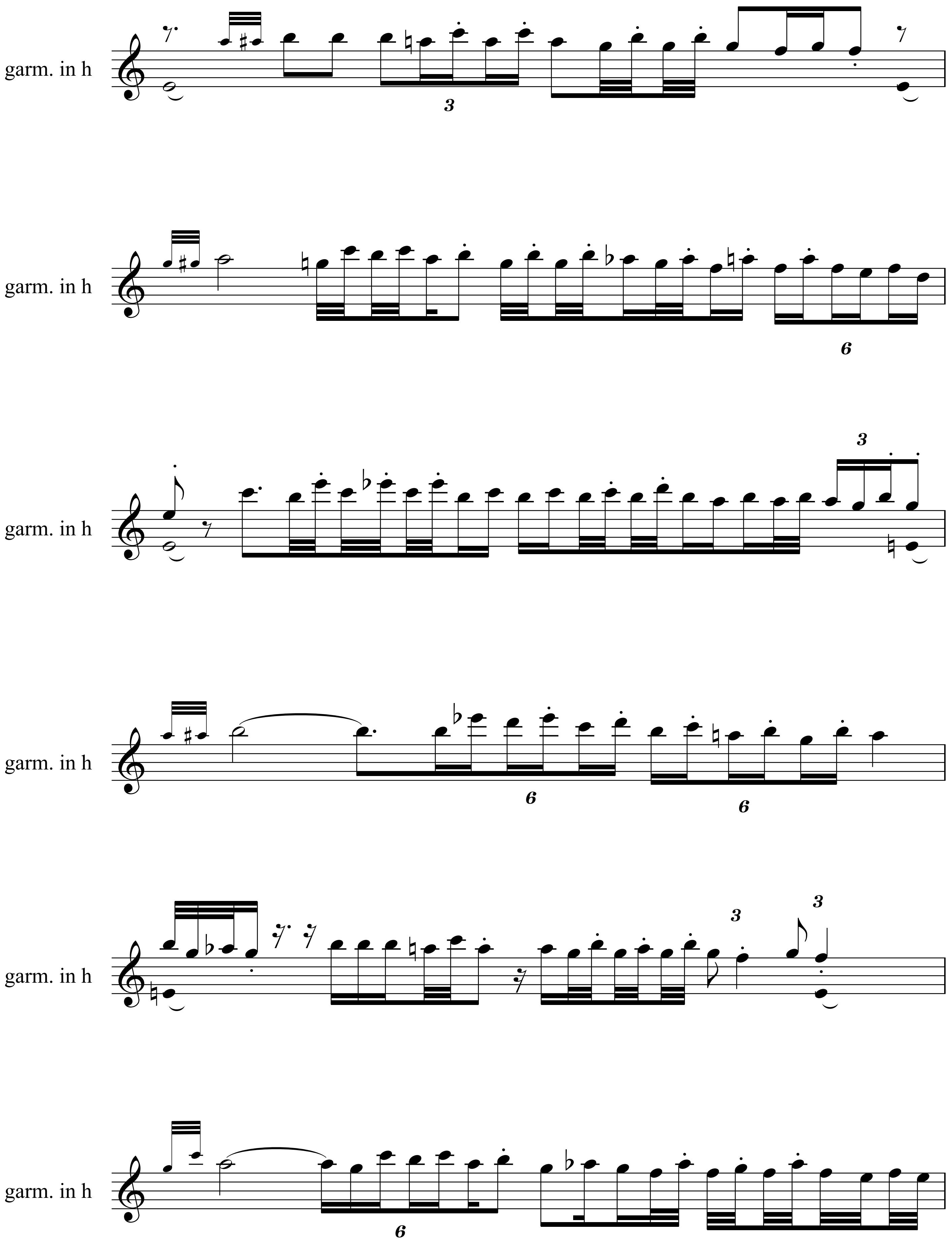
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
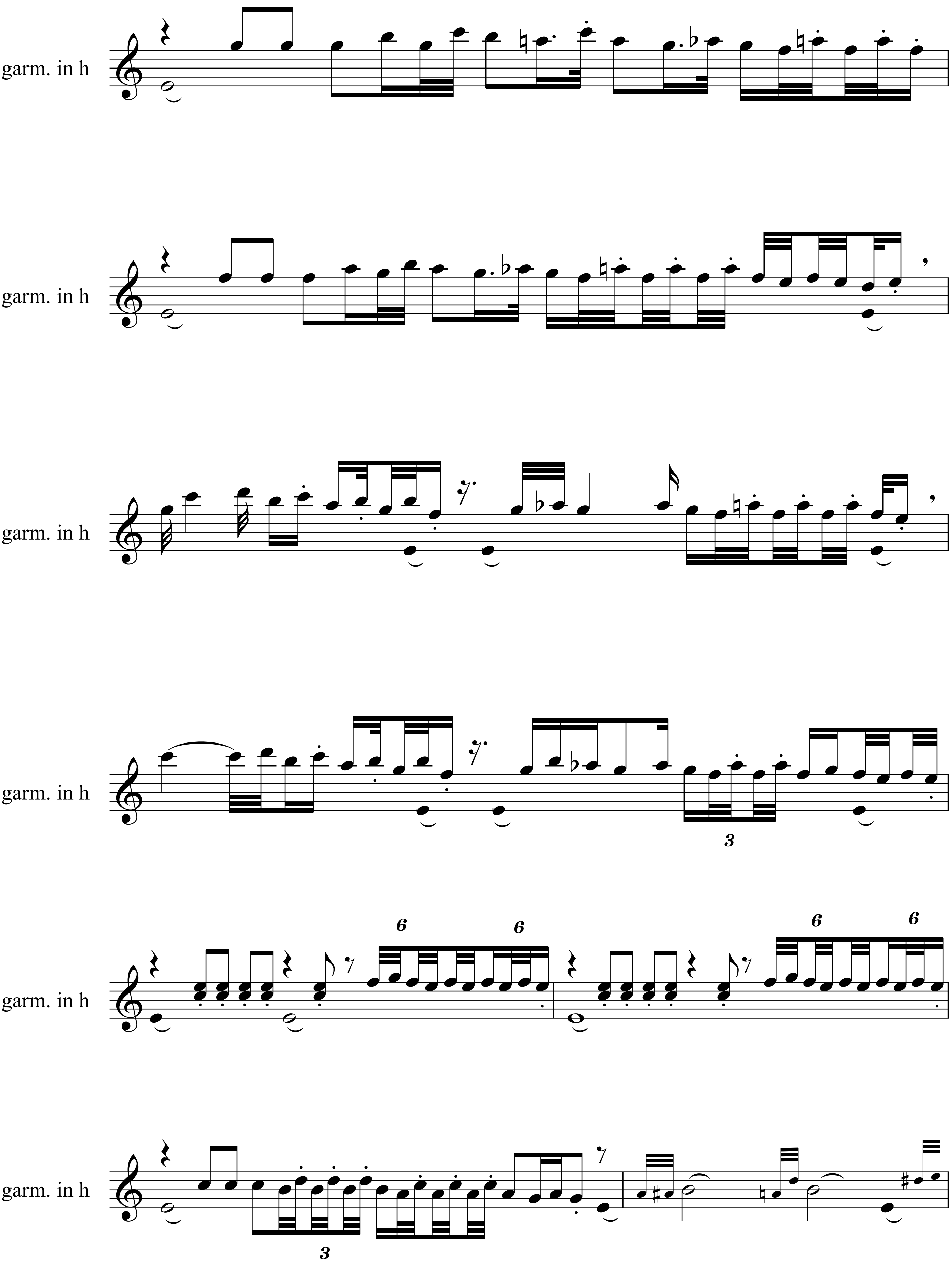
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
3
garm. in h
6
6
6
6
garm. in h
3
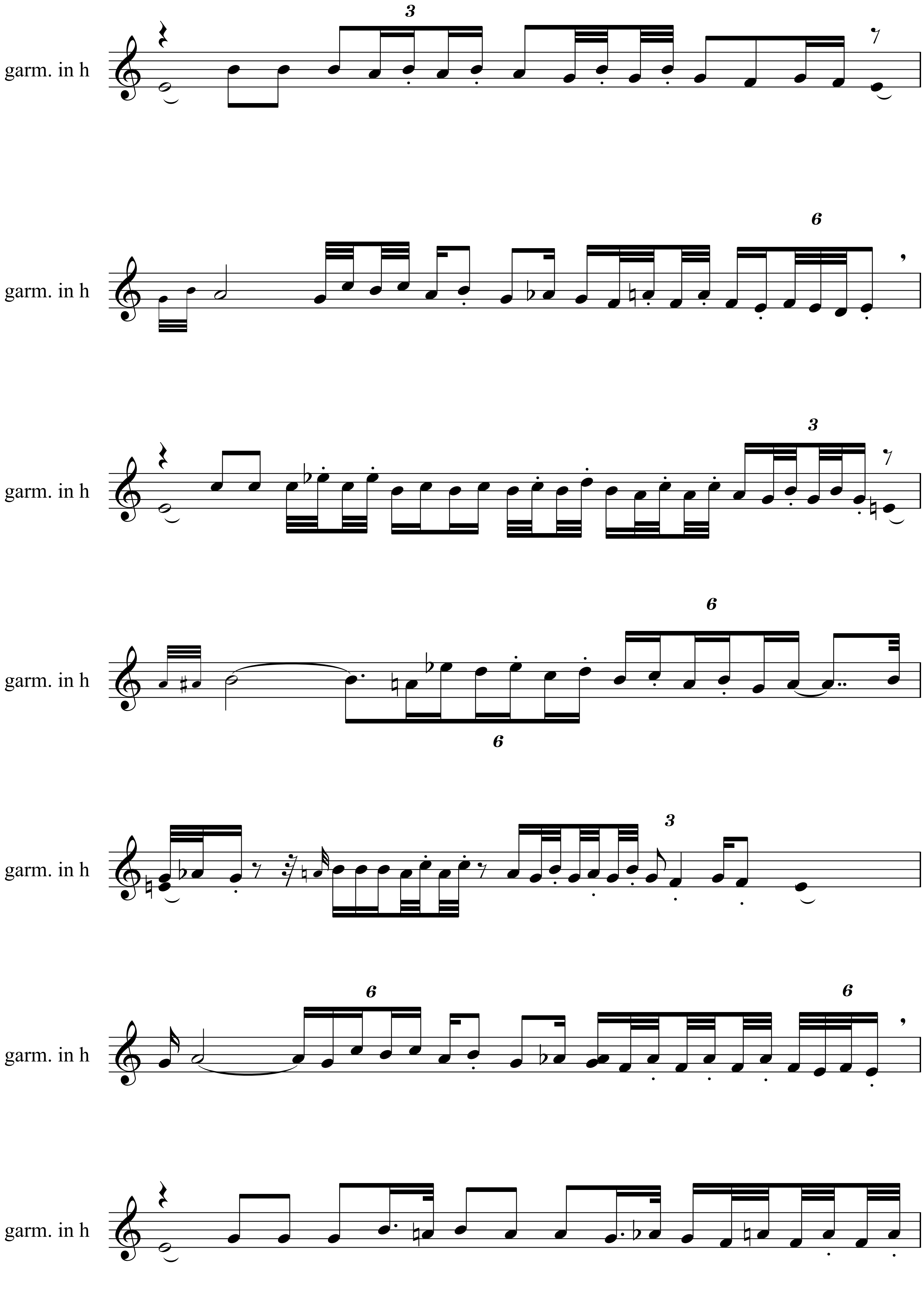
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
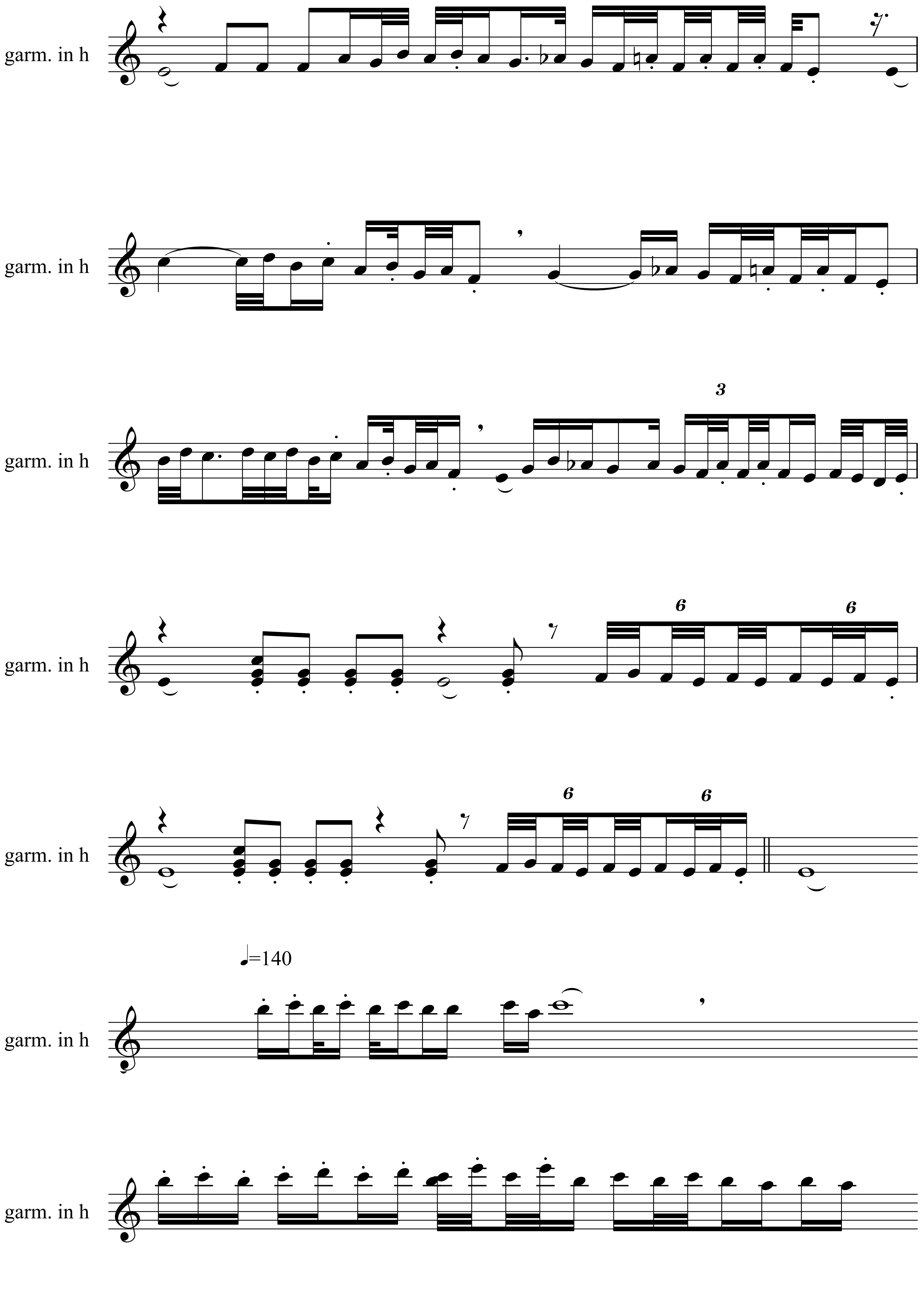
garm. in h
garm. in h
3
garm. in h
6
6
garm. in h
6
6
garm. in h
♩=140
garm. in h
garm. in h
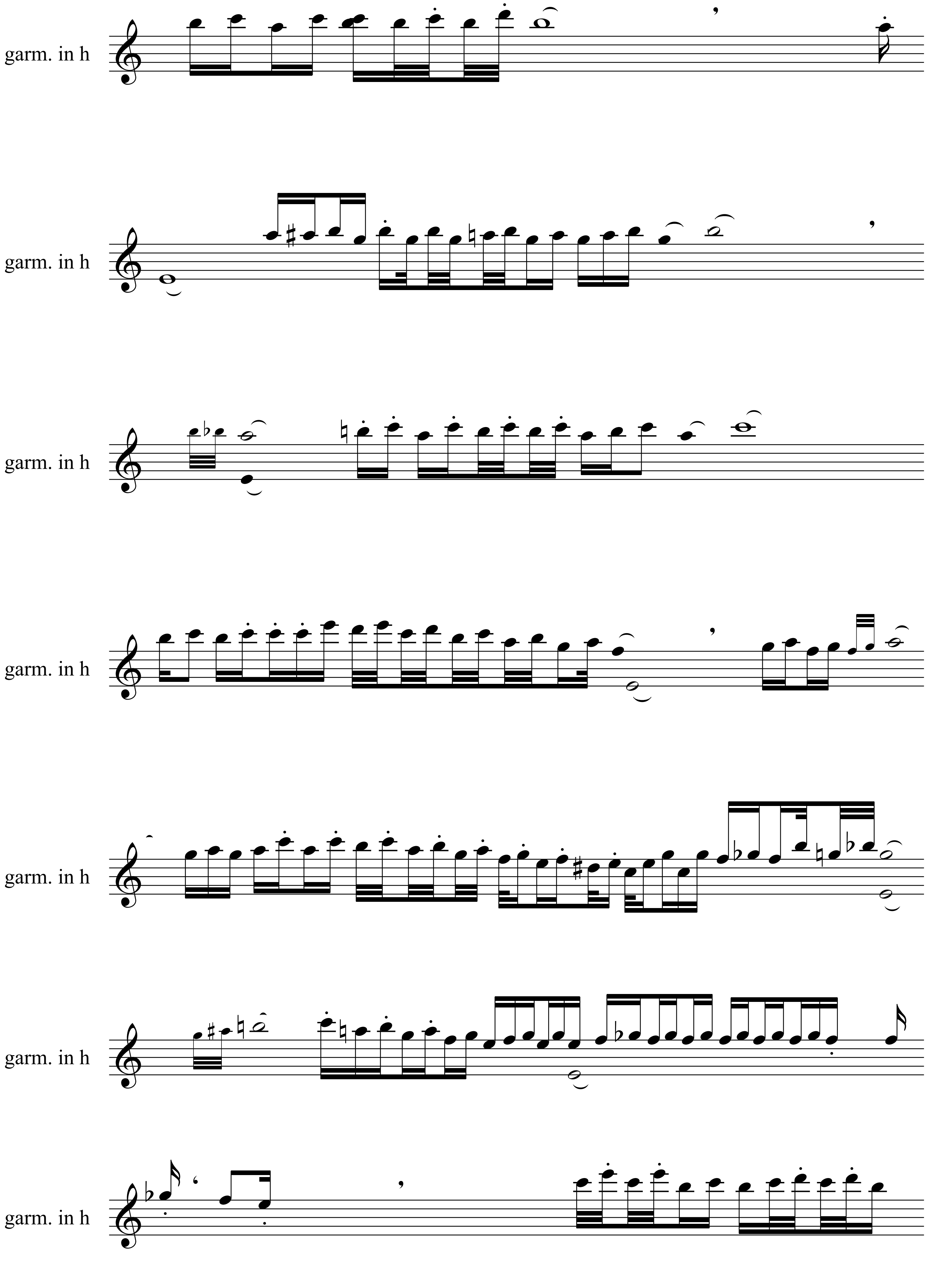
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
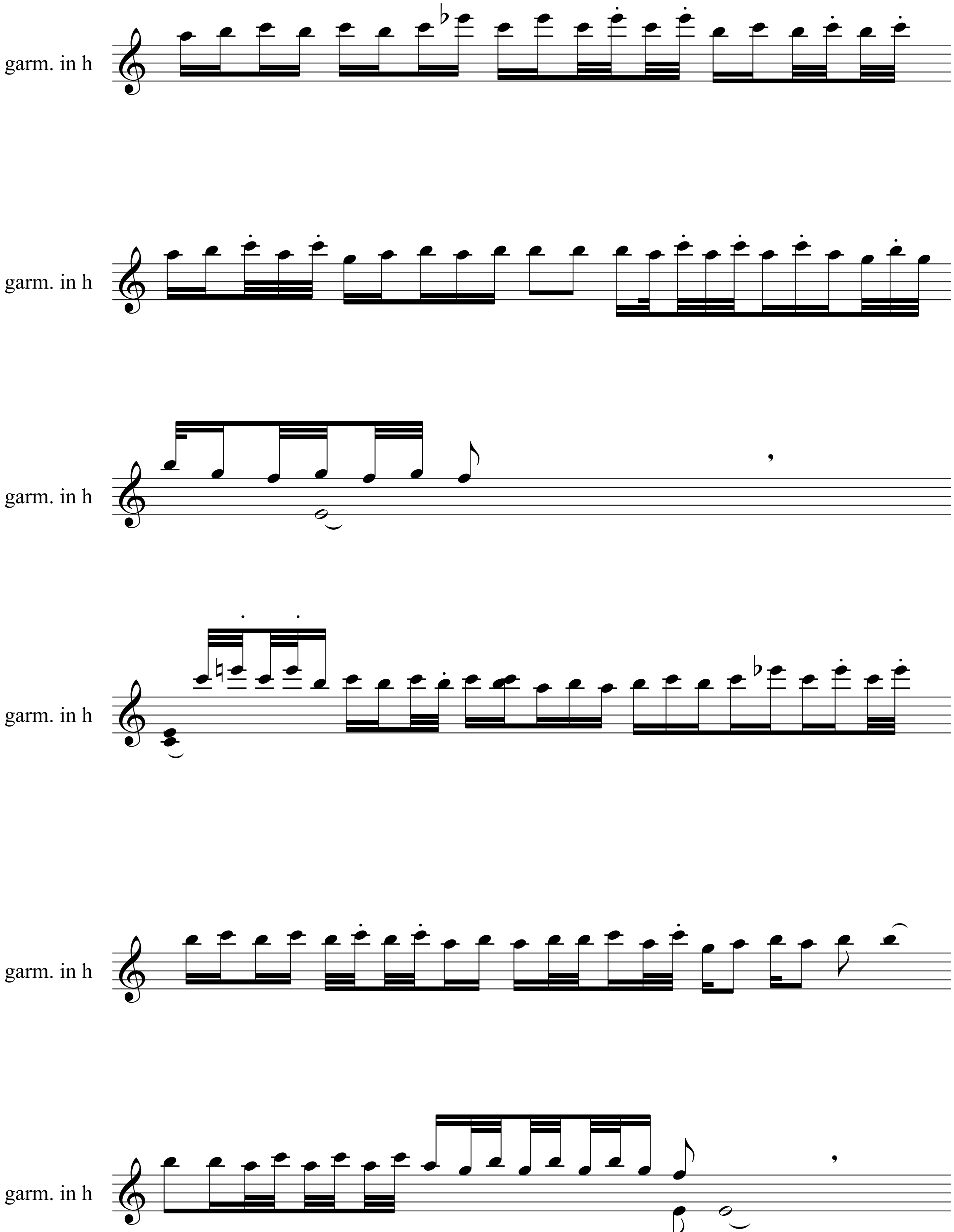
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
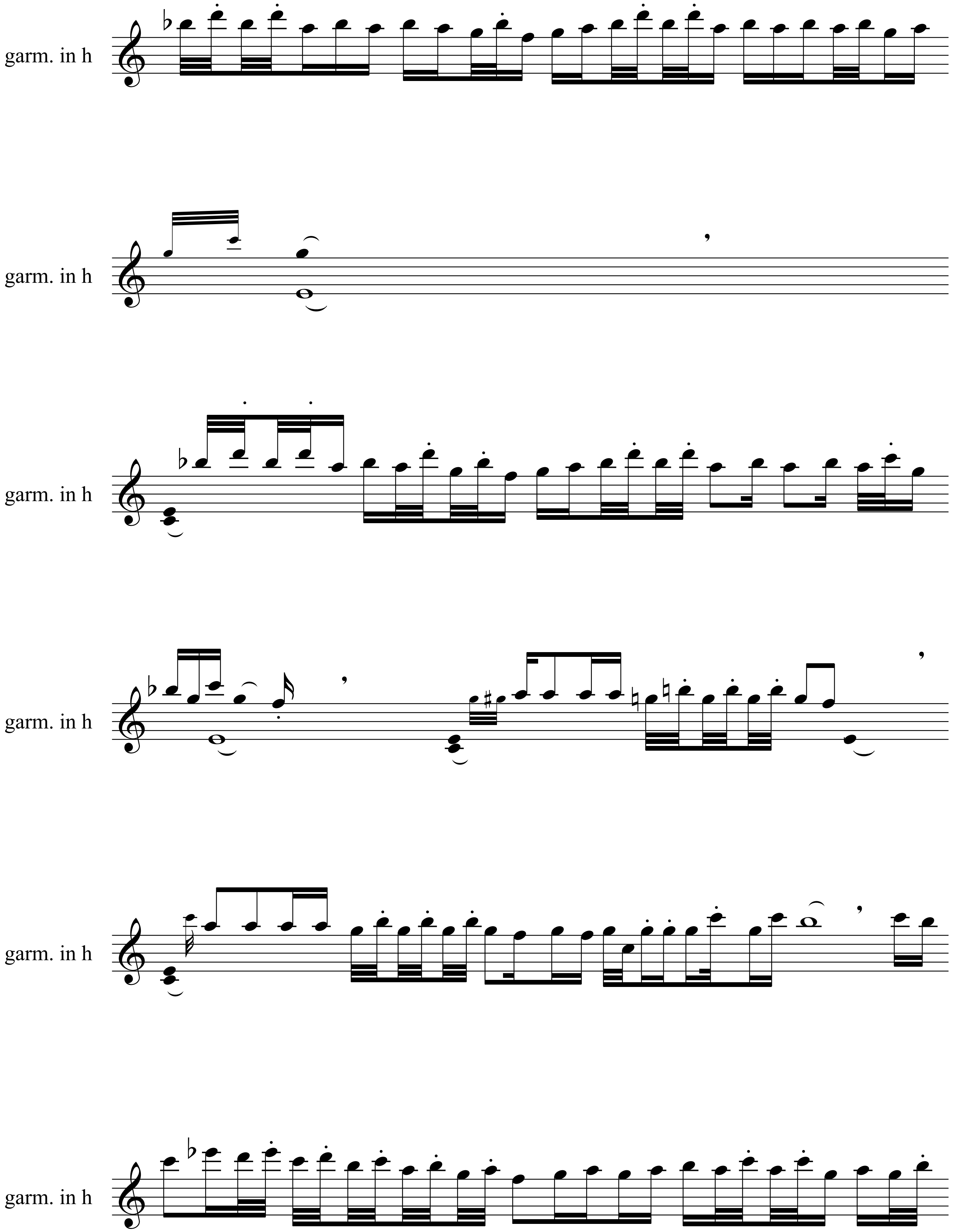
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
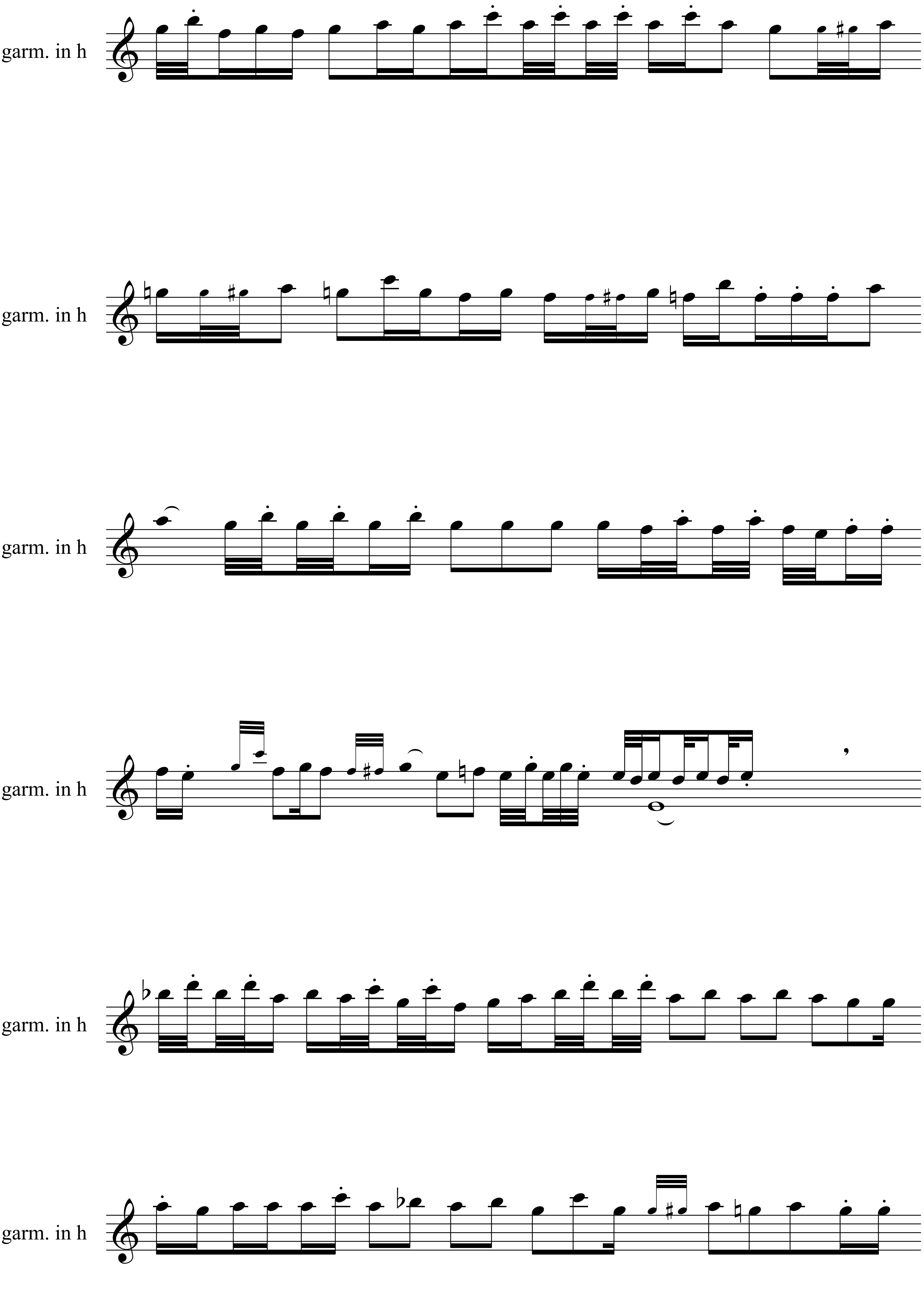
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
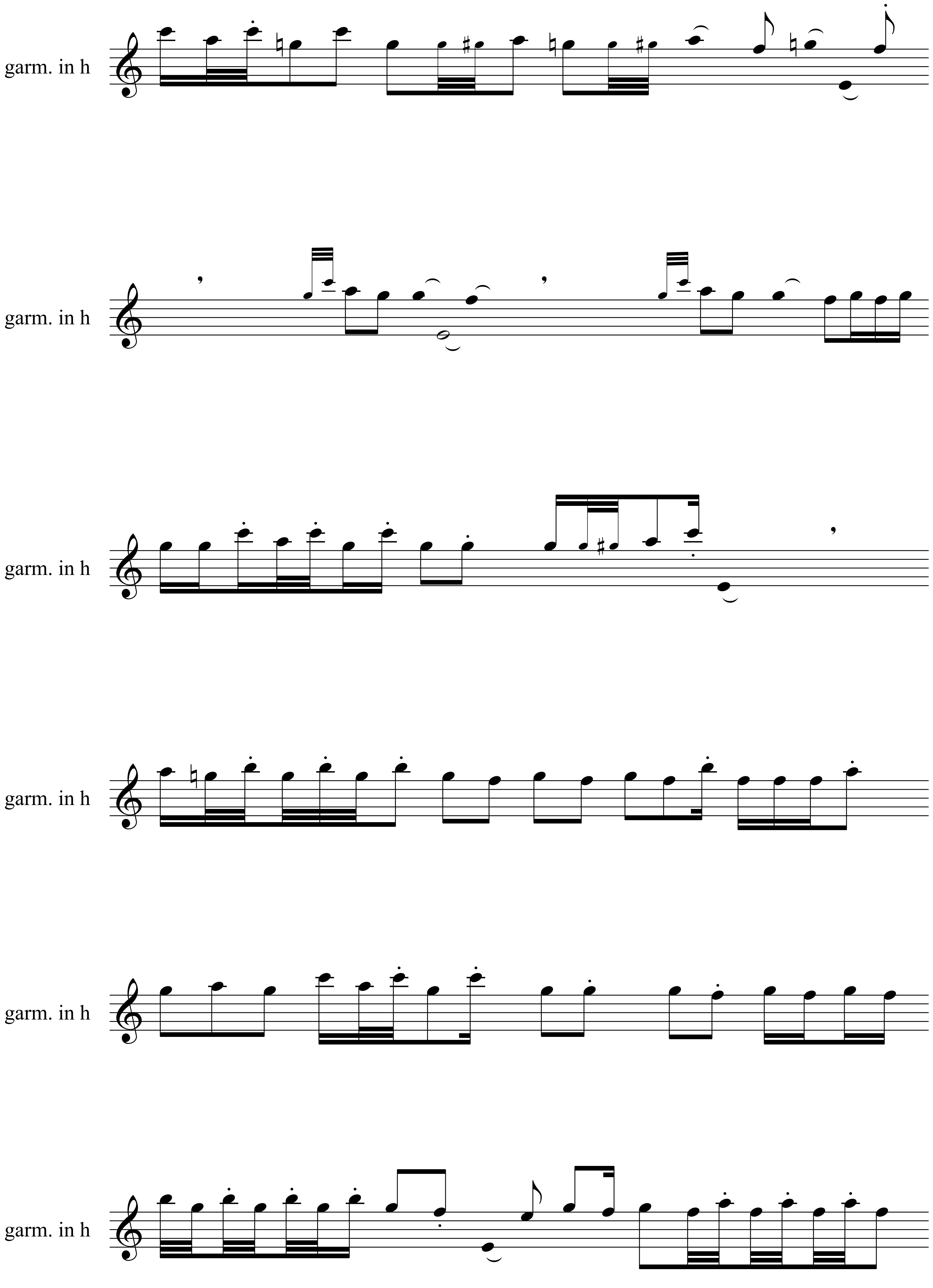
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h

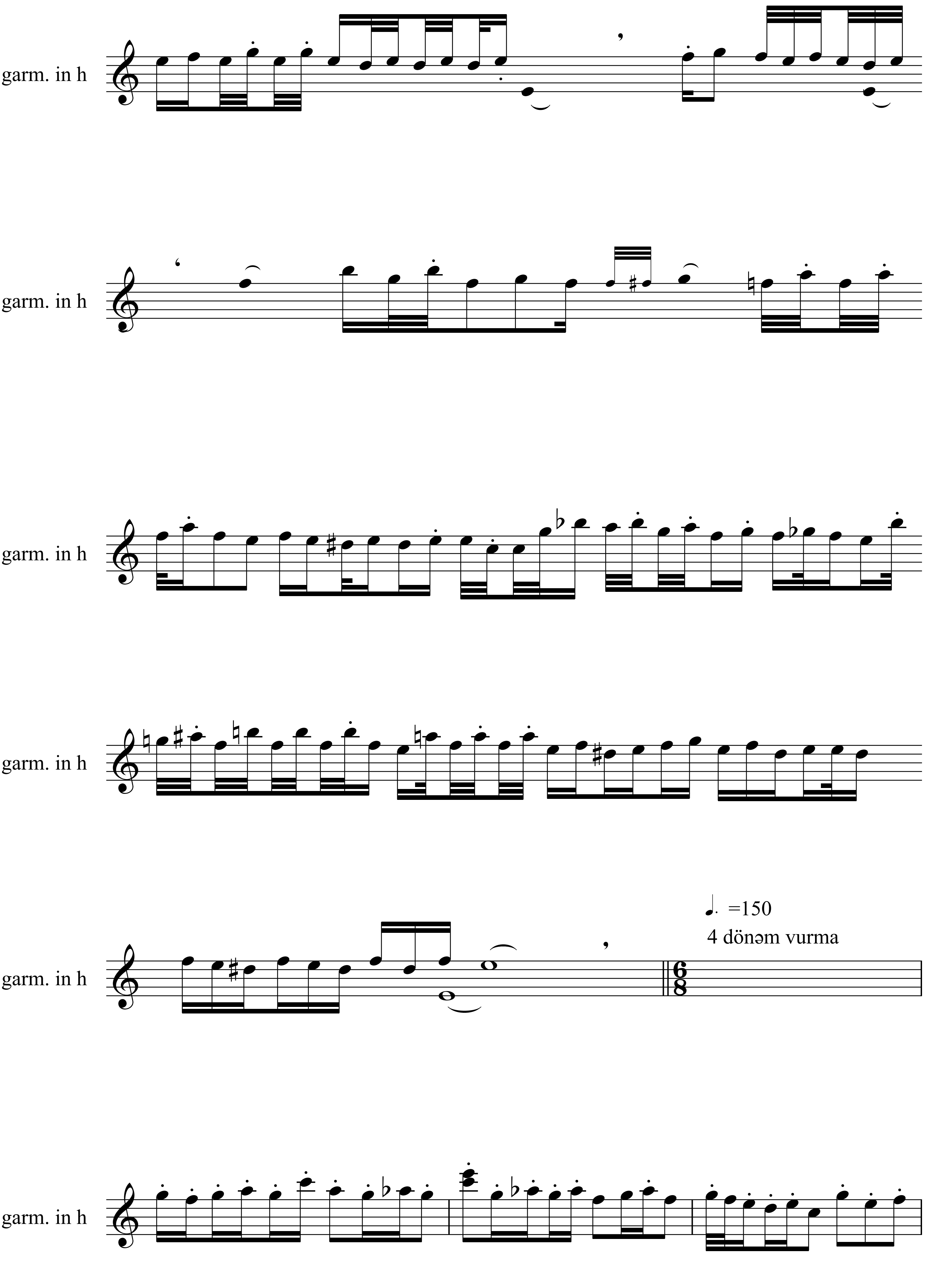
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
=150
4 dönəm vurma
garm. in h

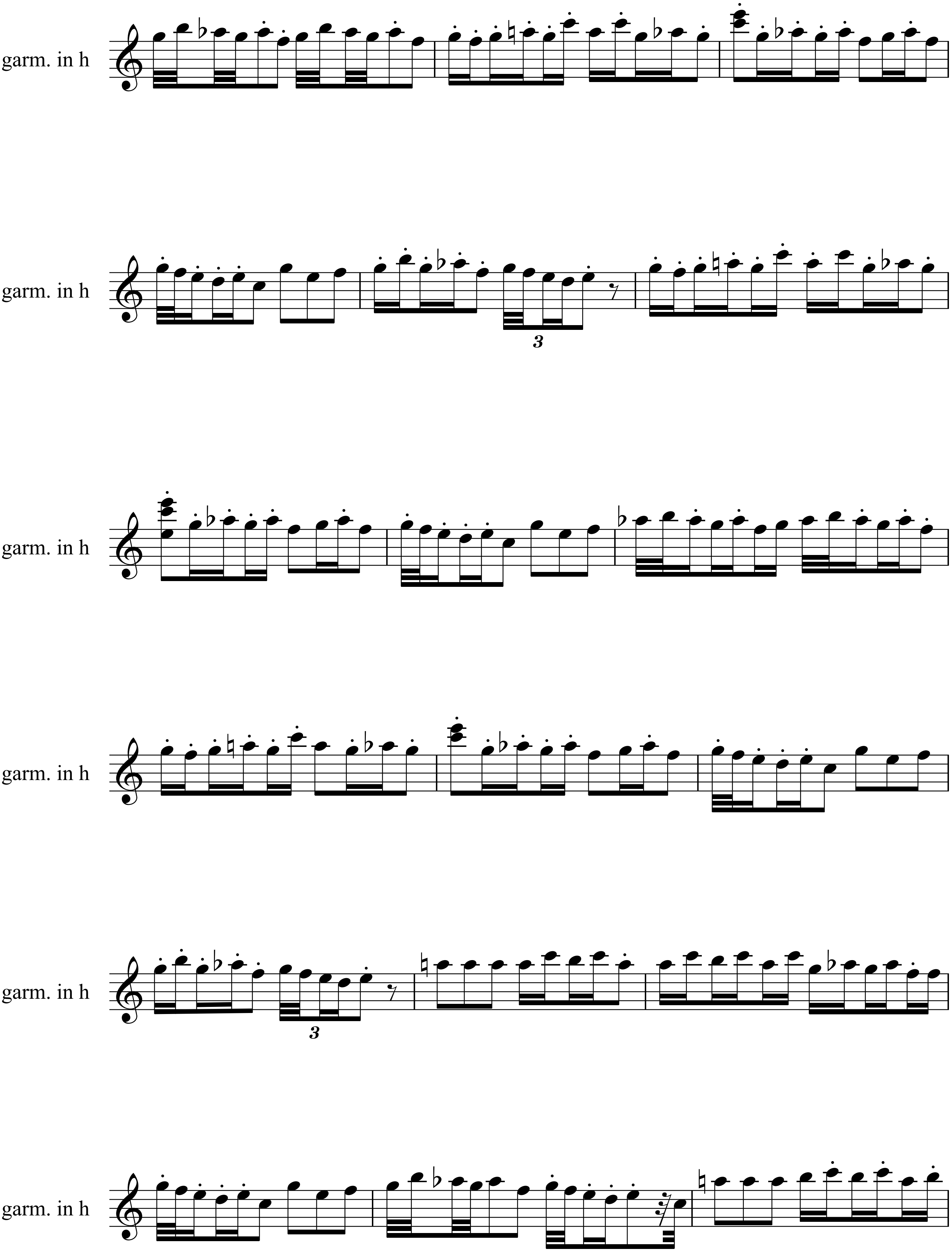
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h

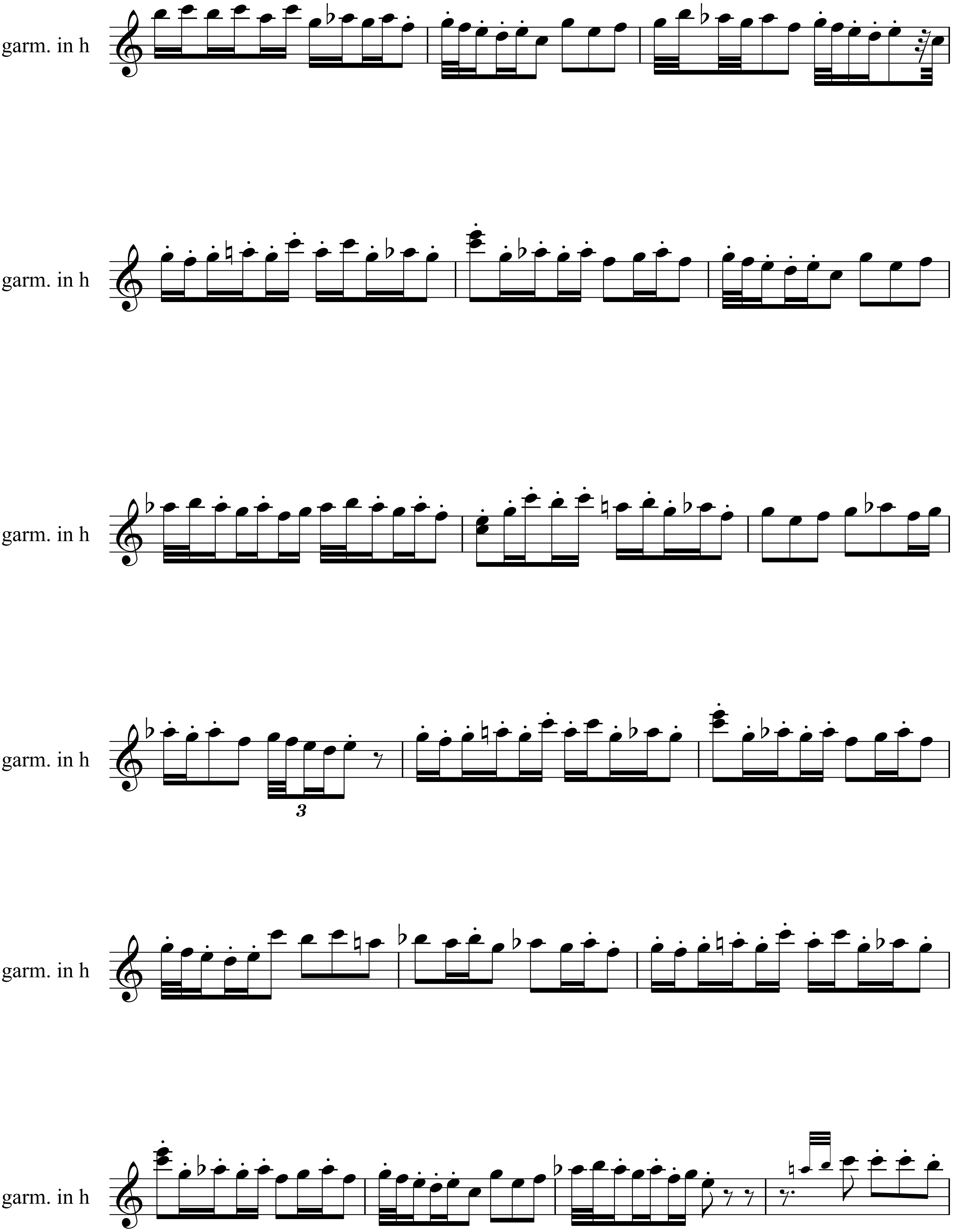
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
3
garm. in h
garm. in h
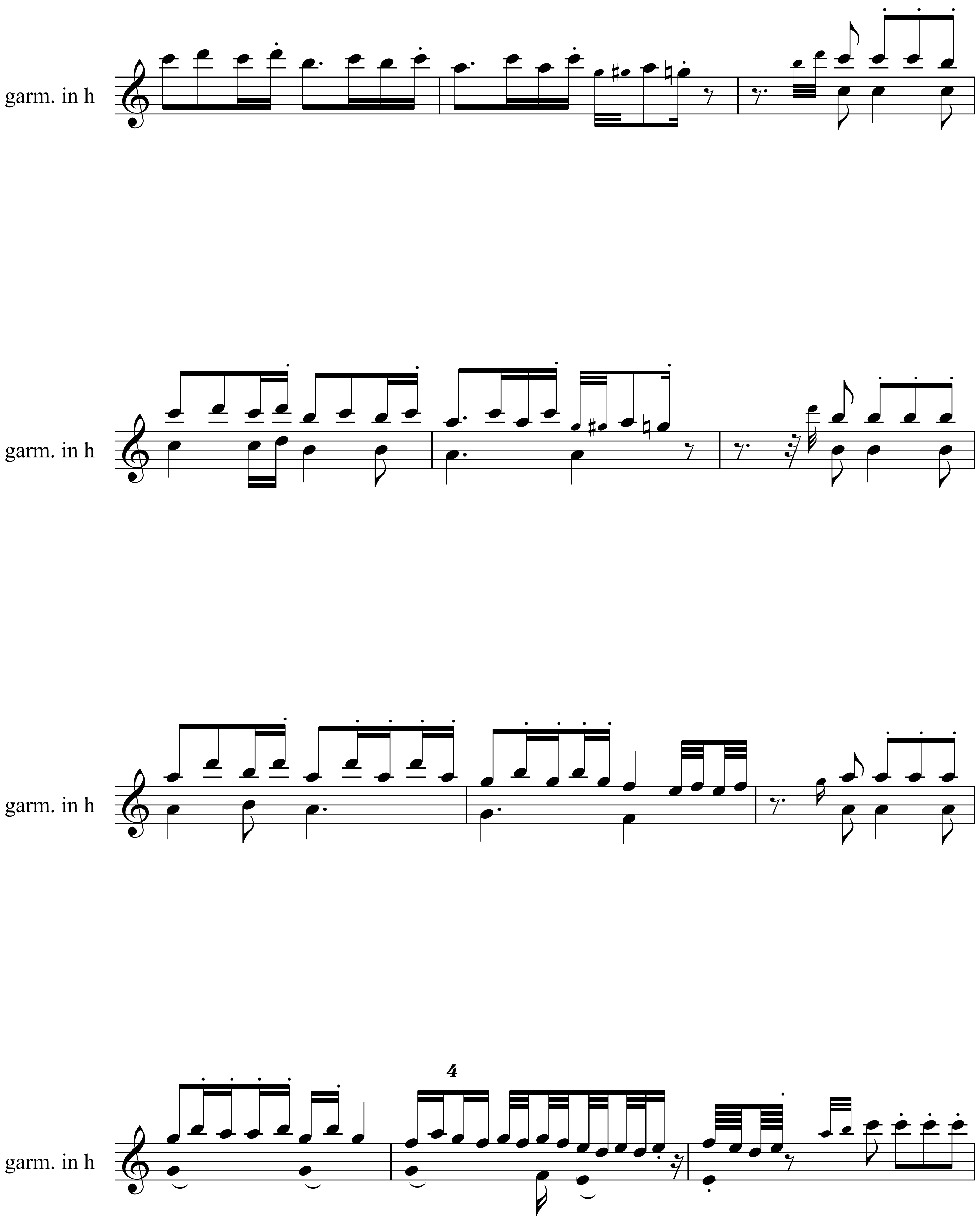
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
4
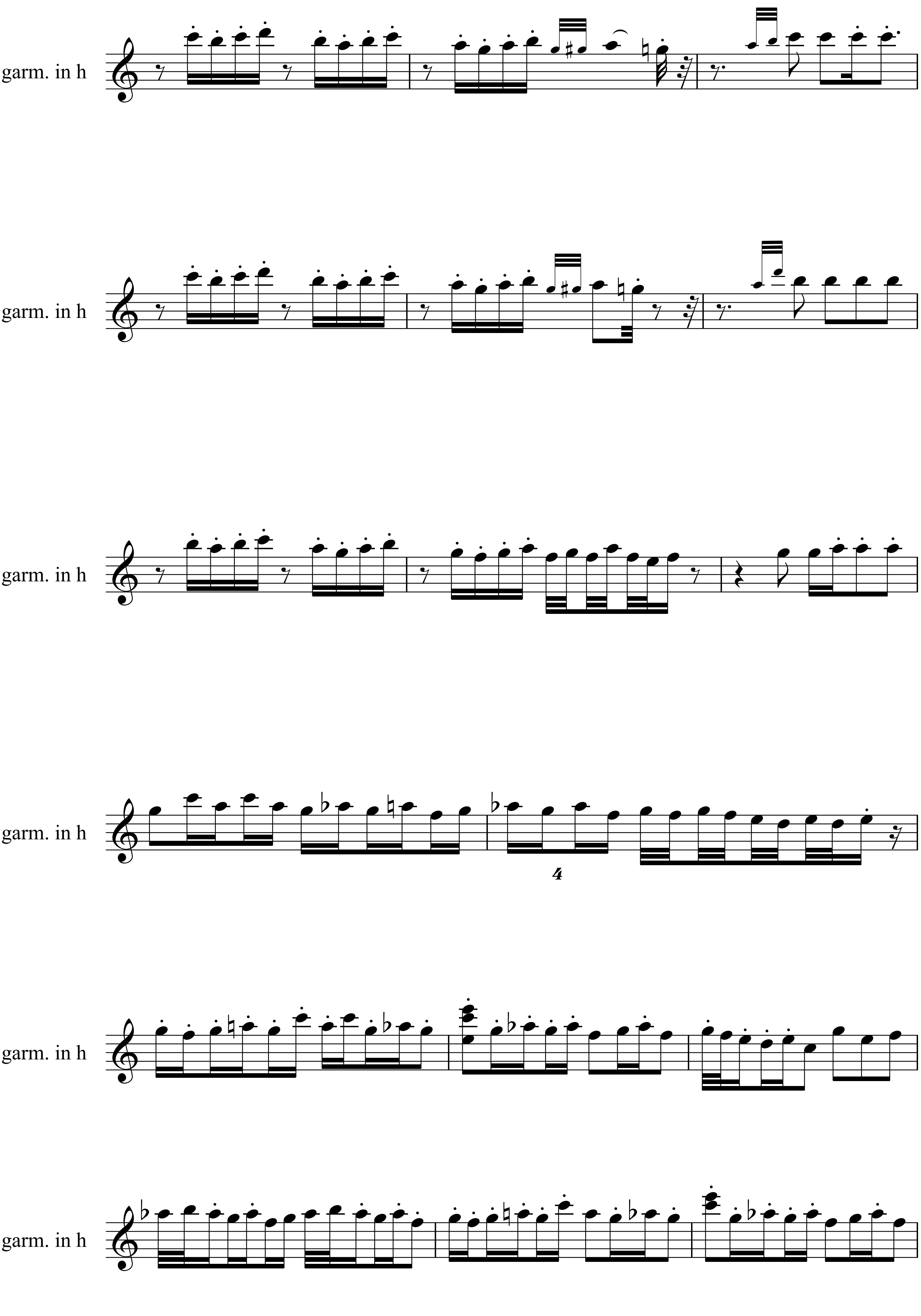
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
4
garm. in h
garm. in h

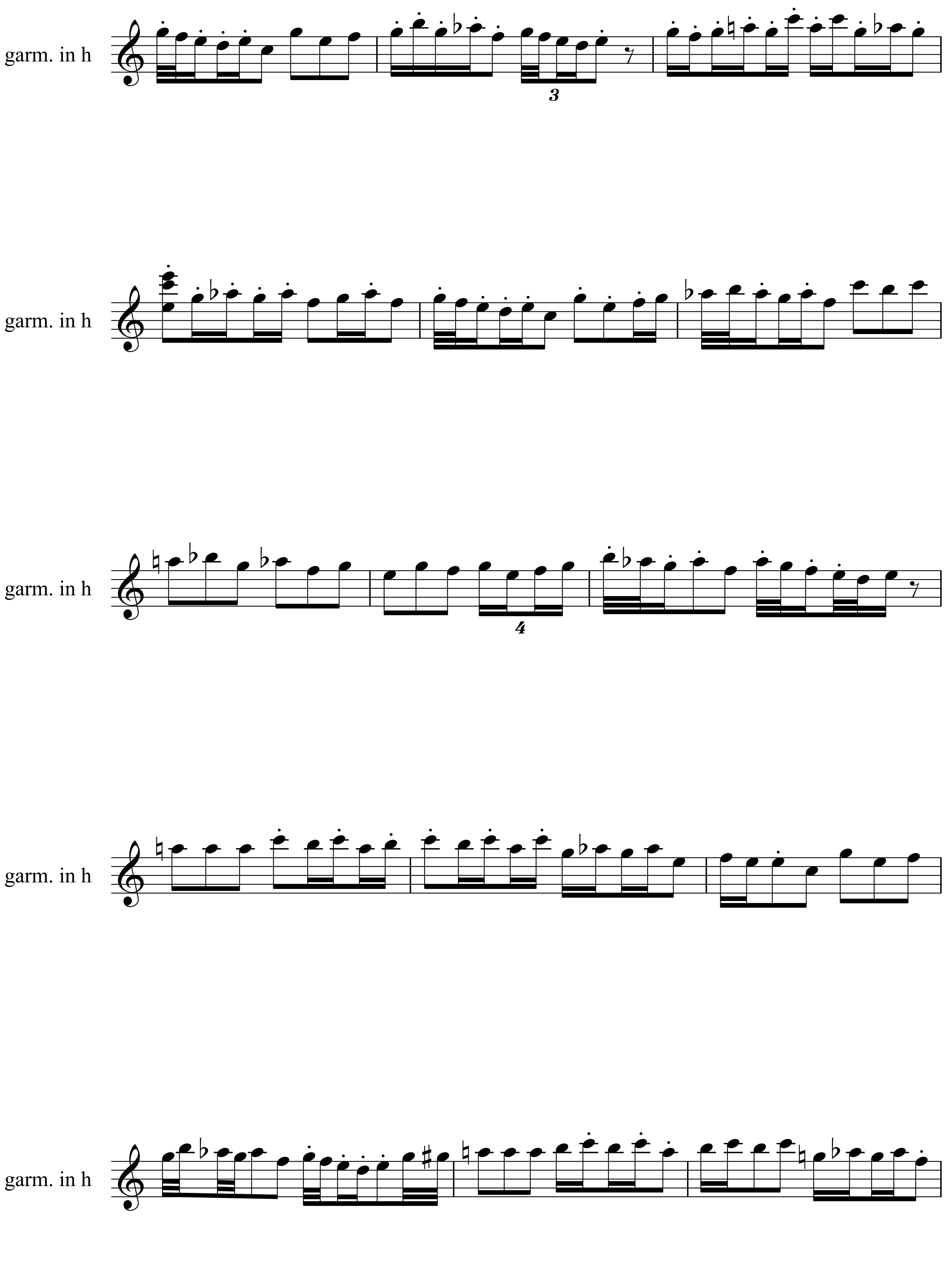
garm. in h
3
garm. in h
garm. in h
4
garm. in h
garm. in h
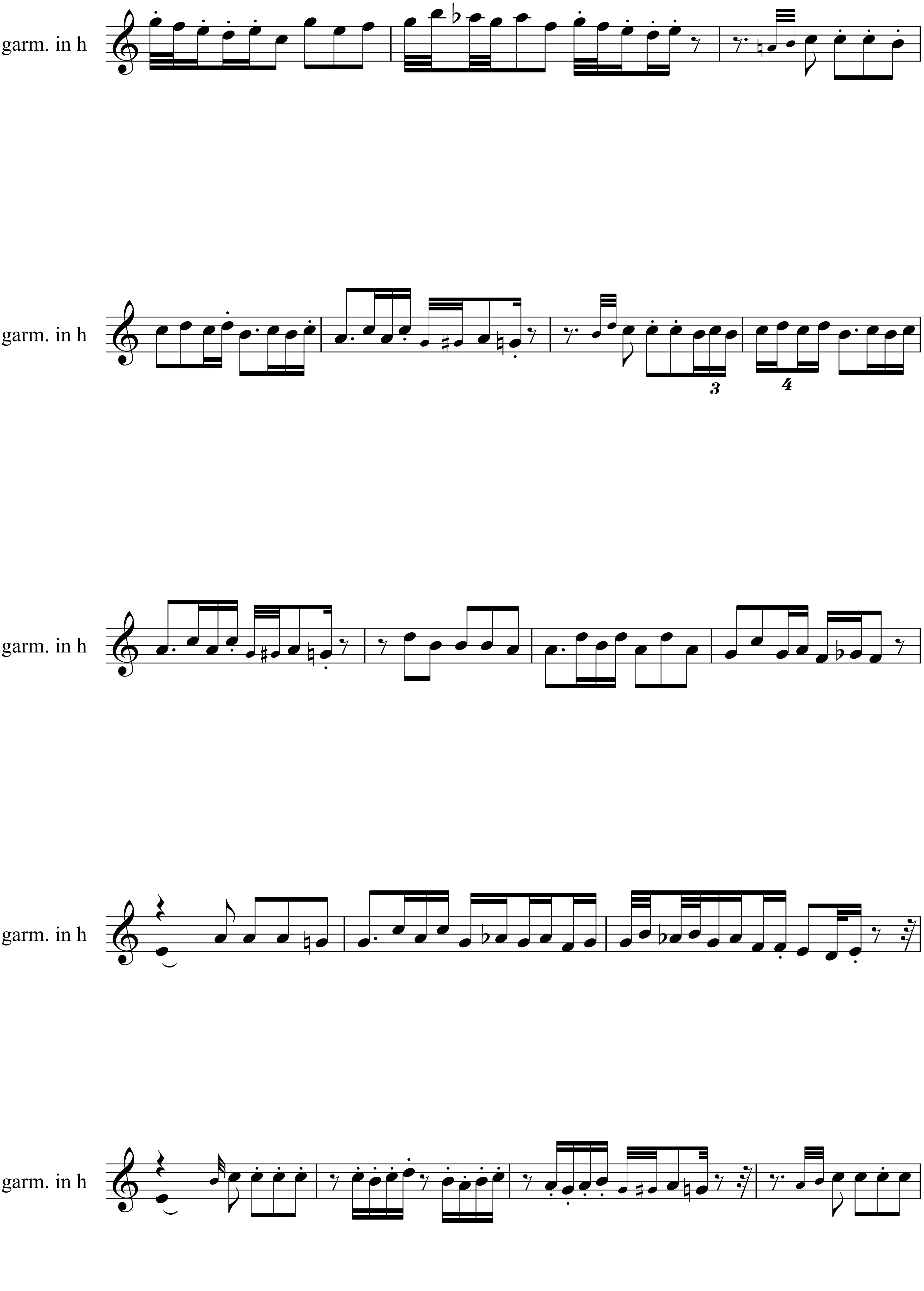
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
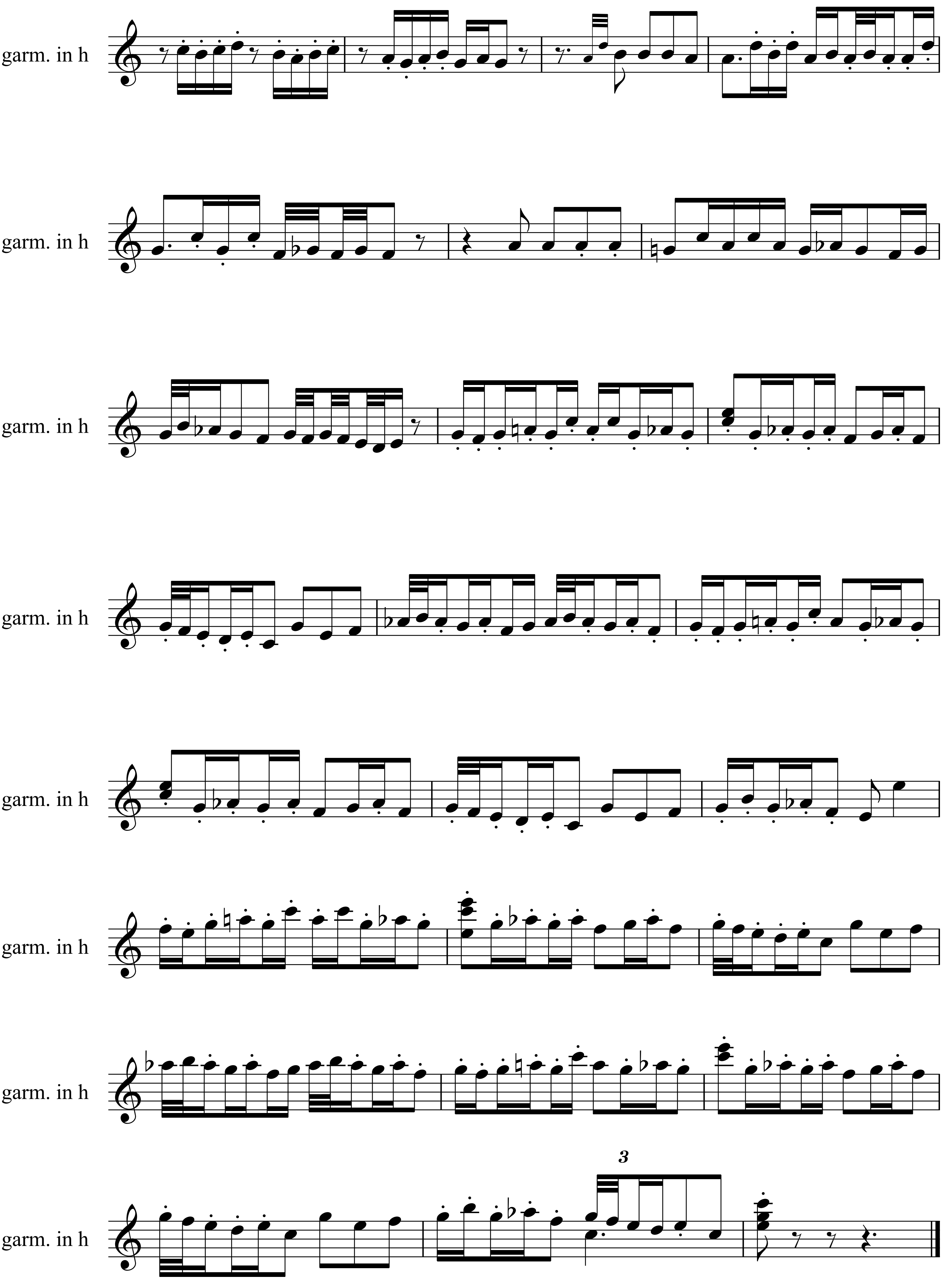
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
garm. in h
3
garm. in h

MÜNDƏRİCAT

Ön söz iii

Zakir Mirzədən qurama və oyun havaları

1.Ulduzu..1

2.Firudini-Bəxtəvəri..11

3.Arifi..21

4.Şənlik..29

5.Gülşəni..43

6. Qızıl gül..50

7.Qurama..58

8. Muğam və rəqs..67

Kitab "Mütərcim" Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində səhifələnmiş və çap edilmişdir.

Çapa imzalanıb: 24.02.2014.
Format: 60x84 1/18 1/32. Qarnitur: Times.
Həcmi: 12 ç.v. Tiraj: 200. Sifariş № 33.
Qiyməti müqavilə ilə.

MÜTƏRCİM

TƏRCÜMƏ
VƏ NƏŞRİYYAT-POLİQRAFİYA
MƏRKƏZİ

Az 1014, Bakı, Rəsul Rza küç., 125
596 21 44; 497 08 25; (055) 715 63 99
e-mail: mutarjim@mail.ru

www.mutercim.az